The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephones — EM 8-0792, EM 8-3239.
WEDNESDAY, JANUARY 17,

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 4. TREŠDIEN, 1962. GADA 17. JANVĀRĪ 12. GADS
„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street, Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792.

A. Aizkrauklis

AMERIKA MOSTAS

Ir pagājis ASV prezidenta J. Kenedija pirmais valdīšanas gads. Nevarētu teikt, ka prezidents šai laikā būtu parādījis sevi kā izcilus valstsvīru, kas zina, kā rīkoties un kā izvēlēties arī pareizos līdzekļus savu mērķu sasniegšanai un savas valsts interešu sargāšanai. Gluži otrādi — Kenedijs ir izdarījis vairākas kļūdas, kas gan, varbūt, nebūs liktenīgas, bet kas tomēr lielā mērā ir mazinājušas ASV prestižu Rietumeiropas pretkomūnistiski noskaņotajos sabiedrotos.

Tomēr viena pozitīva parādība Sav. Valstīs ir vērojama, un tās attīstību zināmā mērā, laikam, būs veicinājusi arī prezidenta Kenedija nenosvērtā politika. Šī pozitīvā parādība ir Sav. Valstu nacionālā atmoda. Vēl zīmīgāka šī atmoda ir tamdēļ, ka tā ir sākusies no apakšas, no tautas, un — nevis no augšas no valsts vadītājiem vai sabiedriskās dzīves.

Vērojot dzīvi Amerikas kontinentā, mēs visi esam guvuši iespēju pārliecināties, cik grūti ir izveidoties nācijas jēdzienam. Ir jāpaiet vairākām paaudzēm, līdz dažādu tautību ieceļotāji iekļaujas kopībā, ko varētum saukt par nāciju tādā izpratnē, kādā šo vārdu lietojām Eiropā. Caurmērā amerikānis ir vairāku tautību un dažādām konfesijām piederošu cilvēku maisījums. Tamdēļ arī daudziem amerikāņiem trūkst redzami izteiktas nacionālās pašapziņas un mīlestības pret tautu un tēvzemi. Visur, kur cilvēkiem šo īpašību trūkst, ir vērojams nacionālās modrības trūkums, valstiskās apziņas eliminācija, vieglas dzīves meklēšana un izvairīšanās no upuŗu nešanas valsts nākotnes un rītdienas labā.

Šīs parādības sākumi ir meklējami jau pirms daudziem gadu desmitiem. Jau Miguels Servantess, kas dzīvoja 16. g. simtenī, savā grāmatā „Asins spēks" raksta par Ameriku šādus, ne visai glaimojošus vārdus: „Tā ir tversme un atbalsts ļaudīm, kas pazaudējuši pēdējās cerības Spānijā, glābšanās vieta dumpiniekiem, paradīze noziedniekiem, ērta un droša vieta spēlmaņiem, lielais vilinājums izlaidīgām sievietēm, vārdu sakot, daudzu kopīgais malds un nedaudzu glābšanās vieta." (Stāstā Greizsirdīgais Estermadurietis).

Arī citas nejaušības ir ietekmējušas Amerikas liktenus. Kad, piemēram, sanāca uz sēdi pirmais Amerikas Savienoto Valstu parlaments, tad tautas izraudzītiem pārstāvjiem vajadzēja izlemt, kāda būs valsts oficiālā valoda. Stājoties pie nobalsošanas, balsis dalījušās tieši uz pusēm. Puse deputātu balsojuši par angļu un otra puse par vācu valodu.

Saskaņā ar satversmi, jautājumu — balsojot — bijis jāizšķir parlamenta spīkeram. Gadījies, ka tas bijis luterāņu mācītājs, vācietis. Aiz pārāk lielas smalkjūtības viņš nobalsojis par angļu valodu. Un tā ASV ievirzījušies anglo - sakšu pasaules aprisēs, kaut raibā ieceļotāju sastāva dēļ kopīgā oficiālā valoda nav izveidojusi arī kopīgu tautu, kuŗu tiešām varētu dēvēt par apzinīgu, vienotu, patriotisma apgarotu nāciju.

Šīs briesmas saredzējis jau lielais prezidents Teodors Rūzvelts (lūdzu nesajaukt ar bēdīgi slaveno F.D.R.), kas gadsimtu mijā teicis vārdus: „Amerikai nav jābaidās no ārējiem ienaidniekiem. Ienaidnieks, kas, varbūt, uzvarēs ASV, būs mūsu pašu vēlēšanās iegūt labklājību — par katru cenu; rast mieru — par katru cenu; likt pirmā vietā drošību — un tikai otrā vietā — pienākumu."

Šie Teodora Rūzvelta vārdi bīstami sāka piepildīties tieši laikā pēc otrā pasaules kaŗa. Amerika šo kaŗu bija uzvarējusi. Bet uzvaras augļus steidzīgi pievāca tie, kam tādi vismazāk pienācās.

Slimais un slimības dēļ prezidenta amatam kaŗa laikā vairs nepiemērotais Franklins Delano Rūzvelts nebija darījis nekā, lai nodrošinātu Amerikai pasaules politiskā forumā vietu, kāda tai pienācās. Viņš uzticējās virsniekiem, kas bija īsredzīgi politiķi, un izdarīja liktenīgas stratēģiskas un politiskas kļūdas, kuŗu rezultātā ārkārtīgi pieauga komūnisma vara un paplašinājās tās sagrābtās territorijas. Paša Rūzvelta tuvāko līdzstrādnieku vidū bija ielavījušies komūnistu spiegi un cilvēki, kas gan skaitījās amerikāņi, bet bija tādi tikai pēc pavalstniecības dokumentiem vērtējot.

Bija jāpaiet daudziem gadiem, amerikāņu kaŗavīriem bija jānoasiņo Korejas kaŗā, amerikāņu politiķiem bija jāpārdzīvo viena sakāve pēc otras, līdz beidzot vienkāršais cilvēks apķērās, ka kaut kur kaut kas nav kārtībā. Cilvēki sāka jautāt: kamdēļ? Kamdēļ šķietami stiprākā un bagātākā valsts pasaulē ir nonākusi tādā nožēlojamā stāvoklī, ka pat kaimiņu valstīs basķāji uzdrošinās spļaut uz tās prezidenta vietnieku!

Ar laiku radās arī atbilde. Apzinīgākos amerikāņos, kas meklēja pagātnes kļūdās atbildi tagadnes problēmām, nostiprinājās pārliecība, ka ir jādara viss iespējamais, lai amerikāņos veicinātu un izveidotu tēvzemes mīlestību un nacionālo pašapziņu. Veicot zināmu valstiskās audzināšanas darbu, jācīnās arī pret iekšējiem ienaidniekiem, kas, varbūt, vēl pagaidām staigā nevainīgu avju drānās tērpušies. Šādu ienaidnieku, kuŗam valdība gadiem ilgi ļāvusi mierīgi ganīties savas tautas pārticības aplokā un kuŗu tā baŗojusi un ārstējusi ar amerikāņu miljoniem, viegli varēja saskatīt — komūnismā un cilvēkos, kas, pārāk lielas naivitātes vai muļķības dēļ, — bija veicinājuši komūnisma varas augšanu Amerikas kontinentā un pasaulē.

Tā sākās kustība, ko pamatoti varam saukt par atmodu Amerikā. Par šīs kustības rezultātiem un ārējo izpausmi lasīsim rakstā „Nacionālā fronte Amerikā".

Brīvību Latvijai!

INDONĒZIJA BRIEST KAŖAM AR HOLANDI

PREZIDENTS SUKARNO IZSLUDINĀJIS VISPĀRĒJU MOBILIZĀCIJU. KOMŪNISTU ĶĪNA SOLĀS ATBALSTĪT INDONĒZIJAS MILITĀRĀS OPERĀCIJAS.

Nedēļas nogalē par saspīlējuma pieaugumu starp Holandi un Indonēziju ziņo pēdējās ziņu aģentūra Antara. Nedz Sav. Valstīm, nedz Apvienotām Nācijām Indonēzijas un Holandes disputu nav izdevies atrisināt, un pastāv pamatotas bailes, ka abas valstis varētu uzsākt karsto kaŗu.

Domstarpības starp Indonēziju un Holandi pastāv jau vairāk kā trīspadsmit gadu, kad Jakartā pirmo reizi pacēlās balsis par Holandes Rietumu Jaungvinejas pievienošanu Indonēzijai. Tagad prezidents Sukarno deklarējis, ka, nespējot Holandes Jaungvineju pievienot miermīlīgu sarunu ceļā, viņš to darīs ar varu. Sukarno izraudzītais sarunu termiņš izbeidzas jau šīs nedēļas vidū.

Prezidenta Sukarno militārisms pret Holandi iegāja aktīvā fazē pēc kāda cita neitrālista, Indijas ministru prezidenta Nēru ātrās uzvaras pret Portugāli, atkaŗojot pēdējās kolonijas Indijas rietumos.

Kā jau to varēja sagaidīt, Indijas akcija pret Portugāli beidzās bez jebkādām tālākām sekām. Portugāle bija spiesta apmierināties ar notikušo, Apvienotās Nācijas izbāra Nēru, ka viņš, neitrālitāti sludinādams, ķēries pie ieročiem, bet tas arī bija viss. Indonēzijas un Holandes domstarpības, turpretim, jau var izvērsties liela apmēra katastrofā. Vispirms, Portugālei nebija nekādu spēku, ko sviest pretī Nēru armijai. Palīgspēku pievešanu aizkavēja Apvienotā Arabu Republika, slēdzot Portugāles kuģiem Suecas kanāli. Kamēr Indija pārsteidza Portugāli nesagatavotu, Holande ir sagatavota, ar Indonēzijas agresiju rēķinās un ir nolēmusi cīnīties. Holandes kaŗa flote un aviācija ir pārāka par trīs tūkstoši salu republiku Indonēziju. Bez tam, Indonēzijas uzbrukuma gadījumā Holande rēķinās ar palīdzību no Rietumiem, jo sevišķi Austrālijas un Jaunzēlandes. Vislabākās cerības Holande var likt uz Austrālijas talku, jo Indonēzijas prezidents Sukarno draudējis atsavināt arī Austrālijai piederošo Jaungvinejas daļu.

Otrkārt, situāciju komplicē vēl fakts, ka tagad Indonēzijas un Holandes domstarpībās aktīvu interesi sākusi izrādīt komūnistu Ķīna. Čuenlajs apsolījis Indonēzijai visu iespējamo militāro palīdzību Jaungvinejas atbrīvošanai no Holandes virskundzības.

(Nobelgums 8 lpp.).

Vai Kremļa diktātora dienas ir skaitītas?

DIVCĪŅA POLĪTISKĀ RINGĀ TURPINĀS. CHRUŠČEVA SLEPENAIS IEROCIS. KENEDIJS SĀK STAIGĀT EIZENHAUERA PĒDĀS. MASKAVA RESPEKTĒ TIKAI SPĒKU. ĢENERĀLIS DE GOLLS VAR IZRĀDĪTIES MŪSU LIELĀKAIS DRAUGS. DZIMST EIROPAS SAVIENOTĀS VALSTIS.

Liekas, ka pasaules politiskās cīņas ringā prezidents Kenedijs un Ņikita Chruščevs vēl ilgi būs galvenās atrakcijas.

Tāpat kā labu aktieŗu — profesionālu cīkstoņu čempionātos spēcīgāko vīru sastapšanās laiku pa laikam beidzas neizšķirti vai arī ar nelielu punktu pārsvaru viena vai otra spēka vīra labā līdz nākošai revanšcīņai, tā arī Kenedija un Chruščeva mērošanās spēkiem vismaz tuvākā nākotnē nebūs izšķirošā cīņa.

Pasaule pat cer, ka šāda galīgi izšķirošā cīņa aiztaupīsies. Ir dzirdētas balsis, ka agri vai vēlu Kenediju var nomainīt kāds atdzimušās un vienotās Eiropas stiprinieks un tam pretiniekos vecīgā un slimību nomāktā Ņikitas vietā var gadīties Sarkanās Ķīnas milzis..

Šodien spēku samērs aukstā kaŗa čempionātā ir šķietami vienāds. Nav ne mazāko šaubu, ka sava slepena taktika un ieroči ir abās pusēs.

Astronauti, sputņiki un milzu atombumbas patiesībā bijuši tikai Kremļa propagandas ieroči brīvo tautu iebaidīšanai. Šodien mēs zinām, ka šie Maskavas bubuļi nav rietumos atstājuši cerēto iespaidu.

Kādreiz Chruščevam jautāts, kas ir viņa spēcīgākais slepenais ierocis. Uz to Kremļa šīsdienas diktātors gluži atklāti atbildējis: „Mana lielā mute!"

Ir jāpiekrīt, ka slīpētais mužiks Ņikita ne vienā vien spēku pārbaudē ar nepiedzīvojušajiem rietumu pretiniekiem ir panācis diezgan nozīmīgas uzvaras pēc punktiem ar savu lielo muti.

Viņš prot runāt tikpat labi kā melot. Viņš prot iebaidīt un izvēlēties sacensību arēnu Kremlim visizdevīgākā vietā. Sadalījis Berlīni divās daļās, un nepieteicis dātumu izšķirošai cīņai par Berlīni, Ņikita nekavējās sākt baidīt sīkstos somus, pārtikušos dāņus un kaŗa briesmu nekad neredzējušos zviedrus. Viņš labi zina, ka rietumi nekad nepieļaus Baltijas jūŗas pārvēršanu Sarkanajā jūŗā. Varonīgie somi Kremļa lielkunga balmutēšanu neņem par pilnu, bet zviedri, dāņi un arī norvēģi ir nobažījušies un nebūtu nemaz jābrīnās, ka šajās zemēs, tikai savu lielo muti lietā liekot Chruščevs var bez lielām pūlēm iegūt sev vienu otru saimnieciski izdevīgu koncesiju.

Bez lielas runāšanas Kremlis pa pakaļdurvīm ir jau ielavījies Afrikā, bet arī rietumiem melnais kontinents nav vienaldzīgs.

Vai Ņikita gūs panākumus ar savu viltīgo zelta mēli zemēs, kur daudzas ciltis vēl šodien neatsakās no kauju laukā nogalināta upuŗa stēka vai karbonādes notiesāšanas, ir liels jautājums.

5 pēdas un 5 collas nes 220 mārciņas.

Bez šaubām, Kremlis vienmēr meklēs savu roku izstiept pēc iespaida sfairām un zemēm, kur rietumu pretestība būs vismazākā tīri ģeografisku un militāri grūtu jautājumu atrisinājumu dēļ. Dienvidaustrumāzija ir viens no iemīļotiem zemes stūŗiem ,kam Chruščevs nekad nav skopojis glaimus un, viltus brīvības apustuļa mētelī ietinies, solījis palīdzību gan graudā, gan arī ar tikai lūžņiem derīgiem veciem ieročiem.

No Maskavas nāk ziņas, ka lielais balamute un viltīgais izspiedējs pēdējos piecus gadus ir bijis vairākkārt slims. Chruščevs tuvojas savam sešdesmit astotajam dzīvības gadam. Padomju apstākļos tas ir ļoti ievērojams vecums, jo pagātnes pieredze rāda, ka augstos partijas funkcionārus agri vai vēlu vēl bīstamāk par slimībām apdraud viņu tuvāko biedru centieni vai nu nosūtīt uz Ļublanku, vai arī tikt kvalificēta padomju līķu iebalzamētāja aprūpē.

Jāievēro, ka, varbūt pašam nezinot, izmetis Staļina mūmiju, Ņikita Kremļa laukumā jau rezervējis sev atpūtas vietu blakus tik slavētam Ļeņinam.

Informētas aprindas norāda, ka jau no 1956. gada Chruščevs sirgst ar nieŗu un arī aknu kaitēm. Savā Anglijas apmeklējuma laikā viņš pat pats atzinās kādam britu diplomātam, ka aknas neesot īsti kārtībā. 1960. gadā nācis zināms, ka Chruščevs šķīries no vienas nieres. Vaļsirdības brīdī sarkanais diktātors pat izteicis bažas, ka viņa dienas ir jātaupa. Ne pārāk daudz gadu atpakaļ Chruščevs bija visiem it labi pazīstams kā centīgs vodkas patērētājs. Droši vien ārstu ieteikumā Ņikitam ir bijis jāatsakās no alkohola lietošanas.

Rietumu diplomāti Maskavā apgalvo, ka oficiālā jaungada pieņemšanā Kremlī diktātors ir izskatījies savārdzis un uzkrītoši ātri atstājis sarīkojumu. Ārsti šodien vislielākās briesmas saskata Chruščeva miesas apmēros — būdams tikai piecas pēdas un piecas collas gaŗš, viņš sveŗ 220 mārciņas. Šis dzīvsvars to ierindo triekas kandidātu pirmajās rindās.

Šodien ir vēl grūti spriest par to, kā un cik apņēmīgi patiesībā Kremļa nodomiem pretīm stāties var brīvās pasaules pārstāvis prezidents Kenedijs. Ir radušās pirmās pazīmes, ka jaunekļīgais Sav. Valstu prezidents Kenedijs pamazām cenšas atbrīvoties no padomdevējiem, kuŗus pēc ievēlēšanas viņam nācās saistīt demokratu ieteikumā.

Nemaz nebūtu nekāds pārsteigums, ja Kenedijs arvien vairāk savā politikā pamazām tuvinātos Eizenhauera iesāktajam ceļam. Nevien iekšpolitikā, bet arī ārpolitikā visas zīmes rāda, ka Kenedijs sāk mīt Aika pēdās. Par viņa inteliģenci, godīgumu un iecietība pat pret viskrasākiem politiskiem pretiniekiem liecina aizvadītie atbildīgā darba mēneši. Savās mājās viņš tāpat kā Eizenhauers ir izšķīries palikt pie zelta vidus ceļa un ignorēt kā karstos liberāļus, tā arī izteiktā novirziena konservatīvo pārstāvjus.

Prezidenta ārpolitikā ir jau atskanējusi viena otra droši izteikta nots. Viņš grib būt tautas prezidents, un tādēļ viņš arī uzklausa tautas balsi. Ir zīmīgi, ka Kenedijs sāk saprast, ka Maskava respektē tikai spēku, un viņa vadībā Sav. Valstu kā arī citu sabiedroto brīvo zemju stiprums ir pieņēmies.

Lai nenovērtējam par zemu arī Kenedija stingro nostāju Berlīnes jautājumā, viņa tāliejošo politiku saimniecisko atpalikušo zemju atbalstīšanā un centienos nepamest savam liktenim draugus, kas uz Sav. Valstīm raugās kā īstenās taisnības un brīvības nesēju.

Šīs dienas tālredzīgākais politiķis var būt ģen. de Golls. Viņš izglāba Franciju divpadsmitajā stundā, viņš tic savas tautas sūtībai. Kopā ar vācu kancleru Ādenaueru — ģenerālis ir radījis mugurkaulu topošajām Eiropas savienotajām valstīm.

Vai prezidents klausīs tautas balsi?

Ģenerālis de Golls pieiet šai lietai ar lielāko nopietnību. Un mums nekad nevajadzētu novērtēt par zemu draudzību, ko Latvijai tieši mūsu valsts tapšanas brīdī parādīja franču tauta. Francija arī šodien ir mūsu draugs.

De Golla fanatisko ticību Francijai varbūt vislabāk raksturo asprātīgs anekdots, ko pauž Londonas avīzes.

De Gollam stājoties valsts vadītāja posteni, nācās atklāt, cik tuvu saimnieciskam sabrukumam viņa mīļoto Franciju bija noveduši daudzie neatbildīgie politiķi. Kāds no ģen. tuviem draugiem esot de Gollam norādījis, ka saimniecisku uzplaukumu visātrāk piedzīvo nevis kaŗa uzvarētājas, bet gan kaŗa zaudētājas valstis. Tam dzīvs piemērs esot sabiedroto sakautā Vācija. Vācieši cīnījušies gan ar Pad. Savienību, gan Sav. Valstīm un, protams, kaŗu zaudējuši. Tūlīt pēc kaŗa amerikāņi ar vislielāko skubu centās ar miljonu dolaru atbalstiem savest bijušā pretinieka saimniecību atkal kārtībā. Cik bagāta šodien esot Vācija, to ģen. taču pats labi zinot. Vai labākā izeja no Francijas tā laika saimnieciskām grūtībām nebūtu pieteikt kaŗu ASV un arī Padomju Savienībai. Francija, protams, kaŗu zaudētu un uzvarētājiem būtu pēc tam jānāk ar dolaru miljoniem savest kārtībā Francijas saimniecību. Ar to mūsu saimnieciskās grūtības būtu atrisinātas.

Ģenerālis uzmanīgi noklausījies padomdevēja teoriju un tad teicis: „Bet ja nu mēs šo kaŗu uzvaram?"

Gudrie angļi, kam diplomātijā grūti atrast līdziniekus, laikam tomēr teiks pēdējo vārdu. Lielbritānija ir daudzas kaujas zaudējusi, bet ne kaŗu. Britu ieslēgšanās Eiropas kopībā ir zīmīgs notikums ar vēl neparredzamām sekām.

Vīrs ar lielo muti Kremlī Eiropu baidīdams ir panācis to; par ko vecais kontinents vēl pirms nedaudziem gadiem nevarēja sapņot, — Eiropas vienības dzimšanu. Tas viņa plānos nebija paredzēts. Alfreds Sīlis.

LATVIJA

Nr. 4. TREŠDIEN, 1962. GADA 17. JANVĀRĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

MĒS UN BIJUŠO KOLONIJU TAUTAS

Dažkārt apbrīnojami pārgudri un paštaisni ir mūsu spriedumi par bijušo koloniju tautām, to cīņas metodēm pēc neatkarības un politiskām tendencēm vispār. Vēl jo apbrīnojamāki tādēļ, ka mēs paši vēstures gaitā nepārtraukti esam spaidīti no svešām varām, kas koncentrējušās ap Baltijas telpu.

Pasaulē nav tādas valsts, ne valdības, kas ietu karot, lai atbrīvotu kādu vājāku tautu no svešiem apspiedējiem tīru cilvēcisko brīvības principu dēļ. Tādi sirdsšķīsti labdari gan parādās starp atsevišķiem reliģisko vai cilvecīgi filozofisko pārliecību individiem, bet nekad starp politiskās, ekonomiskās, vai militārās varas nesējiem, kas vada un pārstāv valstis. Pēdējos vieno, vai šķeļ, atkarībā no situācijām, pieminēto faktoru eksistences prasības — pārnestas pārstāvēto tautu simpātijās vai — antipātijās vienai pret otru.

Šī likumība, kas cēlusies kopš cilvēki apvienojās ģintīs un ciltīs, laikam arī pastāvēs līdz cilvēces dabīgam vai nedabīgam galam.

Kādēļ Čērčils nespēja Rūzveltu pārliecināt, ka atdot 100 milj. Austrumeiropas iedzīvotāju Staļina okupācijai nozīmē ne tikai sagraut šo tautu augstāko dzīves standartu un dezorganizēt to nacionālās kultūras, bet piedevām vēl slepkavības un izsūtīšanas?

Čērčils gan spēja viegli pārliecināt Rūzveltu, ka Irāna nav atdodama Staļina varai, kaut gan tur vēl šodien 90 proc. iedzīvotāju dzīves standarts ir neiedomājami zems.

Liekas, patiesība bija, ka telpa, ko apdzīvo Austrumeiropas 100 miljoni, angļiem bija kā ekonomiski, tā politiski un militāri otrās, ja ne trešās šķiras objekts, bet amerikāņiem pat ne tik. Nodrošinājumam palika Vācijas atlikums, pār kuŗu ir kontroles iespējas, lai tas nekļūtu vairs bīstams Rietumu sabiedrotajiem,bet kuŗu var izmantot pietiekami efektīvi pazaudēto Baltijas valšķu, Polijas, Rumānijas buferu vietā.

Atdot Irānu — nozīmēja pavērt Pad. Savienībai vārtus uz anglo - amerikāņu bagātākajiem naftas laukiem, Indijas okeanu, Suecu, Āfrikas kontinentu. Tādēļ šīs tautas nabadzība un pusfeodālā iekārta visu demokrātijas ideālu vārdā bija jāpasargā no komūnisma! Šādu piemēru ap mūsu zemes lodi ir vēl daudz, kā Āzijas, tā Afrikas un Dienvidamerikas kontinentos un salās. Mēs sakām: „lūk, angļi, franči, beļģi, holandieši atdod savām kolonijām brīvību. Atdod gan, bet ne jau tīras cilvēcības dēļ. 2. pasaules kaŗš ievērojami novājināja ne tikai pieminēto valšķu militāro un saimniecisko stiprumu, bet arī nacionālās paštaisnības un krāsainos valdīt sūtības apziņu.

Piedevām propagandas saukļi par tautu brīvību, kas gan bija domāti kā dzirkstele Vācijas, Japānas un Italijas sakaušanai, pateicoties modernajām preses un radio satiksmes iespējām, pārpludināja arī Āzijas un Afrikas koloniju tautas, paātrinot to nacionālo atmodu.

Tālredzīgākie Rietumu valstsvīri tomēr atskārta, ka katra pagātnes ietiepībā nogulēta diena var nest tikai jaunākus un nelabojamākus sarežģījumus, par labu komūnistiskajam blokam.

Šo rindu nolūks nav pārliecināt kādu, ka mums būtu jāpieņem Nkrumas, Kenijatas, vai Bel-Kacema domāšana. Mūsu lieta un ticība ir un paliek sasaistīta ar Rietumu pasauli, bet ir nevajadzīga pašapmānīšanās, ja mēs ar šīs ticības acīm mēģinām novērtēt Alžīrijas, Katangas, vai citas koloniju zemes notikumus.

Tuvāk reālajai patiesībai būsim, ja atcerēsimies — ar kādu nacionālu spītību un lepnumu Latvijas neatkarības nodibinātāji cīnījās pret Bermonta avantūru, kas gribēja saglabāt vācu muiniecības politiskās un saimnieciskās tiesības mūsu zemē, tāpat pret Pad. Sav. protežēto Stučkas „valdību," kuŗai vajadzēja segt Krievijas „vēsturiskās tiesības" uz Baltijas jūŗu.

Šodien, jo ātrāk rietumu valstis atbrīvosies no vēl palikušajām kolonizācijas idejām, jo pārliecinošāk un patiesāk tās varēs pārmest Maskavai jauno sarkano „imperiālismu."

Koloniju laiks agri vai vēlu piederēs vēsturei. Var pārmest tikai tas, kas pats ir bez vainas.

Valentīns Pelēcis.

DIVI CHRUŠČEI

Lielajā pasaules melu un propagandas impērijā viltus un meli ir oficiāli atzīts polītikas veids, ko vadošā komūnistu kliķe ne tikai pielieto, lai muļķotu plašās tautas masas un turētu tās paklausībā, bet arī pašas augstākas šķiras attiecībās, lai zemākie gariņi izrādītu padevību tā laika vadonim, kas vienmēr cenšas pēc neaprobežotas diktātora varas, ko maskē ar proletāriāta diktatūru. Šai sakarībā ir interesanti salīdzināt 1937. gada Chruščeva vārdus ar vārdiem, ko tas teica nesenajā 22. komūnistu partijas kongresā.

Chruščevs 1937. gada 30. janvārī savā runā „tautai" Sarkanā laukuma mītiņā, kas publicēta „Pravdas" 31. janvāra numurā, cita starpā teica:

„Biedri strādnieki, vīri un sievas, inženieri un ierēdņi, zinātnes un mākslas vīri, un visa mūsu zemes strādājošā tauta! Mēs esam te sapulcējušies Sarkanā laukumā, lai paceltu savas proletāriešu balsis un pilnīgi atbalstītu augstākās tiesas militārās kollēģijas spriedumu par tautas ienaidniekiem, Dzimtenes nodevējiem, strādnieku lietas nodevējiem, spiegiem, diversantiem, fašisma aģentiem, nelietīgiem, zemiem trockistiem . . . Šie vārdi attiecināti uz otro lielās tīrīšanas procesu, kas notika 1937. g. no 23.—30. janvārim, piespriežot nāves sodus un cietuma sodus, (pie kam pēdējie bija līdzīgi pirmajiem, jo notiesātie pazuda bez vēsts) izciliem boļševiku vadoņiem J. L. Pjatokovam, Leonidam P. Serebrjakovam, Nikolajam I. Murlovam un Kārlim B. Radekam, apvainojot tos „nodevībā," „diversionismā," „sabotāžā," „kapitālisma atjaunošanas plānošanā" un veselā virknē līdzīgos plausiblos noziegumos). Šie slepkavas bija tēmējuši uz partijas sirdi un smadzenēm. Tie bija pacēluši savas noziedzīgās rokas pret biedru Staļinu. Paceldami savas rokas pret biedru Staļinu, tie bija tās pacēluši pret vislabāko, kas pieder cilvēcei. Jo Staļins ir cerība; viņš ir bāka, kas vada visu progresīvo cilvēci. Staļins ir mūsu karogs! Staļins ir mūsu griba! Staļins ir mūsu uzvara!"

22. komūnistu partijas kongresā, 1961. gada 27. oktobrī Chruščevs, cita starpā, izteicās: „Staļins izvirzīja zinamus partijas un padomju demokratijas ierobežojumus, kas bija neizbēgami, cīnoties ar iekšējiem un ārējiem ienaidniekiem, līdz tādam līmenim, lai tie kļūtu par partijas un valsts lietu kārtošanas standartprocedūru. Viņš flagranti izsmēja Ļeņina vadonības principus un izdarīja patvarīgus varas aktus un varas pārkāpumus . . . . Tūkstošiem pilnīgi nevainīgu cilvēku pazuda, un katrai personai ir sava vēsture. Daudzi partijas vadoņi, valstsvīri un militārie vadoņi zaudēja savas dzīvības . . . Kad mēs pārbaudījām (dažas šīs lietas) . . . mēs jautājām Molotovam, Kaganovičam un Vorošilovam: vai jūs esiet par viņu rehabilitāciju? Jā, mēs esam par to, viņi atbildēja. Bet, mēs teicām nikni, jūs bijāt tie, kas izpildīja nāves sodu tiem ļaudīm. Tā tad, kad jūs rīkojāties saskaņā ar savu sirdsapziņu — tad vai tagad? Bet tie uz šo jautājumu neatbildēja, tie arī neatbildēs."

Pamatojoties uz polītiskās policijas archīvu materiāliem, tagadejais KGB (čekas) priekšnieks A. N. Šeļāpins apvainoja Staļinu, Molotovu un Kaganoviču, ka tie esot bijuši personīgi atbildīgi par Postševa, Kosiora, Biches, Rudzutaka (abi lielie latviešu komūnisti), Čubara, Krilenko, Unšlichta, Bubnova un daudzu citu partijas un valsts vadoņu nāves sodu sankcionēšanu lielo tīrīšanu laikā. Viņš sīkāki atstāstīja ģenerāļa Jakira dzīves stāstu. Tas, kad to notiesāja uz nāvi, nosūtīja pēdējo lūgumu Staļinam, apgalvojot, ka ir nevainīgs un nobeidzot šo lūgumu ar vārdiem: „Es mirstu ar pēdējiem vārdiem uz manām lūpām, kas izsaka mīlestību pret jums, partiju un valsti, ar neaprobežotu ticību komūnisma uzvarai." Staļins uz šī raksta malas bija uzrakstījis: „Nelietis" un Vorošilovs ar Molotovu un Kaganoviču pievienojuši līdzīgus uzrakstus. Šeļāpins arī aprakstīja, ka 1937. gada jūnijā arestēja un sodīja ar nāvi padomju kontrolkomisijas biroja locekli, veco boļševiku Lomovu uz Molotova un Staļina rīkojumu, pamatojoties uz to, ka tam esot bijušas draudzīgas attieksmes ar Rikovu un Bucharinu. Šeļāpins apvainoja Molotovu, ka tas ir personīgi vainīgs Ļeņingradas lietā, Voznesenska, Kuzņecova un daudzu citu prominentu darbinieku sodīšanā ar nāvi.

Chruščeva noslēguma runa bija vēl sensacio[illegible]: „Jūs dzirdējāt biedra Staļina runu," viņš deklarēja. „Viņš krietni daudz lietu atklāja kongresam, bet, protams, viņš nepateica visu, kas tagad atlāts. Tūkstošiem pilnīgi nevainīgu cilvēku pazuda."

A. Kalns.

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

„Nekur profilaktiskais darbs ar personālu nav pacelts tādā līmenī, kā Pavāru infekcijas slimnīcā, kas atrodas 12 km no Alojas. Iedomājaties tikai — kollektīvs aptverts simtprocentīgi! Visiem tiek rīkotas nodarbības, kas stiprina veselību un attīsta muskulatūru. Vietējie optimisti pat cer, ka ar laiku no viņu vidus izaugs ne viens vien slavens smagatlēts!

Kā panākti tik spoži rezultāti? Patiesību sakot, ļoti vienkārši. No lielceļa līdz slimnīcai, t.i., vismaz 300 m, sanitāri katru slimnieku nes uz rokām, jo nekādi satiksmes līdzekļi šo atstatumu pārvarēt nespēj. Lai iedarbinātu centrālapkuri vai sagatavotu vannu, slimnīcas darbinieki stiepj ūdens spaiņus uz bēniņu tvertni, jo nekādi ūdens piegādes līdzekļi šajā posmā nedarbojas . . ."

(„Dadzis" Nr. 15.,—61.)

„Reiz saslima mana sieva. Poliklinikā ārstes vairs nebija. Bet adresi iedeva: dzīvojot pie kādiem tur Kalniņiem. Es uz turieni. Jā, 2 naktis šeit esot pārnakšņojusi, bet tad aizgājusi pie Liepiņas. Uzdeva adresi. Es uz turieni. Liepiņa man laipni paskaidroja, ka ārste tagad jau kādas dienas dzīvojot pie Kalējiem. Uzdeva adresi. Tur man paskaidroja, ka ārste dzīvojot Andžānu ģimenē . . . Es apskrēju pus Jelgavas, kamer uzzināju, ka mana ārste pagaidām dzīvojot Rīgā. Izmisumā aizskrēju uz bufeti. Nav jau labi, protams. Bet sievai tomēr kļuva vieglāk. Temperatūra nokritās. Varbūt tāpēc, ka šī sirsnīgi izlamāja mani un mūsu pilsētas izpildkomiteju, kas atrunādamās ar dzīvokļu trūkumu, nenāk pretim jaunatsūtītajiem ārstiem . . ."

(„Dadzis" Nr. 12. —61.)

„Med. palīdzību iedzīvotājiem rep. ves. aizsardzības ministrijas sistēmā pašlaik sniedz 4403 ārsti un 13062 vid. med. darbinieki. Un tomēr šis skaits nav pietiekams, īpaši laukos. — Maz par jaunajiem speciālistiem rūpējas Krāslavas un Daugavpils rajonos, Ventspils pilsētā. Cik ilgi cilvēks var mitināties slimnīcas kabinetos, ko viņam žēlīgi ierāda rajona galv. ārsts? Līdz šim jaunie speciālisti lielāko tiesu nāk no Rīgas. — Bieži iedzīvotāji sūdzas par rindām reģistratūrā. Viņiem taisnība. — Bija laiks, kad valdīja uzskats, ka tikpat kā katram kolchozam vajadzīga sava slimnica. Tā bija kļūda . . . " („Cīņa" 25. V 61.)

„Daudz sūdzību ienāk par Jūrmalas iedzīvotāju slikto medicīnisko apkalpošanu Jūrmalas pilsētā." (SI 12. X 61.)

„Visos Siguldas k. „Ausma" laukos nezāles pāraugušas kukurūzu. Kolchoznieces ravē ar rokām, rosās biezajā zālē. Daža rauj ar rokām, cita rīkojas ar kapli, bet labuma maz. Darbs iet lēnām un maksā dārgi. Pavasarī laukkopji ar rokām izveidoja kvadrātus, bet tie tagad pazuduši. — Raiņa kolchozā paļāvās uz apsaimniekošanu ar ķimikālijām. — Lietus maisījis: visus 92 ha pārklāj biezas nezāles. — Arī Mičūrina kolchozā ķimikālijas nav līdzējušas. („Sov. Latvija" 15.VII 61.)

ZIRGU DERĪBAS UN FUTBOLS ĪPATNĪBU ZEMĒ

VĒSTULE NO JAUNZĒLANDES

Vēl dzimtenē dzīvodami, mēs dzirdējām daudz runājam par Latgales īpatnībām. Rēzeknes īpatnības pret Rīgu nobāl, ja ņem Jaunzēlandes īpatnības salīdzinājumā ar Eiropu vai Ameriku.

Šīs īpatnības attiecās ne tikai uz pašu zemi, bet arī varbūt vēl lielākā mērā uz tās iedzīvotājiem.

Kāda īsti izskatās šī zeme, kas atrodas zem Dienvidus Krusta dienvidus puslodes zvaigžņājā?

Kāds frivols ģeografijas skolotājs reiz izteicis originālas domas par Jaunzēlandi:

Dievs pēc 6 dienu darba pasaules radīšanā esot gribējis atpūsties un apsēdies uz kādas Himalaju kalna virsotnes ar seju pret dienvidiem. Lai labāk atpūtinātu kaulus, viņš noāvis kājas, un zābaku ar labo roku aizmetis uz Vidus jūŗu, un tā radusies Itālija. Kreisās kājas zābaku viņš metis taisni uz dienvidiem, un tas nokritis netālu no Austrālijas. Tā radusies Jaunzēlande.

Ja aplūko Itāliju un Jaunzēlandi, tad tiešām redzam, ka tās atgādina zābakus. Abi zābaki ģeografiskā izskata ziņā nav vienādi, arī abu zābaku ļaudis — itāļi un skoti — nav vienādi.

Nosaucot kādu par zābaku, latvietis to apvaino. Es negribu to darīt ne attiecībā uz Itāliju, ne Jaunzēlandi.

Pirmā zābaka ļaudis — itāļi — jau neskaitāmas reizes aprakstīti. Jaunzēlandiešus tikpat kā neviens nav aprakstījis, vismaz neviens latvietis.

Lūk, tāpēc es atļaujos rakstīt par šā otrā zābaka dabu, tā ļaudīm un viņu savādībām.

Man Rīgā palika ap 10 Bedekera grāmatu. Visas smuki iesietas sarkanos dermatina vākos. Bet tās stāstīja tikai par Eiropu. Par to jau mēs, rīdzinieki, interesējāmies un ne jau par citām zemēm pāri okeanam. Vai ir arī Bedekeri par Jaunzēlandi, nezinu. Tos te nevar dabūt, arī antikvariātos nav.

Lūk, tāpēc manā vēstulē nav ziņu no Bedekera. Ziņas ņemtas no oficiālās valdības gada grāmatas, avīzēm un paša pieredzes.

Valdības izdotā grāmata, kas ir ļoti svarīga šejienes dzīvē, iznāk ik gadu un ir bībeles biezumā, pie kam, par bībeli runājot, domāju to bībeli, kas bija manam nelaiķa tēvam un bija vislielākā grāmata latviešu valodā.

Šinī valdības gada grāmatā ir visas ziņas par šo zemi, sākot ar ģeografiju un beidzot ar visas dzīves daudzajām nozarēm.

Jaunzēlande ir brīvības zeme. Tāpēc še laikrakstos raksta itin par visu ko, arī par to, ko valdība nevēlas, un par ko dažreiz varētu arī nerakstīt.

Arī mana 12 gadu personīgā pieredze šajā zemē šo to ir devusi.

Zeme ir gaŗa un plaša: no viena gala līdz otram ir 1.000 jūdžu. Iedzīvotāju gan ir tikai drusku pāri par 2 miljoni, tātad šinī ziņā Jaunzēlande līdzinās Latvijai.

Dzīvojot Vācijas nometnēs, par Jaunzēlandi zināju, ka tā ir miniatūra paradize — kā dabas, tā arī citā ziņā. Labs, pustropisks klimats, augsts dzīves standarts, darbs kuŗam katram, ja tikai grib strādāt. Ārsti un zāles par brīvu, slimības pabalsti, nelaimes gadījumos apdrošināšanas biedrības maksā gandrīz pilnu algu, vecuma pensija jau pēc 60 gadu sasniegšanas.

Kad es emigrēju uz šo zemi, draugi mani apskauda. Biju arī ļoti lepns, un ar pārākuma sajūtu noskatījos uz maniem tautiešiem, kuŗi brauca vai nu uz Sav. Valstīm, kur smagi jāstrādājot, vai arī uz citām zemēm, tikpat sliktām.

Mans ceļš bija skaidrs: rozes ceļā, un bez ērkšķiem.

Pirmā īpatnība bija ģeografiskas dabas: pirmajā dienā pēc iebraukšanas es tā kā nevarēju apjēgt, ka saule virzās pretēji, ne no kreisās uz labo pusi, bet gan no labās uz kreiso. Un to pusi, kur saule atrodas dienas vidū, sauc par ziemeļiem. Tā bija savādība, pie kuŗas vajadzēja pierast. Bet tā nebija vienīgā.

Taisnība ir Ābelei, kuŗa savā romānā „Daugavā iet ledus" saka, ka pirmie 10 gadi esot tie grūtākie, bet pēc tam pierodot un ejot daudz vieglāki. Arī man pirmie 10 gadi bija pagrūti, bet pēc tam jau bija daudz vieglāk.

Stājos darbā jau otrā dienā pēc iebraukšanas. Strādāju kādā lielā uzņēmumā, gan pielietodams tikai zināšanas, kuŗas biju guvis pamatskolā. Savas vidusskolā un augstskolā uzkrātās zināšanas pagaidām paturēju pie sevis eventuālai izlietošanai vēlāk.

Es atbraucu ar vidējām angļu valodas zināšanām. Man bija parastā angļu valoda, tā saucamā „King's English vai arī Oksfordas valoda. Bet še man radās lielas grūtības valodas ziņā, jo mani ne tikai nedaudzi saprata, bet es īstos vietējos tikpat kā nemaz nevarēju saprast. Rakstītais man nesagādāja grūtības, un to sapr[illegible] kā es, tā arī mani kollēgas.

Kādreiz, runājot par Eiropu, teicu, ka mēs, baltieši, esam daudzvalodnieki, un mums, latviešiem parasti ir 5 valodu zināšanas. Sarunu biedrs teica, ka viņš esot gan anglis, bet arī viņš runājot 5 valodas — angļu, kanadiešu, Dienvidafrikas, Austrālijas un Jaunzēlandes valodu.

Centos iepirkties Woolworth'a veikalos, jo tur nebija vajadzīgās preces jānosauc vārdā, bet varēju parādīt ar pirkstu vai arī paņemt rokā, parādīt to pārdevējam un samaksāt. Citos veikalos pārdevēji un pārdevējas ļoti centās mani saprast, un deva man to, kas man nebija vajadzīgs, un beidzot saprata mani tikai tad, kad biju vajadzīgo uzrakstījis uz papīra.

Ticis pusparadīzes zemē, es pirmā kārtā painteresējos par aktuālām lietām. Kad apprasījos kādam vietējam, kādas še ir galvenās aktuālitātes, saņēmu atbildi, ka esot 2 galvenās — zirgu sacīkstes un futbols.

Šāda „Kiwi" atbilde mani pārsteidza. Skaidrības dēļ jāpasaka, kas Kiwi īsti ir. Tā arī ir vietēja savādība — putns, kas dzīvo uz zemes un nekad nepaceļas gaisā un nelido. Tāpēc arī vietējos ārzemnieki sauc par „Kiwi", tāpat kā austrāliešus par „ķenguŗiem", sakarā ar viņu īpatnību — ķenguŗu dzīvniekiem.

Man pašlaik rokā kāds avīzes raksts, kur ir dati par to, kāda nozīme ir zirgu sacīkšu sportam. Šis sports ir savdabīgs — uz šīm sacīkstēm ļaudis laužas ne jau pašu zirgu dēļ; īstā pievilkšana ir totālizātors.

Avīzes ziņo, ka 1961. gadā caur totālizātoru izgājuši 50 miljoni mārciņu. Salīdzinājumam avīze piebilst, ka valdība izglītības veicināšanai valstī izdevusi 47 [illegible] mārciņu.

Pie totālizātoru summa[illegible] būtu jāpieskaita ienākumi no ieejas maksām, kuŗas ir diezgan augstas — 10 šiliņi kungiem un 5 — dāmām. Ja caurmēra apmeklētāju skaits grozās starp 30 un 50 tūkst. cilvēku vienā dienā, tad var saprast, kādas summas tiek ziedotas bērīšu skriešanai.

Jāpiebilst, ka arī valdība iegūst no totālizātora, saņemot 10 proc. no apgrozības. Tāpēc tā uztur stingru policijas kārtību sacīkstēs un vajā privātos „bukanierus". Kā policijai, tā tiešām ar tiem ir pastāvīgas darīšanas, bet veikals jāuzmana.

Stingri soda arī tos, kuŗi dod zirgiem medicīnu, lai tie zināmā laikā nonāktu ekstāzē un gūtu uzvaru.

Ja kāds sevi grib pieskaitīt pie labas sabiedrības, tad viņam jābūt sacīkšu zirga īpašniekam.

Kad pirms vairākiem gadiem še viesojās Anglijas karaliene, kāds vietējais miljonārs (tādu šeit esot tikai 5) uzdāvāja viņai sacīkšu zirgu „Bali hai". Šogad zirgs atsūtīts atpakaļ, jo palicis vecs un vairāk neder sacīkstēm.

Zirgu sacīkšu sports caurmēra cilvēkam aizņem visas nedēļas intereses. Strādnieks fabrikā pirmdien un otrdien runā tikai par sestdien notikušajām sacīkstēm, par vinnestiem un kļūmēm, kāpēc nav likts uz pareizā zirga. Trešdiena ir tukša diena. Tad ceturtdienu un piektdien sākās pārrunas par nākošās sestdienas sacīkstēm.

Svētdienās viss ir slēgts. Tikai baznīcu durvis atvērtas.

Otra iezemiešu kaislība ir futbols, bet tur mazāk hazarda, jo nav totālizātora, bet par to aizraujas jaunatne, kas pati šo sportu piekopj skolās jau no mazām dienām.

Publika žēlojas, ka mēnešiem ilgi jāgaidot uz vietām chirurģiskās slimnīcās, jo lielākā daļa gultu esot aizņemta ar gadījuma slimniekiem, kuŗi jāoperē kā sporta vai satiksmes katastrofu upuŗi, un regulārie slimnieki netiekot pie operācijām.

Bet tur nekā nevar darīt: sports paliek sports arī, ja lauž locekļus, un satiksmes ceļu nelaimes ir ikdienišķa parādība, jo brauc jaunieši jau 15—16 gadu vecumā ar vecām sabojātām bremzēm, kuŗas nekontrolē tā, kā tas bija Rīgā.

Sports nav atdalāms no angļa. Sporta dzīve tiek atzīmēta katra ministra vai sabiedriskā darbinieka dzīves gājumā, arī tad, ja viņa sports bijis tikai bumbiņu sports un ko dara vecāki cilvēki uz zāļu laukumiņa, — vairāk tērzēdami ar draugiem un iedzerdami pa mēriņam no krūšu pudelītes. Bet visi ir savā formā ar krūšu uzšuvi un biedrības nosaukumu.

Kājbumbas sports ir tik populārs, ka par to interesējas pat nesportisti, un svarīgu sacīkšu dienās lielās fabrikas atlaiž savus strādniekus uz vairākām stundām, dodami viņiem iespēju noskatīties sacīkstēs.

Nākošajā vēstulē mēģināšu pastāstīt par citām šīs zemes savdabībām.

P. Romulīts

MIERA SARGĀTĀJI

Šodien, vairāk kā jebkad kopš 1940. gada, mēs esam pateicību parādā — šiem pilsoņiem kanadiešu bruņotos spēkos, kas gatavi aizstāvēt mūsu brīvību un mieru pasaulē.

DEPARTMENT OF NATIONAL DEFENCE

tam esot bijušas draudzīgas attieksmes ar Rikovu un Bucharinu. Šeļapins apvainoja Molotovu, ka tas ir personīgi vainīgs Ļeņingradas lietā, Vozņesenska, Kuzņecova un daudzu citu prominentu darbinieku sodīšanā ar nāvi.

Chruščeva noslēguma runa bija vēl sensacionālāka: „Jūs dzirdējāt biedra Staļina runu," viņš deklarēja. „Viņš krietni daudz lietu atklāja kongresam, bet, protams, viņš nepateica visu, kas tagad atlāts. Tūkstošiem pilnīgi nevainīgu cilvēku pazuda."

A. Kalns.

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

„Nekur profilaktiskais darbs ar personālu nav pacelts tādā līmenī, kā Pavāru infekcijas slimnīcā, kas atrodas 12 km no Alojas. Iedomājaties tikai — kollektīvs aptverts simtprocentīgi! Visiem tiek rīkotas nodarbības, kas stiprina veselību un attīsta muskulatūru. Vietējie optimisti pat cer, ka ar laiku no viņu vidus izaugs ne viens vien slavens smagatlēts!

Kā panākti tik spoži rezultāti? Patiesību sakot, ļoti vienkārši. No lielceļa līdz slimnīcai, t.i., vismaz 300 m, sanitāri katru slimnieku nes uz rokām, jo nekādi satiksmes līdzekļi šo atstatumu pārvarēt nespēj. Lai iedarbinātu centrālapkuri vai sagatavotu vannu, slimnīcas darbinieki stiepj ūdens spaiņus uz bēniņu tvertni, jo nekādi ūdens piegādes līdzekļi šajā posmā nedarbojas . . ."

(„Dadzis" Nr. 15.—61.)

„Reiz saslima mana sieva. Poliklinikā ārstes vairs nebija. Bet adresi iedeva: dzīvojot pie kādiem tur Kalniņiem. Es uz turieni. Jā, 2 naktis šeit esot pārnakšņojusi, bet tad aizgājusi pie Liepiņas. Uzdeva adresi. Es uz turieni. Liepiņa man laipni paskaidroja, ka ārste tagad jau kādas dienas dzīvojot pie Kalējiem. Uzdeva adresi. Tur man paskaidroja, ka ārste dzīvojot Andžānu ģimenē . . . Es apskrēju pus Jelgavas, kamer uzzināju, ka mana ārste pagaidām dzīvojot Rīgā. Izmisumā aizskrēju uz bufeti. Nav jau labi, protams. Bet sievai tomēr kļuva vieglāk. Temperatūra nokritās. Varbūt tāpēc, ka šī sirsnīgi izlamāja mani un mūsu pilsētas izpildkomiteju, kas atrunādamās ar dzīvokļu trūkumu, nenāk pretim jaunatsūtītajiem ārstiem . . ."

(„Dadzis" Nr. 12. —61.)

„Med. palīdzību iedzīvotājiem rep. ves. aizsardzības ministrijas sistēmā pašlaik sniedz 4403 ārsti un 13062 vid. med. darbinieki. Un tomēr šis skaits nav pietiekams, īpaši laukos. — Maz par jaunajiem speciālistiem rūpējas Krāslavas un Daugavpils rajonos, Ventspils pilsētā. Cik ilgi cilvēks var mitināties slimnīcas kabinetos, ko viņam žēlīgi ierāda rajona galv. ārsts? Līdz šim jaunie speciālisti lielāko tiesu nāk no Rīgas. — Bieži iedzīvotāji sūdzas par rindām reģistratūrā. Viņiem taisnība. — Bija laiks, kad valdīja uzskats, ka tikpat kā katram kolchozam vajadzīga sava slimnīca. Tā bija kļūda . . . " („Cīņa" 25. V 61.)

„Daudz sūdzību ienāk par Jūrmalas iedzīvotāju slikto medicīnisko apkalpošanu Jūrmalas pilsētā." (SI 12. X 61.)

„Visos Siguldas k. „Ausma" laukos nezāles pāraugušas kukurūzu. Kolchoznieces ravē ar rokām, rosās biezajā zālē. Daža rauj ar rokām, cita rīkojas ar kapli, bet labuma maz. Darbs iet lēnām un maksā dārgi. Pavasarī laukkopji ar rokām izveidoja kvadrātus, bet tie tagad pazuduši. — Raiņa kolchozā paļāvās uz apsaimniekošanu ar ķimikālijām. — Lietus maisījis: visus 92 ha pārklāj biezas nezāles. — Arī Mičūrina kolchozā ķimikālijas nav līdzējušas. („Sov. Latvija" 15.VII 61.)

nieka dzīves gajumā, arī tad, ja viņa sports bijis tikai bumbiņu sports un ko dara vecāki cilvēki uz zāļu laukumiņa, — vairāk tērzēdami ar draugiem un iedzerdami pa mēriņam no krūšu pudelītes. Bet visi ir savā formā ar krūšu uzšuvi un biedrības nosaukumu.

Kājbumbas sports ir tik populārs, ka par to interesējas pat nesportisti, un svarīgu sacīkšu dienās lielās fabrikas atlaiž savus strādniekus uz vairākām stundām, dodami viņiem iespēju noskatīties sacīkstēs.

Nākošajā vēstulē mēģināšu pastāstīt par citām šīs zemes savdabībām.

P. Romulīts

Gara KULTŪRAI

RĪGAS MOZAIKA

KĀRĻA ĶEZBERA STĀSTI, VAIDAVAS APGĀDS, 112 LPP.

Stāstu krājumā divpadsmit darbi, rakstīti laikā no 1945. līdz 1961. gadam, tātad palielā laika sprīdī. Arī darbības vides ziņā liela dažādība. Tikai 3 norit Rīgā, 4 citur Latvijā, pārējie Vācijā un Amerikā. Neskatoties uz vietas un laika izklaidi, krājumu satur kopā veiklā un tekošā valoda, neuzbāzīgais stils un māka stāstīt interesanti.

Krājuma labākais stāsts, šķiet, ir „Dambis". Neparastā vide, skopi un spēcīgi zīmētās personas, un pat pērkoņa negaiss, kas neatgādina tās teātrālās vētras, kas pa laikam plosās neveiklu stāstu pēdējo lapas pušu skatuvēs, viss sniedz lasītājam to pabeigtības un apmierinājuma izjūtu, kas ir viena no laba mākslas darba iezīmēm.

Stāstā „Cūkas asara" izbadis „dzejnieks un filozofs Suksnis" kara jukās ieklīst pamestās mājās, kur vienīgais ēdamais ir kūti aizmirsta, novārgusi cūka. Aina aizgalda priekšā, kur Suksnis tausta cūku kaujamā dūča asmeni, prāto par Brutu un Jūliju Cēzaru, Šarloti Kordē un Maratu un pa starpām atceras, ka viņš principā neatzīst dzīvības iznīcināšanu, pieder pie grāmatas labākajām. Lasītājs šeit var skumt, smieties jeb dusmoties, pēc izvēles. So traģikomisko stāstu vēl padziļina neuzbāzīga, pat, varbūt, negribēta simbolika.

Titulstāsts „Rīgas mozaika" droši izraisīs pretējās reakcijas dažādu lasītāju grupu starpā. Neievērojot tos, kas protestēs pret viņu sapņu pilsētas pievazāšanu pilnu visādu paklīdeņu, arī nopietns lasītājs, apskatījis katru mozaikas drumslu, paraustīs plecus nesaprašanā, neatradīs lielo kopīgo gleznojumu — ja viņš nebūs cilvēks, kas gadiem dzīvojis Rīgā, kas pazīst un ir iemīlējis šo pilsētu. Šis stāsts der kā labs piemērs tai nosliecei mūsu svešuma rakstniecībā, kas raksta un ir uzņemama tikai nelielai cilvēku grupai. Šāds sašaurinājums padara šo stāstu — kā arī citus līdzīgus, šarmantus, intīmus, kā vecus sirsnīgus draugus — nelielai paziņu saimei, bet pārējos atstāj vienaldzīgus un drusku vīlušos.

Runājot par Kārļa Ķezbera darba rīkiem un būves plānu stāstu sacerē, vispirms uzmanību saista autora censānās atbīdīt stāstāmo vielu pēc iespējas tālu no sevis. Tā veselā rindā darbu stāstījums norit caur kādu otru personu. Labākie stāsti šinī krājumā ir tomēr tie, kur mēs noteikti izjūtam autora tiešo līdzdalību. Kā otra raksturīga iezīme ir bieža un veikla fantastiskā elementa pielietošana stāsta uzbūvē.

Pie sīkiem stāstnieka netikumiem pieder pamazinamu vārdu lietošana nevietā. Pāris vietās, nelaimīgā kārtā, tie sastāda daļu no nolietotām klišejām, kā: „nemanāma vēsmiņa" (7. lpp.), „Sniegbalti mākonīši" (59. lpp.), putniņu skaļās, bezbēdīgās dziesmas" (81. lpp.).

Paejot garām šiem sīkumiem, jāpriecājas, ka mūsu stāstniecībā radusies jauna, kaut neliela, tomēr vērtīga grāmata. Par to lai autoram paldies!

Olģerts Cakars

Eduards Freimanis

DUMPJU DŪDAS

Dumpju dūdas
Dzimtenes dūksnājos dzirdu . . .
Naktis kad sadeg
Zelta logos, kur neona zvaigznes
Grib apgaismot dvēseļu tumsu.

Dumpji stāsta
Piemirstās pieguļu teikas . . .
Dreb mana dzīve
It kā lapa pār dzelmeņa nakti...
Dūc mani dumpji — vēl dūc.

Dumpju dūdas — —
Atmiņu dziesma no purviem —
Atnāk kā veļi . . .
Senā laime, kas dzīvot vēl palīdz,
Skan, mani svētījot, skan . . .

MŪSU KULTŪRA IR AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU VIENOTĀJA

(VĒSTULE „LATVIJAI AMERIKĀ" NO AUSTRĀLIJAS)

Austrālijas latviešu 11. Kultūras dienas, no 26.-30. decembrim, pārmaiņus jau trešo reizi risinājās Dienvidaustrālijas metropolē Adelaidē.

Tās ievadīja ar dievkalpojumiem 25. decembrī ev.-lut. un katoļu baznīcās.

26. decembra rītā, piedaloties jaunatnes organizācijām, latviešu nama Tālava priekšā pacēla mastā Latvijas valsts karogu, kas tur plīvoja līdz svētku beigām. Pēcpusdienā karaliskās mākslas biedrības telpās Latviešu apvienības Austrālijā prezidija priekšsēdis Voldemārs Dulmanis atklāja latviešu mākslas un lietišķās mākslas izstādi. Pirmā ar darbiem piedalījās Uldis Āboliņš, Roberts Balodis, Leonīds Banga, Māra Bergmane, Ojārs Bisenieks, Vita Endelmanis, Ingrīda Erns, M. Gauja, Gunārs Jurjāns, Sigurds Kalniņš, Nora Kārkliņa, Augusts Kudeika, Arvīds Lauriņš, Verners Linde, Kārlis Mednis, Viktors Mednis, Ludmilla Meilerts ,Biruta Oliņa - Dunskis, Arnolds Ozoliņš-Ozols, Artūrs Ozoliņš-Ozols, Jūlijs Priedītis,Jānis Puika, Margarita Stipniece, Leo Svikeris, Kārlis Trumpis, Skaidrīte Veiss, Maigonis Daga un T. Tauns (pēdējie 2 ar skulptūrām). No būvuzņēmuma direktora K. Līduma kollekcijas bija izstādīts pa 1 gleznai no Voldemāra Balutis, Jāņa Gaiļa, Jāņa Kalmītes Mārtiņa Krūmiņa, Ludolfa Liberta, Fridricha Milta, Marijas Induses-Mucenieces, Kārļa Neiļa, Larisa Strunkes, Niklava Strunkes (2 gleznas), Voldemāra Tones un Sigismunda Vidberga, par abām grupām 83 darbi. Bija apskatāmas arī L. Liberta un S. Vidberga gleznu reprodukciju mapes.

No godalgošanai paredzētām £90- pirmo godalgu piesprieda K. Mednim par gleznu Pirmizrāde, otro — M. Bergmanei — Rīta ainava un trešo — U. Āboliņam — Eikalipti sniegā.

Lietišķās mākslas izstādē ar saviem darbiem piedalījās: A. Ancāne, R. Arness, I. Birze, A. Bogdanovičs, Briedis, Caune, Cielēns, M. Daga, M. Davidovs, R. Druva, L. Duks, R. Elksnītis, A. Gartenbaums, J. Kalderovskis, N. Kambuts, Z. Krīpens, J. Laduzāns, I. Lukša. E. Lācis, V. Mednis, E. Meiers, N. Neiburga, K. Olševskis, H. Pimbers, H. Rīters, Rudzītis, H. Šulcs, M. Tidriķis, H. Valters, N. Veisbergs, M. Zemīte, K. Zēbergs un M. Zēbergs. 54 izstrādājumi bija no Latvijas. Daļu darbu bija deponējuši īpašnieki, kopā 456 izstrādājumi. Izstādi apmeklēja ap 1000 personu un vairāki darbi pārdoti.

Vakarā, tuvu pie 100 gradu F karstumā, pilsētas zālē notika solistu koncerts ar Kultūras dienu atklāšanu. Uzrunu teica rīcības komitejas priekšsēdis J. Bogens, bet atklāšanas — Latvijas konsulārais pārstāvis O. Rozītis. 10. Kultūras dienu rīcības komitejas priekšsēdis E. Līdums nodeva J. Bogenam 1960. g. Melburnas organizāciju dāvāto Kultūras dienu greznu karogu nacionālās krāsās. Sekoja Čikagas viesa tenora Voldemāra Salnas un Melburnas čellista Elmāra Liepiņa koncerts, klavieru pavadījumus izpildot austrālietei Dorothy Oldham, bet pie ērģelēm bija Gustavs Krūms. Lielu piekrišanu guva V. Salna, par kuru jūsmoja arī austrāliešu laikraksti.

27. decembrī Adelaides latviešu teātra ansambļa izpildījumā notika Annas Brigaderes teiku drāmas Karaliene Jana izrāde Z. Svennes-Saliņas režijā.

Nākošā vakarā sekoja tautas dejas ar uzvedumu brīvā dabā— Jāņu vakars labiešu sētā un ap 15 tautas deju demonstrējumi tuvu pie 200 jauniešu izpildījumā no Adelaides, Sidnejas, Kamberas, Melburnas, Brisbanes, Džilongas un Balaratas tautas deju grupām, Agneses Babičevas-Trombergas baleta skolas Adelaidē, 21 latviešu audzēknim un 6 koklētājiem no Kanberas, kuri izpildīja tautas dziesmas un dejas. Pāri par 2000 apmeklētājos bija arī vairāki simti austrāliešu. Melburnas tautisko deju grupā Daugavieši dejoja arī 1 austrālietis.

29. decembrī notika galvenais sarīkojums — kopkoru koncerts — piedaloties apvienotam Adelaides, Brisbanes, Melburnas, Sidnejas jauktiem koriem, Sidnejas sieviešu korim Sidrabene un apvienotam Adelaides un Sidnejas vīru korim.

Šogad koncertam bija izraudzīta kāda centram tuvu esoša kino zāle ar 2000 vietām, bet arī tā izrādījās par mazu.

Programmā bija 18 dziesmas. Paziņoja jauno kompozīciju konkursa rezultātus: iesūtītas 39 jaunas kompozīcijas ar 17 pseidonīmiem no 9 valstīm.

29. decembra pēcpusdienā notika Latviešu drāmatiskās kopas teātra izrāde, uzvedot M. Ziverta Kīnas vāzi, kuru noskatījās ap 500 apmeklētāju. Pertā (Rietumaustrālijas metropole, ar apm. 1000 latviešiem) lielā attāluma dēļ no lielākā tuvākā latviešu centra (pāri par 2500 jūdzes) nenotiek kultūras dienas, bet šogad pirmo reizi Pertas tautieši vēlējās dalīties savās spējās ar pārējiem kultūras dienu dalībniekiem.

Ap 500 apmeklētāju bija jaunatnes koncertam 30. dec. pēcpusdienā Adelaides pilsētas [illegible]. Pirms koncerta sestdienas skolas pārzinis un žūrijas komisijas priekšsēdis Kārlis Nabadziņš paziņoja jaunatnes rakstu darbu sacensības rezultātus. Latviešu komponistu darbus atskaņoja: pianiste Brigita Kanta, Irēne Svilāna, Irēne Krūmiņa, Ilze Svenne, Mirjama Kalnina, Māra Biezaite un Jānis Kāškurs no Adelaides, Aija Ēke no Brisbanes un Maija Muižniece no Sidnejas, 2 vijoles Marita un Gunārs Larseni no Adelaides, tenors Jānis Dzelde no Wodongas un čellists Jānis Muižnieks no Sidnejas.

Noslēgumā J. Bogens nodeva kultūras dienu karogu nākamo 12. dienu, kuras risināsies š. g. beigās Brisbanē, rīcības komitejas loceklim H. Johansonam.

No lielajiem sarīkojumiem ieejas biļešu nepietrūka noslēguma ballei vakarā, kurai pārdotas 1750 biļetes.

31. dec. vēl notika latviešu humānitāro darbinieku sanāksme ar referātiem, kurus lasīja Sidnejas sestdienas skolas vadītāja A. Gūtmane „Bērnu mācīšana Latvijas un trimdas skolā," literātūras kritiķe Z. Eglīte „Latviskā audzināšana trimdas ģimenē" un mag. jur. J. Martinsons „Noziegumi un sodi no Dieva likumu viedokla."

Latviešu namā „Tālava" Austrālijas latviešu centrālā archiva Mākslas mūzeja daļas iekārtojumā foto attēlos, zīmējumos un diagrammās bija skate — Latviešu kultūras dzīve — Austrālijā 1961. g.

SMELDZĪGAIS SVEŠUMS

L. UN M. BRUNIŅU PIEMIŅAI

Pag. gada 24. decembrī Vācijā, Eslingenā, mirusi inženiera un gleznotāja Ludviga Bruniņa dzīvesbiedre mag. oec. Minna Bruniņa, tā noslēdzot kādas trimdinieku ģimenes smeldzīgu dzīvi svešumā. Tieši četrus mēnešus pirms aizgājējas mira viņas vīrs, ilgi sirdzis ar smagu iekšēju kaiti. Ap mums dažu brīdi pacēlās ledains vienaldzības kalns taisni tur, kur būtu vieta līdzcietīgai atzinībai: tā ar Bruniņa mākslinieka gaitas palika neapcerētas.

L. un M. Bruniņu svešuma ceļi ievirzījās lielākajā latviešu nometnē Eslingenā. Dzimtenē darbodamies gan par paidagogu, gan ierēdni savā profesijā, Bruniņš pievērsies arī kādai citai savai dotībai — gleznošanai, ar saviem darbiem piedaloties Kultūras fonda izstādēs un izpelnoties godalgojumu. Tematiku B. atrod dabā — idilliskā lauku ainavā vai jūras un ūdeņu plašajā varenībā.

Ierodoties bēgļu nometnē un neatrodot darbu savā profesijā, B. pēc smagās operācijas 1948. g. nācās intensīvi pievērsties ne tikai glezniecībai, bet arī kokgriezumiem, lai tādā veidā atslogotu ārstēšanās budžetu, jo vācu sociālie pabalsti bija nepietiekami. Neskatoties uz smago slimību, kas viņu nolieca pie gultas, viņš vairāk kā 12 gadus cilāja otu un greba šķīvjus ar intarsijām draugiem un [illegible], gan pārsūtot uz citām trimdas zemēm, [illegible] kurās vienmēr bija ielikts kaut kas no Latvijas [illegible] latviskā daiļuma uzturēšanai latviešu mājās. Intarsiju šķīvjos B. iemīļotais motīvs bija latviska klētiņa ar pāris bērziem ceļa malā, tautu meita, pavasara ainavas vai jūras krasts. Latvijas vasaru bieži aizvadot Rīgas jūrmalā, Bruniņš bija dziļi gremdējies jūras vaibstos, tās mainīgajā skaistumā un varenībā, visu to uzburdams savās gleznās.

Vācijas nometņu laikā viņu bija savaldzinājis arī svešuma skaistums — Nekāras ieleja ar ūdeņiem, šmaugajām papelēm, vīna dārziem un senatnīgām celtnēm. Un tomēr lielajā gleznu klāstā ar tik plašu motīvu dažādību izcēlās tās, kurās no atmiņu dzīlēm bija izcēlušās Dubultu jūrmalas debesis, viļņu šļakatām plesvietas zvejnieku laivas, ielokās mežu puduris Vidzemes augstienē vai klusās dabas puķes un augļi.

Sirgstošais mākslinieks dziļi pārdzīvoja un izcieta svešuma smeldzi un atplauka brīžos, kad rokas atkal pieskārās audeklam vai svešumā cirstajam grebuma kokam, lai uzburtu kādu latvisku motīvu. Līdz pēdējam elpas vilcienam viņš bija lielais ticētājs savas skaistās zemes brīvībai un atdzimšanai, kaut tālu miglā to jausdams.

A. Sedasdēls

JAUNATNES KONGRESS AVĪŽNIEKA VĒRTĒJUMĀ

Vērojot jaunatnes kongresu Ņujorkā, atzīmējamas dažas parādības, kas, varbūt, agrāk nebija ievērotas. Pēc kongresa gaitas spriežot, jaunatnes uzdevums ir saglabāt latviskumu un augt Latvijai ,tāpat bija novērojama saskaņa ar jaunatnes vecāko paaudzi. Varbūt, agrāk bija citādi, varbūt par daudz nepamatoti rakstīts par nesaskaņām paaudžu starpā, bet šinī kongresā jaunā un vecā paaudze sapratās, kaut arī dažos jautājumos jaunatnei bija citāda pieeja, bet tam tā jābūt, jo citādi tā nebūtu jaunatne. Jaunā paaudze klausījās vecākās paaudzes domas par jaunatnes audzināšanu, viņiem bija arī savi ieskati, bet kopīgais mērķis abām paaudzēm bija viens.

Vērojot kongresa gaitu, atklājās, ka ir daudz spējīgu jauniešu, kas var darboties latviešu sabiedriskā darbā. Ar dažiem izņēmumiem sapulces vadība bija lietpratīga. Arī debates bija visumā lietpratīgas, atskaitot tās reizes, kad daži kongresa dalībnieki nevarēja atturēties no savstarpējiem pārmetumiem, vai no daudzajām nevajadzīgām technis kām piezīmēm. Tie, kas kongresā bija pirmo reizi, sākumā turējās aizmugurē, gan neatturoties no balsošanas, bet nepiedaloties pārrunās, lai gan kongresa pēdējā posmā tie bija „iestrādājušies". Sarunās un pārrunās gadījās arī jauni draugi pat dažādo paaudžu starpā. Atzīstama arī kongresa dalībnieku tuvība, jo visā kongresa laikā nedzirdēja citādu uzrunu jaunatnes starpā kā tikai „Tu".

Daudzkārt vecākai paaudzei bijušas bažas, vai jaunatne paliks uzticīga latviskumam. Visā kongresa laikā nedzirdēja citādi sarunājāmies kā tikai latviešu valodā, pat nekur neieskanējās kāds angļu vārds, un nemanīja nekādas grūtības latviešu valodā vai izteiksmē. Jaunieši nav aizmirsuši latviešu tautas dziesmas, un reti kur varēja dzirdēt tik braši dziedam, kā tas bija kongresā, kad atskanēja Daugav's abas malas vai citas tautas dziesmas, un dziedāja visi dalībnieki.

Nepatīkams gadījums bija, kad uz Kanadas robežas muitas ierēdņi nebija ļāvuši ievest jaunatnes apgāda Ceļinieks izdevumus. Neprotot latviešu valodu, bet redzot zīmējumus, ierēdņi domājuši, ka šie izdevumi ir kaitīgi, un tie bija jāatstāj Kanadā. Varbūt dažs jaunietis neredzēja vērtīgu izdevumu, bet apgādam pagāja secen daži jauni abonenti.

Atzīmējama ņujorkiešu atsaucsme visiem jaunatnes sarīkojumiem. Atskaitot dziesmu svētkus, nekur citur Ņujorkā rakstnieku vakarā nav bijuši 300 apmeklētāju. Kaut arī Jaungada sagaidīšana notika divās vietās Ņujorkā, jauniešu sarīkojums bija pulcinājis neparasti lielu apmeklētāju skaitu. Dažas vecākās paaudzes organizācijas bija sūtījušas savus pārstāvjus no tālām vietām. Tā, piemēram, DV organizācijas pārstāvis bija no Milvokiem, ALA's sporta sekcijas vadītājs no Vašingtonas, bet vairāk kā 10 pārstāvju bija no Kanadas.

Arī jauniešu vērtējums par kongresu ir atzinīgs. Rīcības komitejas priekšsēde Māra Perlbachs ir apmierināta ar kongresa norisi, kas attaisnojis pusgada sagatavošanas pūles. Viņa sevišķi priecājās par sarīkojumiem, jo, blakus labiem priekšnesumiem, tas devis arī labu atlikumu. Arī otra rīcības komitejas locekle Maija Pulkstenis pēdējās naktis dabūjusi tikai dažas stundas pagulēt.

Patikusi mākslas izstāde, sevišķi Rumpētera gleznas, bet no Raibā vakara priekšnesumiem — Bronksas kvintets.

Kongress ir beidzies, bet jaunatnes apvienības darbība atkarīga no jaunās valdes sekmēm.

V. Irbe

LAVIEŠU BALETA MĀKSLINIEKA VITALIJA OŠIŅA PANĀKUMI

Mūsu baleta mākslinieks Vitalijs Ošiņš, sākot ar šā gada janvāri, saistīts Amsterdamas karaliskā konservātorijā uz sešiem mēnešiem par dējas mākslas profesoru. Pag. gada beigās Ošiņš darbojās Romā, divus mēnešus Academia Nacionale di Danza, iestudēdams trīs baletus.

Pirms tam Ošiņš darbojās American Festival Ballet'ā par baletmeistaru un choreografu, apbraukādams Ameriku, Dienvidameriku un Meksiku.

JAUNI ORIĢINĀLDARBI MŪSU LAIKRAKSTĀ

Arnolds Lūsis.

Paklausot mūsu redakcijas aicinājumam, dzejnieks un rakstnieks māc. Arnolds Lūsis ir uzticējis „Latvijai Amerikā" sava autobiografiskā atmiņu tēlojuma „Cilvēks bez mājām" pirmiespieduma tiesības.

Arnolda Lūša oriģināldarba sākumu atradīsiet nākamajā laikraksta numurā.

Teodors Zeltiņš solās sabrūvēt jaunus „Elles ķēķa kokteiļus" un arī ko lielāku.

„Nedarbu grāmata" saucas rakstnieka Modra Zeberiņa nesen pabeigtais jaundarbs. Pats autors mums raksta „Nedarbu grāmata" nav atmiņas vai memuāri. Tas ir tāds pūcesspieģelisks kamols ar paunu žīdiem, skolotājiem, ceriņziediem un plikiem peldētājiem un konservatoristes precībām. Rīga, Turaida. Viens meitu lūriķis tikpat kā varonis. Centrā sirseņu pūznis — niķu un stiķu pilnas sirds līdzība." Par tiesībām „Nedarbu grāmatu" lasīt vispirms mūsu laikrakstā vēl jāpieliek pēdējie līguma ziegeļi.

Gaidām vēl ziņas, kas padomā rakstniekam Tālivaldam Dangavam tālajā Argentīnā, Kārlim Ķezberim Čikagā un citiem literātiem, kam rūp mūsu laikraksta veidošanās ceļš.

Komponistu ģildes seniors Jānis Cīrulis patlaban raksta nesen „Literātūras" apgādā iznākušās grāmatas „Mūzikanta piezīmes" turpinājumu. Grāmatas otrās daļas cīruliskās atmiņas apsolītas mūsu lasītāju pirmkritikai.

Jānis Cīrulis.

Ilona Leimane

PARĪZE NAV NEMAINĪGA

Kad tūlīt pēc kara iebraucu no Vācijas pirmo reizi Parīzē, man šī lielā pilsēta likās nemainīga... Pats galvenais — ieraudzīju, ka debesis vienmēr zilas un kā milzīgs kupols sedz torņus, jumtus un mazākos kupoliņus, kas balti, zaļi vai zelta krāsās. Zilā debess stāvēja uz vietas it kā gar malām piestiprināta dekorācija . . . Negribējās nevienam sīkāki iztaujāt — vai patiesi tas tā? Nolēmu pie sevis, ka vienmēr zilā debess Parīzes īpatnība. Lietus bija bez lietus mākoņiem, sniegs putināja bez sniega mākoņa — viss nāca zemē no zilām debesīm. Kaut gan dienas bija siltas, es sauli neredzēju un arī taisni nemeklēju ieraudzīt. Tumsā arī neviena zvaigzne nebija saskatāma un tas viss gluži īpatni. Tāds uzskats rodas pats no sevis — nav ko brīnīties, katrā zemē citādāki... Visvairāk manu uzmanību saistīja pārtikas preču veikali un tirgus laukumi, kur varēja brīvi pirkt ir cūku taukus, ir svaigu un žāvētu gaļu. Arī restorānos bija pasūtināmi garšīgi ēdieni. Vācijā 1946. gadā, tāpat 1947. gadā tā kaut kas nebija sastopams. Īstenībā Parīzē tad viss bija dabūjams un man tūlīt nostiprinājās ieskats, ka franči ir tāda tauta, kas nekad nevar izdzīvot ar dažiem desmit gaļas grammiem nedēļā.

Reiz atkal iebraukusi no Vācijas Parīzē, ieturēju vakariņas kādā restorānā uz avenue Wagran un priecājos, ka biju tur dabūjusi ceptas aknas pagaršot ... Es daudz nekā nedomāju, vai restorāns slikts vai labs — ātri paēdu un gāju uz savu viesnīcu, kas atradās turpat blakus. Tas viss nekas sevišķs. Taču otrā rītā franču presē rakstīja, ka tai pašā restorānā, kur es tiku aknas garšojusi, vēlu vakarā iebrukuši „amerikāņu gangsteri" un izlaupījuši ne tikai kasi, bet varmācīgi atņēmuši arī viesiem vērtslietas. Ticēt — neticēt? Es tomēr paliku tais domās, ka Parīzes presē sniegtais apraksts par gangsteru iebrukumu restorānā tikai fantāzija.

Franči ir slaveni dekorātori un preču reklāmu izdomātāji — sastāda rindā uz ietnes pieci litru konjaka pudeles un piesien tās ar resnām dzelzs ķēdēm pie veikala durvju stenderes — efekts iespaidīgs. Arī Parīzes reklāmu uguņim vienmēr ir cita krāsa — dažreiz uzmācīga, dažreiz izteiksmīga, bet dažreiz ļoti delikāta un atturīga. Taisni to brīdi, kad viss grozās un mainās, grūti uztvert. To redz tikai pēc laika, kad pārgrozījusies visa iela... un pirmais pazīstamais iespaids zūd.

Parīzes ielās bieži uzņem filmas gan senlaicīgas, gan modernas. Senlaicīgā filmā piedalās arī ormanis jeb vecs automobiļa modelis. Dāmas un kungi tad sagērbušies attiecīgā gadusimteņa tērpos, kas grezni un poētiski. Pametot acis uz modernās filmas dalībniekiem, man nāk prātā dažreiz gangsteri, par kuriem cilvēks tik daudz dzirdējis . . . Tā vienreiz steidzoties pulkstens divpadsmitos uz pastu nosūtīt vēstuli, garāmejot noskatījos, kā tiek ar rokām izspiests zeltkaļa veikala logs un asinainiem pirkstiem izgrābtas dārglietas. Daži vīri ar pistolēm rokās tura uz vietas cilvēku pulciņu un tas bailēs nekustīgi stāv . . . Cik briesmīga filma — pasteidzoties garām nodomāju. Un šoreiz tā tomēr nav filma. Parīzes prese jau tai pašā pēcpusdienā ziņoja par gangsteru pārdrošo iebrukumu dārglietu veikalā rue Dauphine Sēnas ielas tuvumā. Šai kvartālā, kur krimināli gadījumi reti nāk priekšā, gangsteru vardarbīgās izdarības sacēla iedzīvotājos lielu uztraukumu.

Domas par zilo debess kupolu biju jau sen aizmirsusi, kad reiz ejot pa ielu izdzirdu pērkona ducināšanu un atsevišķus grāvienus ar zibeņiem, pie tam no skaidrās un sausās debess. Man no pērkona nav bailes, kaut gan esmu dzirdējusi, ka labāk apstāties un palikt uz vietas. Taču lielpilsētā zibens krusti un pērkona skaļie draudi kustību neapstādina. Arī es soļoju uz priekšu priecādamās par sauso gaisu, kur tik lieliski izsprāgst debesu mistika. Steidzos no Luvra puses pāri Pont-des-Arts... Netālu no tilta gala pārdabiski spožs starojums kā ass zobena cirtiens iespīd man acīs un jau nākamā mirklī koks, kas Sēnas krastā izaudzis par milzeni, pakrīt ar galotni man pie kājām. Tas diezgan neparasts gadījums lielpilsētā, kur neviens par pērkona bargumu un zibenīgu griezienu nedomā.

Tikai vienreiz gar Parīzes debesīm esmu redzējusi aši skrienam mīkstas mākoņu stirpas. Dienu un nakti tās skrēja garās ķēdēs, pulka rindās un Parīzē atplaiksnījās ziemeļnieciska gaisma, kas lielajām namu fasādēm pēkšņi pārgrozīja franciskos vaibstus ... Parīze nav nemainīga, Parīze mainās — pārtikas preču veikalā ieriko mēbeļu tirgotavu, fotografa uzņēmumu pārvērš par antikvariātu, bet vecus, aizzēģelētus mūra stāvus iztapsē par modernu gleznu galeriju. To var redzēt un novērot pa gadiem.

Arī Ziemsvētku mēnesis Parīzē te tāds — te šāds — te atkal citāds. Kādreiz nevarēja pat dabūt redzēt Ziemassvētku pastkartes. Tagad tās ļoti izplatītas un starp mirdzīgiem zīmējumiem redzamas arī sniegos ieputinātas būdiņas ar skopu liesmiņu logā...

Lielie preču nami ar svētku dekorāciju veidojumiem pa gadiem izdzīvojuši visraibākos posmus un izdedzinājuši baigi daudz krāsām sastīvinātu gaismu. Šogad pēkšņi visās malās izlaists zeltains spīdums, kas mierīgs un silts. Dekorātori it kā pielaikojušies dāmu tērpu kvalitātei — vizmainam brokātam, samta greznam maigumam un dārgām kažokādām.

Pircēji savairojušies — drūzma veikalu iekšpusē un ielās. Taču tas nav iepirkšanās drudzis, bet apzinīga franča iesaistīšanās svētku noskaņojumā, ko tam viņa paša Parīze uzbur...

Tas viņš, kam viss tiek piedāvāts tik bagātīgā izvēlē — svētku iesaiņojums krāšņāks — tik tamdēļ vien jāiepērkas un katrs tā dara, jo visapkārt tāds noskaņojums, ka eņģeļu mati pa zemes virsu staipās . . .

Gleznu galeriju skaits pēdējos gados stipri pieaudzis. Tūkstošiem audeklu gan reāli, gan kuriozi un moderni apgleznoti. Tūkstošiem un tūkstošiem nepazīstamu vārdu ... Iespaids, ka Parīzē ar krāsām un savu personīgo stilu trako „mežoņi" — Ruo — Anrī Matiss, Pikaso — Goergs — u.c. Saprotošie franču mākslas kritiķi gleznotājiem tik brutāli vairs neuzbrūk kā šā gadsimta pirmā pusē. Parīziešiem ļauts nu spriest pašiem par moderno franču mākslu un izvēlēties gleznas savā gaumē.

Karātavu romāns

„INVITATION TO A BEHEADING" by Vladimir Nabokov, G. P. Putnam's Sons (Kanadā Longmans, Green & Co) izdevums, 223 l. p., cena — 4.50.

Autors pasaules slavu ieguva ar savu īpatnējo romānu „Lolita," kaut gan tas lielāku ievērību būtu ieguvis, ja tas būtu jau 1938. gadā, kad krievu valodā parādījās šī grāmata, varējis to publicēt arī citās pasaules valodās. Tā kā autors brīvi raksta ne tikai krieviski, bet arī franciski un angliski, tas technisku iemeslu dēļ nebūtu bijis nekāds šķērslis. **Grāmatas krievu nosaukums: „Priglašēnije na kazņ" ir brīvi tulkots kā „uzaicinājums uz galvas nociršanu." Kā visus Nabokova darbus, arī šo ir grūti pakļaut kādai klasifikācijai vai aprakstīt. To kritiķi ir novērtējuši gan kā „tour de force," gan kā farsu, gan kā allegoriju, gan kā specifisku terrorisma studiju.**

A. Kalns.

TRADICIONĀLĀ

PRESES BALLE

SESTDIEN, 20. janvārī, plkst. 7.30 COLUMBUS zālē (582 Sherbourne ielā), Toronto.

Spēlēs V. G R I Ķ A orķestris.

Deju sākums plkst. 8.00 vakarā.

Ieeja dāmām $ 2.-, kungiem $ 3.- no personas, galdiņus ieskaitot. I e e j a s kartes pērkamas LOTUS puķu veikalā, 802 Bathurst St., LE 3 3884, Daugavas Vanagu mājā, 123 Huron St., EM 8-0792, un balles vakarā pie kases.

Visus laipni ielūdz LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBA.

DAUGAVAS VANAGU NAMS BŪS ARĪ VINIPEGĀ?

Daugavas Vanagu Manitobas nodaļas pilnsapulce notika 1962. gada 6. janvārī, J. Staudža namā. Sapulci atklāja nodaļas pr-ks J. Staudžs, uzaicinot ar klusuma brīdi godināt nelaiķi Valteru Konošonoku un citus mūžībā aizgājušos nodaļas biedrus.

Valdes pārskatu sniedz J. Staudžs, kases — V. Balgals, revizijas komisijas sekretārs A. Staudžs, vanadžu — V. Zariņa, mednieku un makšķernieku — A. Kēleris, par darbības publikāciju presē — O. Šmits.

Pilnsapulce pieņēma ziņojumus un atzina nodaļas darbību par sekmīgu, izsakot pateicību valdei un apakšnodaļām. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, aktivitāte nodaļā paplašinājusies, jo rosību pacēlusi teātra kopa T. Minkēviča vadībā, dodot 2 izrādes, kā arī jaundibinātā mednieku un makšķernieku sekcija, rīkojot šaušanas un makšķerēšanas sacensības.

Nodaļas līdzekļu sagādē ļoti palīdzējušas pie nodaļas darbojošās vanadzes. Kāds saviesīgs vakars rīkots kopā ar bazaru, devis $ 347.42 atlikumu.

Par naudas līdzekļu apgrozību [illegible] kases pārskats. Ieņēmumos lielākā daļa ir ziedojumi aprūpei, izrīkojumu peļņa un biedru maksas, kopā $ 746.35.

Izdevumos līdzekļi aprūpei, dalības maksas Bēru fondam, kā arī maksājumi no biedru naudām Kanadas valdei. Uzcelts piemineklis nelaiķim K. Dreimanim. Gads noslēdzies ar $77.91 atlikumu, papildinot noguldījumu bankā uz $ 1.228,18.

Nodaļas jaunievēlētā valde konstruējas sekojoši: priekšnieks joprojām Jūlijs Staudžs, 1304 Burrows St., tālr. JU 9-0982, pr. v. Voldemārs Jundavs, sekretārs Ivārs Kēleris, kasieris Vilis Balgals, biedrzinis — Gunārs Cepļis. Revizijas komisijā — pr-js Jānis Preimanis, sekretārs — Aloizs Taškāns, loceklis — Jānis Zariņš. Vanadzes par savu priekšnieci ievēlēja Ludvigu Smolinski.

Preses ziņotājs arī turpmāk būs O. Šmits.

Delegātu sapulcē nodaļu pārstāvēs Donāts Traščenko.

Pilnsapulce atzina, ka nodaļai turpmāk jādomā par nekustama īpašuma iegādi un ievēlēja šim nolūkam speciālu komisiju.

Pilnsapulce vēl apstiprināja O. Šmita izstrādātos statūtus par t. s. „Grāmatu izdales" nodibināšanu pie nodaļas, kā arī atvēlēja līdzekļus grāmatu, latviešu autoru oriģināldarbu, iegādei. Lai veicinātu latviešu valodas saglabāšanu un izkopšanu jaunatnē, statūti paredz, ka katrs Vinipegā un apkārtnē dzīvojošais jaunietis līdz 25 gadu vecumam ir no „Izdales" saņemtās grāmatas īpašnieks, ja viņš to izlasa un uzraksta izlasītās grāmatas konspektīvu saturu. „Grāmatu izdali" vadīs Silvija Ozoliņš, 1323 Spruce St., tālr. SP 5-5970.

Mūzika, dziesmas un vanadžu sagatavotais cienasts uzkavēja sapulces dalībniekus vēl krietnu brīdi pēc sapulces beigām.

ALBERTAM KALNIŅAM IR ĪPATNĒJAS DOMAS

Toronto latviešu tautas augstskolas publisko priekšlasījumu ciklā Alberts Kalniņš nolasīja savu otro referātu par āriešu izcelsmi — „Āriešu ciltis tautu staigāšanas laikā".

Par āriešu pirmdzimtenes atrašanās vietu ir bijušas daudzas teorijas, bet pašlaik kopīgo pierādījumu masa pētniekus vairākumā ir nosvērusi par Vidusāziju, par apgabalu Kaspijas jūras un Himalaju kalnu starpā. Tā kā geologi atzinuši ,ka Kaspijas jūra, līdzīgi Baltijas jūrai un Azovas jūrai, ir radusies pēc kāda ledus laikmeta — lielajām ledus masām strauji izkūstot, tad varam pieņemt, ka arī Kaspijas jūras ieplaka agrāk ir ietilpusi pirmatnējā āriešu kopdzīves telpā un tieši še, varbūt, ir notikuši arī t. s. „Lielie ūdens plūdi", ar Noasa šķirsta izglābšanos Dienvidkaukaza kalna Ararata piekalnē.

Daudz jaunākas un arī labāk izpētītas katastrofas āriešu sadzīves telpā ir Arāla jūras rašanās pēc lielas zemes trīces, trim upēm mainot savu gaitu, un vēlākā pārplūšana pēc 7 nedēļu ilgām lietus gāzēm. Pēc pēdējām Arāla krastos gandrīz pilnīgi aizgājušas bojā 7 še dzīvojušās āriešu ciltis. Šī ir bijusi āriešu īstā, pirmā „Nāves jūra", jo sumeriešu teikās „Aral" nozīmē „nāves valsti" (veļu zemi). Še radusies arī teika par 7 brāļiem — gulētājiem, kas simbolizē jūras dibenā noguldītās 7 āriešu ciltis.

Zinātnieki, kas zemos lidojumos skaidrā laikā pārlidojuši Arāla jūru, apstiprina, ka vēl tagad tās dibenā var noteikti saredzēt nogrimušo ciemu atliekas. Bojā aizgājušo cilšu vidū ir bijusi arī daļa latu, kūru un miku (arī — „maku", un „muku").

Apgabals ap Arāla jūru tūkstošiem gadu ir saucies par Korasmu, ko daži valodnieki iztulko kā „Kūru zeme".

Prof. Eliots savā pasaules vēsturē (1913. gadā) apgalvo, ka Sumeras valsti nodibinājuši ķengi. Tā kā Sumēras un Anavas (Vidusāzijā) kultūras ir apbrīnojami līdzīgas, tad pēc referenta domām Sumēru uzcēluši bēgļi no Ķengijas.

Trešā pieminētā miku jeb maku cilts ir bijuši mikeniešu, maķedoņu un skotu priekšteči.

Prof. Oto Beijers saka, ka āriešu izklīšana no pirmdzimtenes Vidusāzijā sākusies jau ap 60.000 g. pirms Kristus, un ap 50.000 pirms Kristus tie jau sasnieguši Indijas okeānu.

Pēc referenta uzskatiem āriešu kopīgā pirmvaloda ir bijusi vienzilbju vārdu sakopojums. Tā, piem., „pa" ir nozīmējis „tēvu" (latviešu „pats", lat. pater), „ma" — māte, „bra" — brālis u. t. t. Vēl šodien dažās valodās esot saglabājušās šīs īsās formas.

Himalaju piekalnē, Pakistanā ir maza Hunras valstiņa ar galvas pilsētu Baltitu. Hunrieši svin Jāņus 25. jūnijā un sauc tos par mieža svētkiem. Kašmirā, savukārt, ir Baltistana jeb „baltu zeme" ,arī to valodu sauc „baltu valoda", ko runājot ap 150.000 iedzīvotāju, un tā ievesta arī Peja un Geinora valodniecības vārdnīcā (1954. g. 25 l. p.).

Bet no pirmdzimtenes atnākuši tikai daļa eiropiešu: balti, ķelti un ilurieši. Tie ir „īstie ārieši" jeb „aisti", kā Tacits tos sauc (pēc prūšu izrunas „ists" iznāk „aists"), bet ģermāņu, slāvu un romāņu masu pirmdzimtene, izņemot Romas dibinātājus — latīņus — ir Eiropā. Visas šīs tautas pārņēmušas āriešu jeb indo-eiropiešu valodu un kultūru.

Referents vēl pieminēja, ka uz āriešu izcelsmes pētīšanu to pamudinājis L. U. profesors V. Sinaiskis, izsakot domu, ka [illegible] (Romā) ir [illegible] vienas izcelsmes.

KANADĀ

TORONTO

© TLTA sestdienas ģimnazijas skolotāju un vecāku gadskārtējā sapulce pag. nedēļas nogalē notika DV Toronto nodaļas namā. Bija ieradušies ap 30 vecāku. Sapulci vadīja ģimnazijas direktors prof. V. Burkevics norādīja, ka vecāku un skolotāju kopīgā problēma — bērnu audzināšana — trimdā kļuvusi vēl grūtāk atrisināma kā dzimtenē. Skola šeit praktiski audzināšanas darbu nedara, pretēji dzimtenes skolām. [illegible] ļoti bieži, apstākļu spiesti, nevar nodoties bērnu audzināšanai mājās tādā mērā, kā tas būtu nepieciešams. Citādas ir arī pašas audzināšanas grūtības, jo bērni aug nelatviskā vidē. Problēmas izrisinājot, būtu vēlama lietderīga kritika, bet noraidāma tāda, kas it kā nostāda jauno paaudzi pret veco, veicinādama šķelšanos un nesaprašanos paaudžu starpā.

Sekojošā apspriedē pārrunāja jautājumu, kā panākt to, lai latviešu bērni savā starpā nesarunātos angliski?

Pārrunās izkristallizējās atziņa, ka vecākiem ieteicams valas brīžos ar bērniem pārrunāt dažādus [illegible] jautājumus mātes valodā, lai bērns bagātinātu savu vārdu krājumu. Svarīgi sagatavot piemērotus jaunos nometņu vadītājus. Kritiku izpelnījās tie vecāki, kas, nometnes bērnus apciemodami, ar tiem sarunājas angliski, tādējādi iznīcinot audzinātāju pūliņus.

Skolotāja V. Slaviete vecākus iepazīstināja ar pašu skolēnu lielākām un mazākām raizēm un grūtībām. Sekoja dzīvas pārrunas.

Tālāk pārrunāja latviešu nama jautājumu. Klātesošie pieņēma sekojošu rezolūciju:

TLTA sestdienas ģimnazijas vecāki atrod, ka līdz šim pamatskolas fonda veiktais darbs bijis svarīgs nama idejas reālizēšanā un arī turpmāk atbalstāms.

Atsevišķie ģimnāzijas skolēnu vecāki, kas jau ir fonda atbalstītāji, tiek aicināti šo pienākumu turpināt.

Skolēnu vecāki, kas vēlās iegādāties privātās akcijas, tiek aicināti balstiesības nodot vecāku akcionāru grupai. Šādu akciju iegāde veicināma visiem līdzekļiem.

Klātesošie vecāki uz vietas parakstījās par akcijām $1.000,- vērtībā.

© Toronto latviešu filatelistu kopas rīkotā sabiedriskā vakarā DV namā, R. Zalamanis no Sv. Katarīnem referēja par numismatikas vēsturi. Pēc viņa savāktām ziņām nauda uzskatāma par tikpat vecu, cik cilvēce, bet pasta zīmes [illegible] ar filateliju, apmēram 3500 gadus pirms Kristus.

Numizmatu literatūrā var atrast metalnaudas vecumu, novērtētu 8.000 gadus, bet šie dati vēl [illegible] pierādīti. Drošas ziņas ir gan par 7. gadu simteni pirms Kristus, kad Lidijas impērijā Mazāzijā kalta metalla nauda. Grieķijas valdnieks Aleksandrs Lielais bijis pirmais cilvēks, kura galvas attēls lietots uz monētas, gan tikai pēc viņa nāves, 336 g. pirms Kristus. Pirmais cilvēks, kura attēls lietots dzīves laikā, ir Jūlijs Cēzars, 45. g. pr. Kr.

Pirmā papīra naudu, ko jebkad izdevusi kādas valsts valdība, ir izdota Sunga dinastijas laikā, 1024 gadā, Kaifengu, Honanas provincē, Ķīnā. Pastāv arī aizdomas, ka papīra nauda jau bijusi Tanga dinastijas laikā 9. g. simtenī.

Sava referāta noslēgumā R. Zalamanis demonstrēja krāsu diapozitīvus par Latvijas valsts papīra naudām.

Pēc referāta Kanadas latviešu dziesmu svētku filatelijas un numizmatikas izstādes rīcības komitejas priekšsēdis R. Noritis izdalīja diplomus kopas dalībniekiem, kas saviem klāstiem piedalījās izstādē. Diplomus saņēma L. Boličevs, H. Brēķis, R. Noritis, J. Ronis, A. Saliņš, V. Turkis, E. Slaucītājs, E. Zariņš un M. Zichmanis. Diplomus saņēma arī jaunatnes grupas dalībnieki par saviem izstādes klāstiem — J. Reinbergs, Z. Šmeilis, Laima un Klāvs Zichmaņi. Ārpus Toronto dzīvojošiem diplomi izsūtīti jau agrāk pa pastu.

Par piemēroti un bagātīgi klātu galdu bija rūpējusies E. Alberinga un I. Blatchina ar palīdzēm, kur kopas dalībnieki ar viesiem pavadīja vairākas stundas.

Nākošo kopas sanāksmi ar parasto dienas kārtību nolēma rīkot 21. janvārī, plkst. 2.00 dienā, DV namā, 123 Huron St., Toronto. Visi filatelijas un numizmatikas kollekcionāri vai interesenti laipni lūgti apmeklēt kopas sanāksmes.

R. N.

CILDINĀJUMS ARTŪRAM OZOLIŅAM

Izcilu mākslinieku nav daudz nevienai tautai. Tie izaug kā vientuļi koki, mezdami ēnu tālu pāri savam laikmetam, savam mūžam.

Varētu domāt, ka tauta savus māksliniekus cienītu un ar pateicību saņemtu to ,ko viņi tai [illegible] dāvā, bet tā tas ne vienmēr notiek. Ikdienas dzīvē mēs viņiem bieži paejam garām un pietiekami nenovērtējam viņu talanta sniegumus, kā arī [illegible] darbu, ko viņi [illegible] veikuši. [illegible] mūsu mākslinieku sasniegumiem, gan piedalīdamies starptautiskās izstādēs, gan daudzinot Latvijas un latviešu vārdu no koncertestrādēm.

Šāds gadījums bija s. g. 6. janvārī, kad Artūrs Ozoliņš, mūsu spējīgais jaunais pianists, koncertēja Londonas, Ont., Aeolian Hall telpās ar vietējo kamerorķestri, diriģenta Gordona Džefri vadībā.

Par mūsu pianista sniegumu The London Free Press izsakās ļoti atzinīgi. Mākslas un mūzikas kritiķe L. Krauforde, analizējot Artūra Ozoliņa spēli, atrod to techniski izcilu.

„A. Ozoliņš spēlēja ar labi sagatavota pianista pašapziņu, pilnīgi pārvaldīdams toņu dinā-misko un harmonisko skālu, artistisku iejūtu un mūzikālu inteliģenci," skan kritiķes spriedums.

„Tiem, kas dzirdējuši Glenu Guldu tādā pašā vecumā, tiesības izsaukties: Otrs Gulds!," runājot par Artūru Ozoliņu, turpina laikraksts, izceļot pianista dzīvo, dzirkstošo Šopēna Etides E-minorā un Balādes Nr. 1 atskaņojumu, kas sekoja piedevā Mendelsona klavierkoncertam Nr. 1, Op. 25.

Šos atzinīgos vārdus lasot, neviļus rodas jautājums, vai mūsu sabiedrība, [illegible] veicinātu šādu izcilu talantu augšanu un nobriešanu?

Mākslinieks pilnību nevar sasniegt, mācoties savā studijā, bet viņiem ir jāsaskaras ar publiku — uz estrādes, koncertos.

Vai mūsu daudzās organizācijas, koncertapvienības un kultūras veicinātāji iestādījumi daudz dara, lai palīdzētu jaunajiem māksliniekiem izaugt par izcilām savas tautas reprezentantiem?

Si.

MIRIS PROFESORS KĀRLIS KĀRKLIŅŠ

Ņujorkas pavalstī pag. gada 17. decembrī miris literātūrvēsturnieks prof. Dr. phil. Kārlis Kārkliņš. Drīz pēc ieceļošanas Sav. Valstīs smaga slimība pārtrauca viņa rosīgo darbošanos un ilgus gadus piesaistīja slimības gultai.

Savus labākos gadus prof. K. Kārkliņš veltīja Latvijas universitātei, pētīdams galvenokārt stila problēmas latviešu literātūrā. Pazīstamas K. Kārkliņa rūpīgās monografijas par Fr. Bārdu un R. Blaumani un citi darbi par Apsīšu Jēkabu, Plūdoni, Brigaderi, Krūzu, Kronvaldu. Par Blaumaņa stila pētījumiem viņš 1940. gadā ieguva doktora gradu. Vācijā bēgļu gaitās K. Kārkliņš turpināja akadēmisko darbu, būdams mācību spēks Baltijas universitātē, Hamburgā.

Kārlis Kārkliņš ir kaugurietis, cēlies no tā paša novada, kur prof. J. Endzelīns, kas aizgāja aizsaulē pag. gada 1. jūlijā. Kārkliņš dzimis 1888. gada 9. maijā un Valmieras skolotāju seminārā sagatavojās paidagoga darbam, kam palika uzticīgs līdz pat vecumam.

Beidzis Latvijas universitātē filoloģijas fakultātes baltu valodu nodaļu, viņš papildinājās Bonnas universitātē, un kopš 1933. gada bija privātdocents L. U. filoloģijas fakultātē, vēlāk kļūdams par profesoru.

Neredzamā divizija

Stāstījums par latviešu slepenā dienesta un pretestības kustības cīnītāju gaitām 2. pasaules kaŗa laikā pirmiespiedumā drīzumā parādīsies mūsu laikraksta slejās.

VALTERA ZIEDIŅA SPIESTUVE
GREENWOOD PRINTERS

Izpilda augstas kvalitates drukas darbus latviešu valodā /Letterpress - Offset/. Mūsu darbus atzinīgi vērtējuši daudz latvieši un organizācijas A. S. V. un Kanadā. Ja Jūsu problēma, kur iespiest drukas darbus, kā piem.: vizītkartes, iesvētību, kāzu, jubileju, organizāciju sarīkojumu un cita veida sarīkojumu ielūgumus, programmas, aploksnes, vēstuļu papīru, katalogus, brošūras, kam kvalitātē jāatbilst šī kontinenta prasībām, lūdzam rakstīt: Greenwood Printers, 218 Greenwood Ave., Toronto 8, Canada. Telefons: 465-8646. Pasūtinājumiem no A. S. V. "Air Mail Parcel Post".

AR KAMERU JŪŖAS DIBENĀ.

Atļaujat, lūdzu, iepazīties. Mans vārds ir Aleksis Ķegumnieks. Precējies, divu bērnu tēvs, gandrīz 41 gadus vecs, ir neliela pieredze žurnālistikā. Jāpiezīmē, ka Aleksis Ķegumnieks nav mans īstais vārds, to velti meklēsiet Toronto telefona vai pilsētas adrešu gramatā. Ja jums kas patiesi sakrājies uz sirds, variet tomēr man vakaros piezvanīt uz RO 6 2001.

Esmu uzņēmies pārrunāt ar mūsu lasītājiem dažas notikšanas latviešu immigrācijas galvas pilsētā. Dažreiz, varbūt, tikai pastāstīt, kas, kad un kur šeit noticis. Uzskatīsim šīs rindas par draudzīgu domu izmaiņu. Bieži vien gan mūsu domas nemaz negribēs saskanēt.

★

Mūsu latviešu Darba biržas darbības uzsākšanas dienā redakcijai zvanīja tautietis Z. un skaidri un gaiši apgalvoja, ka diskriminācija pastāv ne vien nodzīvoto gadu dēļ, bet arī tautības dēļ. Kungs Z. meklējis darbu pilsētas iestādē. Viņš ir 40 gadus vecs un nav pretendējis uz kādu menedžera posteni. Viss, ko kungs Z. gribējis, ir dabūt darbu, kur lietā likt savu roku muskuļu spēku. Personāldaļas ierēdnis nemaz nav centies iedot izpildīšanai nepieciešamo darba lūguma veidlapu. Lai nu mēs tagad to lietu noskaidrojot: Diemžēl, kungs Z. neatceras ne noraidošā ierēdņa vārdu, ne arī dienu, kad viņš, nejauki šķendēdamies, atstājis pilsētas valdes namu.

Lai varētu šajā gadījumā un arī citos līdzīgos nākt tautiešiem talkā, ir jāzina konkrēti fakti: ierēdņu vārdi, lietotie izteicieni u. t. t. Diemžēl ar to vien, ka kāds kaut kad, kaut kādā iestādē aplami izrīkojies pret darba meklētāju, ir par maz, lai sāktu rīkoties un nāktu talkā. To vajadzētu ievērot it visiem.

★

Toronto pilsētā ir liela, labas mūzikas un mākslas cienītāju saime. Par to varēja pārliecināties pag. sestdienā, kad torontieši sumināja savu ansambli Kalvi desmit raženos darba gados.

Nemaz nav jābūt lokālpatriotam, lai apgalvotu, ka Juris Dzeguze ir radījis, varbūt, labāko dziedoņu kopu, kāda [illegible] bijusi.

Man uzkrita, ka sestdienas vakarā daudzi goda viesi bija atrodami pašā pēdējā zāles krēslu rindā. Vai vainojams Kalvis, kas koncertu sāka precīzi noteiktā laikā? Jāatzīstas, ka arī es, nemaz neaizbildinoties ar neesošu sniegputeni, biju atradis vietu zāles galā pie pašām durvīm.

★

Nupat mūsu metropolē mājās atgriezies rūpnieks un fotografijas mākslas meistars Dr. chem. Juris Benjamiņš. No kurienes? No Orčorio, Karaibu jūrā. Pārmaiņas pēc, veselas divi nedēļas kopā ar dēlu pavadījis pasiltā ūdenī zem jūras līmeņa. Ar skābekļa tankiem un zemūdens kamerām apbruņojies, Juris Benjamiņš fotografējis dziļi jūras dibenā. Laiks gan bijis nešķīsti slikts. Šis un tas tomēr uzņemts diezgan labi. Iespējams, ka Juŗa Benjamiņa neparastās filmas varēs redzēt ne vien draugi, bet visa torontiešu saime.

★

Labi izsmieties nedabū katru dienu. Dažreiz pat vesels gads paiet, raudu dvieli asaras slaukot. Mūsu asaras nožāvēt 7. aprīlī solās Anšlava Eglīša radītā Omartija kundze. Pirmajā Toronto apmeklējumā teātra zāle izrādījās par mazu. Šoreiz Omartija kundze tomēr nesmīdinās teātra draugus Maple Leaf stadionā. Tā kā drusku par lielu. Izrāde notiks turpat, kur pirmo reizi. Biļetes turpat ,kur vienmēr. Labāk iegādāties laikus.

★

Preses balle šo sestdienu, Kolumbus zālē, reizi gadā atkal varēs satikties bijušie, nākamie un arī tagadējie avīžnieki. Laipni gaidīti arī visi drukātā vārda lasītāji, kā avīžu abonenti, tā arī tie, kas, taupības dēļ, aizņemas avīzīti no kaimiņiem vai draugiem.

★

„Vakars uz ezera" nebūs nekāds žibulētāju izbraukums uz aizsalušo Kočičinga ezeru. Pieminētais vakars noorganizēts Palace Pier lielajā zālē. Tas būs pavisam priecīgs vakars, jo 3. februārī Daugavas vanagu Toronto nodaļa rīko ar pieminēto saukli [illegible] karnevālu. Jau tagad, dienu un nakti, vanagi gādā, lai karnevāla apmeklētāji [illegible] ikdienas rūpes, parādus, neregulārus strīdiņus ģimenes dzīvē un justies savus 10 vai 20 gadus jaunāki. Kā būs ar pārējo, par to citā reizē. **Aleksis Ķegumnieks**

SATIKSIMIES PRESES BALLĒ!

PRESES PĪLES OLU KULTENI PAGATAVOJIS JORIKS.

Viena lieta ir skaidra — šā gada Preses balle būs [illegible] iepriekšējās. Rīcības komiteja un izpalīgu kadri vēl nobeidz vajadzīgos priekšdarbus, bet tas, ko sauc par lielumu, jau ir paveikts, un vairs nav jābaidās, ka līdz 20. janvārim kaut kas varētu [illegible] jeb neizdoties.

Balle šogad notiks visiem ērti sasniedzamā vietā, pilsētas centrā, Kolumbus zālē. [illegible] sadzīvi papildinās daudzi pārsteigumi. Jau pie ieejas katram viesim bez maksas izsniegs krāsainu balonu, papīra cepuri un konfeti tūti, tāpat kuponu, pret kuru pie bufetes varēs saņemt krūzi boles, jeb pudeli Molsona, bet katram pretalkoholiķim, ja tādi izrādīsies, [illegible] pasniegs baltu rozes ziedu un banānu ķekaru.

Balles karalienes kronēšana. Kandidātes varēs pieteikties uz vietas un tām būs jāiznāk apskatei kā vakartērpos, tā peldkostīmos. Žūrijas komisijā darbosies Jēkabs Kreilis, Alfrēds Brūveris un vēl divi mākslinieki.

Tiem, kas vēlās noskatīties balles svinīgo daļu, ieteicams ierasties laicīgi, jo plkst. 7.35 vakarā Latviešu Preses biedrības Kanadas kopai pasniegs Toronto Tēlojošo mākslinieku biedrības „Krāsa un forma" dāvāto karogu, kas darināts pēc tēlnieka Augusta Kopmaņa meta. Karoga saņemšanas ceremoniju, pēc garām un spraigām debatēm, izlēma pēdējā Preses b-bas valdes sēdē, kad vienojās, ka, laužot līdzšinējo latvisko tradiciju, karoga saņemšanas brīdī priekšniece Biruta Senkēviča ceļos nemetīsies, bet dāvāto karogu saņems, krēslā sēdēdama.

Svinīgās daļas ietvaros kūtriem avīžu rakstītājiem pasniegs uzmudinājumu rakstus.

Tad, tieši plkst. 8.00 sāksies balles atklāšanas polonēze, kas šogad vecmodīgā valša vietā noslēgsies ar laikmetīgo tvistu.

Vēlāk ikviens varēs, pēc sirds patikas, sākt mieloties jeb turpināt dejot.

Pulkstens 9.00 augšējā zālē, blakus balkonam, jaunieši varēs satikties ar bijušiem un nākamajiem rakstītājiem. Tie, kas patlaban avīzēs raksta, klāt nebūs. Jaunformētais dziesmotais ansamblis turpat bez diriģenta dziedās senās, labās melodijas: „Manu mazu mērkaķīti ū - ū - ū!", „Anton, Anton, lūdzu, ne tik strauji!" un ,Šņāci, Minna!'

Plkst 10.00 lielajā zālē notiks Balles karalienes kronēšana. [see above]

Balles viesiem ieteicams nepazaudēt savas ieejas kartes, jo kad plkst. 11.00 uz skatuves parādīsies ceremonijmeistars un paziņos mākslas darbu loterijas rezultātus, turpat Balles karaliene izvilks pārsteiguma balvas numuru, un tā persona, kuŗas īpašumā būs attiecīgā ieejas karte, laimēs Ilmāra Jankovska nekustamu īpašumu pirkšanas un pārdošanas starpniecības biroja dāvātās tiesības apskatīt izdevīgam pirkumam piedāvātu dupleksu vai farmu latviešu apriņķī.

Tāpat kā katru gadu iznāks balles avīze „Preses Pīle'.

Vai būs arī skūpstu pārdošanas stends, kuŗā par $1.- gabalā kungi varēs nobučot kaut visas nākamās latviešu filmu zvaigznes, vēl nav galīgi izlemts.

Kāpņu telpas vestibilā jebkuŗam viesim ir tiesības iznest krēslu, pakāpties un teikt runas, dziedāt jeb deklamēt — tāpat kā slavenajā Londonas jeb mūsu pašu pilsētas Haiparkos. Šajā sakarībā balles laikā vestibils būs izsludināts par brīvās preses cienītāju forumu.

Ir grūti paredzēt, kad atkal kādai biedrībai izdosies sarīkot tik iespaidīgu balli kā aprakstīto, tādēļ nobeidzu ar vēlējumu: Uz redzēšanos 20. janvārī, Kolumbus zālē!

Joriks

GENERALKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861, 118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798. Montreal, P. Q. 5210 VICTORIA AVE., APT. 18

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE,
DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veidu apdrošināšana.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto, (pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

TLB PILNSAPULCE

notiks trešdien, 24. februārī, pl. 7.00 Sv. Andreja baznīcas sar. telpās. Ja paredzētajā laikā nesanāks statūtos paredzētais biedru skaits, tad pilnsapulce būs pilntiesīga pie kuŗa katra ieradušos skaita plkst. 7.30, taņi pašā vietā.

TLB valde.

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu paldies jums, kas mani atcerējušies šajos Ziemsvētkos ar svētku veltēm. Kanadas DV Toronto nodaļas vanadžu kopai, Latviešu kaŗa invalidu Amerikas zemes valdei, Toronto Svētā Jāņa draudzes dāmu komitejai, A. Andžāna ģimenei (Daferinu ielā), V. Skujas ģimenei (Peipu ielā), kā arī Kanadas DV Toronto nodaļas valdei par man piesūtīto brīveksemplāru Latvija Amerikā. No sirds novēlu jums visiem dievpalīgu šai svētīgajā darbā un raženu 1962. gadu!

Ar patiesu cieņu,

K. Riekstiņš, Toronto., Kanadā.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

20. janvārī — tradicionālā preses balle Kolumbus zālē.
27. janvārī, plkst. 7 vak. TLTA — sestdienas ģimnazija rīko draudzīgā aicinājuma atceri Sv. Andreja baznīcas sar. zālē. TLB drāmatiskais ansamblis izrādīs M. Zīverta Ākstu.
3. februārī — [illegible] vakars „Vakars uz ezera", Palace Pier, DV Toronto nodaļas sarīkojums.
10. februārī — viru koŗa Viesturs koncerts un balle U.N.F. zālē.
11. februārī — Hermaņa Godesa klavierkoncerts Koncertapvienības sarīkojumā.
16. februārī — Nakts Latīņu kvartālā, Studentu kopas karnevāls Kolumbus zālē.
18. februārī — [illegible] cēliens. Preses b-bas Kanadas kopas dāvinājums skolai.
23. februārī — Mākslinieku karnevāls Columbus zālē.
24. februārī — Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienības gada svētki Sv. Andreja baznīcas zālē.
4. martā — Čikagas Piecīšu mūzikāls priekšnesums Jarvis Collegiate (Jarvis - Wellesley).
9. martā — Kalpaka bataljona balles sarīkojums Club Kingsway telpās.
11. martā — DV teātra Kanadā izrāde Gatavības apliecība Sv. Andreja baznīcas zālē.
18. martā — R. Blaumaņa Trīnes grēki izrāde. TLTA ģimnazijas absolventu kopas dāvinājums skolai.
25. martā — operdzied. Astras Kalniņas koncerts. DV sarīkojums.
7. aprīlī — DV futbolistu balle ar „Miss Football" vēlēšanām Ungāru kluba telpās, 245 College ielā.
3. maijā — dziedones Līnas Karlsones koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.
4. maijā — Dainas koŗa koncerts — Parkdale ģimnazijas telpās.
5. maijā — Ziedu balle, Palace Pier, DV Toronto nodaļas sarīkojumā.

HAMILTONĀ

27. janvārī plkst. 6.30 Apvienotā vīru koŗa „Viesturs" koncerts 222 Queenston Rd.
4. februārī — KLMA gleznu izstāde.
24. februārī — DV karnevāls Pig bridžā.

SV. KATARĪNES

28. janvārī — Latviešu sestdienas skola rīko Draudzīgā aicinājuma dienas atceri plkst. 5 p. p. Slovāku zālē, Welland un Page ielas stūrī.
3. februārī pl. 7-os Vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts — balle Atlanta Hotel zālē.

Vass & Rendek
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt. 403, (College un Spadina ielas stūrī).
Tel. birojā — WA 2-6111, WA 2-6112, TORONTO.

STRĒLNIEKU C

Kā pirms 45 gadiem bija piesnigušas baltās Ložmeteju kalna egles, kad strēlnieki gāja cīņā, tā 6. janvāra vakarā Kalvina kluba zālē pulcējās vecie strēlnieki savā atceres sarīkojumā ar baltām dzīves sarmu piesnigušām galvām. Zaudētā dzimtene un gadu nasta gan spiež viņu plecus, bet ar paceltām galvām tie droši raugās pretim savam liktenim. Kā ievainotiem ērgļiem tiem gribas vēl pacelties debess zilumā un skatīt tālus apvāršņus, kur aiz lieliem ūdens tuksnešiem atrodas mājas un bijušie cīņu lauki. —

Vecais strēlnieks un mācītājs K. Briedis atceres aktu ievadīja ar svētbrīdi. Aizkustinošs bija mirklis, kad mācītājs uzlika rokas uz pulkveža Pētera Dardzāna galvas un viņu svētīja, kā vienu no tiem seno cīņu vadītājiem, kas vēl dzīvo. Pulkv. P. Dardzāns kā pirmais iesācis strēlnieku cīņas 1915. g. oktobrī vadīdams kaujā rotu, un tās nobeidzis ar pēdējo kauju, komandēdams 1. Daugavgrīvas pulka bataljonu 1917. g. Pēc revolūcijas cīņas pret lieliniekiem turpinājis Tālos austrumos, kur komandējis Troickas pulku.

Ne cīņas, nedz nodzīvotie gadi, nedz arī svešums nav spējis salauzt pulkveža možo garu. Savā svētku runā pulkvedis vispirms pakavējās pie citu tautu lomas cilvēces vēsturē. Mazā latviešu tauta savu vēsturi iesākusi veidot ar strēlnieku cīņām un kļuvusi pazīstama visā pasaulē. Manuprāt, Klīvlendas tautieši pirmo reizi dzirdēja tik atklātu runu, jo pulkvedis savā referātā nemeklēja kompromisa ne pa labi, ne pa kreisi, nedz arī peldēja pa tik populāro straumi; bet kā karavīrs iedams cīņās — gāja pretim savam mērķim.

PROF. FR MURĀNS ATVESEĻOJAS

Auto katastrofā smagi cietušais prof. Fr. Murāns pēc vairākām operācijām un asins pārliešanām uzrādīja atveseļošanās pazīmes, lai gan [illegible] ārsti necerēja ,ka viņš dzīvos ilgāk par dažām dienām. Tagad ārsti domā, ka viņa dzīvību izdosies glābt, ja neradīsies komplikācijas. [illegible] stāvoklis vēl joprojām [illegible] nopietns. Profesoram [illegible] galvas kauss, cietis kakls un [illegible]. Atveseļošanās prasīs vairākas nedēļas, vai pat mēnešus.

NEPARASTAS TĀLRU

Sarunām un pārrunām tālrunis kļuvis par ikdienas nepieciešamību, [illegible] dažreiz garlaicības brīžos [illegible] laika kavēšanai.

Ņujorkā nav nekas neparasts, ja pa tālruni piedāvā preces vai pakalpojumus. [illegible] Edas Merlija deju studijas [illegible] dejošanu, tad labāk vēlējos par 20 dolariem Nūporta cigaretes, ko šinī televīzijas raidījumā reklamēja. Diemžēl, no šī darījuma nekas neiznāca, bet vēl pēc trijām dienām man šo dejas kursu piedāvāja otru reizi.

Oktobra beigās, kad vēlēšanu kampaņa ASV sasniedza kulmināciju, kādu vakaru piezvanīja no mana rajona demokrātu kluba, aicinot uz pārrunām par attiecīgo kandidātu. Divus vakarus vēlāk zvanīja republikāņi ar līdzīgu priekšlikumu. Abos gadījumos teicu, ka esmu pretējās partijas piekritējs, jo negribēju atzīties, ka man nav vēlēšanu tiesības, jo neesmu ASV pilsonis.

Svētku rītā man kāds pa telefonu jautāja, vai mani nesaucot Franku, man jāejot palīgā strādāt. Nekādā veidā neizdevās pārliecināt, ka neesmu Franks, tāpēc noprasīju 4 dol. par stundu, tā cenšoties atbaidīt manu iespējamo darba devēju. Bet mans sarunu biedrs šo piedāvājumu pieņēma, iekritis biju es, jo izrādījās, ka kaut kur Nujorkā kāds celtnis apstājies 15. stāvā, un man tas būtu jāsalabo. Diemžēl, manas zināšanas tik augstu nesniedz.

Esam Nujorkā divi vīri ar vienādiem uzvārdiem, bet dažādiem vārdiem un visām citām atšķirībām. Mans vārda brālis ir centīgs sabiedrisks darbinieks, liels runātājs un dzīvē ticis krietnu gabalu uz priekšu, dzīvo ārpus Nujorkas pilsētas robežām. Es dzīvoju pilsētā, no sabiedriskiem pienākumiem neatsakos, ja tos piedāvā, bet pats nemeklēju, runāju pēc iespējas īsi, bet vairāk rakstu. Cilvēki domā, ka vienāds

ĢENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5881.
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 3-7798. Montreal, P. Q.
5910 VICTORIA AVE., APT. 16

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE,
DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veidu apdrošināšana.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto, (pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

TLB PILNSAPULCE

notiks trešdien, 24. februārī, pl. 7.00 Sv. Andreja baznīcas sar. telpās. Ja paredzētajā laikā nesanāks statūtos paredzētais biedru skaits, tad pilnsapulce būs pilntiesīga pie katra ieradušos skaita plkst. 7.30, tanī pašā vietā. TLB valde.

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu paldies jums, kas mani atcerējušies šajos Ziemsvētkos ar svētku veltēm. Kanadas DV Toronto nodaļas vanadžu kopai, Latviešu kara invalidu Amerikas zemes valdei, Toronto Svētā Jāņa draudzes dāmu komitejai, A. Andžāna ģimenei (Daferinu ielā), V. Skujas ģimenei (Pelpu ielā), kā arī Kanadas DV Toronto nodaļas valdei par man piesūtīto brīveksemplāru Latvija Amerikā. No sirds novēlu jums visiem dievpalīgu svētīgajā darbā un ražīgu 1962. gadu!

Ar patiesu cieņu,
K. Riekstiņš, Toronto, Kanadā.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

20. janvārī — tradicionālā preses balle Kolumbus zālē.
27. janvārī, plkst. 7 vak. TLTA — sestdienas ģimnazija rīko draudzīgā aicinājuma atceri Sv. Andreja baznīcas sar. zālē. TLB drāmatiskais ansamblis izrādīs M. Ziverta Āksts.
3. februārī — karnevāls Vakars uz ezera, Palace Pier. DV Toronto nodaļas sarīkojums.
10. februārī — vīru kora Viesturs koncerts un balle U.N.F. zālē.
17. februārī — Hermaņa Godesa klavierkoncerts — Koncertapvienības sarīkojums.
16. februārī — Nakts Latīņu kvartālā, Studentu kopas karnevāls Kolumbus zālē.
23. februārī — Rakstnieku cēliens. Preses b-bas Kanadas kopas dāvinājums skolai.
23. februārī — Mākslinieku karnevāls Columbus zālē.
24. februārī — Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienības gada svētki Sv. Andreja baznīcas sarīkojuma zālē.
4. martā — Čikagas Piecīšu mūzikāls priekšnesums Jarvis Collegiate (Jarvis - Wellesley).
9. martā — Kalpaka bataljona balles sarīkojums Club Kingsway telpās.
17. martā — DV teātra Kanadā izrāde Gatavības apliecība Sv. Andreja baznīcas zālē.
18. martā — R. Blaumaņa Trīnes grēki izrādē. TLTA ģimnazijas absolventu kopas dāvinājums skolai.
25. martā — operdziedātājas Astras Kalniņas koncerts. DV sarīkojums.
7. aprīlī — DV futbolistu balle ar „Miss Football" vēlēšanām Ungāru klubs telpās, 245 College St.
13. maijā — Dziedones Līnas Karlsones koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.
5. maijā — Daiļnas kora koncerts — Parkdale ģimnazijas telpās.
19. maijā — Ziedu balle, Palace Pier, DV Toronto nodaļas sarīkojums.

HAMILTONĀ

27. janvārī plkst. 6.30 Apvienotā vīru kora „Viesturs" koncerts 222 Queenston Rd.
4. februārī — KLMA gleznu izstāde.
24. februārī — DV karnevāls Pigbridžā.

SV. KATARINES

28. janvārī — Latviešu sestdienas skola rīko Draudzīgā aicinājuma dienas atceri Slovāku zālē, Welland un Pags ielas stūrī.
3. februārī pl. 7-os Vīru kora Viesturs gadskārtējais koncerts — balle Atlanta Hotel zālē.

Vass & Rendek
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt. 403, (College un Spadina ielas stūrī).
Tel. birojā — WA 2-6111, WA 2-6112, TORONTO.

STRĒLNIEKU CĪŅAS ATCERE KLĪVLENDĀ

Kā pirms 45 gadiem bija piesnigušas baltās Ložmeteju kalna egles, kad strēlnieki gāja cīņā, tā 6. janvāra vakarā Kalvina kluba zālē pulcējās vecie strēlnieki savā atceres sarīkojumā ar baltām dzīves sarmu piesnigušām galvām. Zaudētā dzimtene un gadu nasta gan spiež viņu plecus, bet ar paceltām galvām tie droši raugās pretim savam liktenim. Kā ievainotiem ērgļiem tiem gribas vēl pacelties debess zilumā un skatīt tālus apvāršņus, kur aiz lieliem ūdens tukšumiem atrodas mājas un bijušie cīņu lauki. —

Vecais strēlnieks un mācītājs K. Briedis atceres aktu ievadīja ar svētbrīdi. Aizkustinošs bija mirklis, kad mācītājs uzlika rokas uz pulkveža Pētera Dardzāna galvas un viņu svētīja, kā vienu no tiem seno cīņu vadītājiem, kas vēl dzīvo. Pulkv. P. Dardzāns kā pirmais iesācis strēlnieku cīņas 1915. g. oktobrī vadīdams kaujā rotu, un tās nobeidzis ar pēdējo kauju, komandēdams 1. Daugavgrīvas pulka bataljonu 1917. g. Pēc revolūcijas cīņas pret lieliniekiem turpinājis Tālos austrumos, kur komandējis Troickas pulku.

Ne cīņas, nedz nodzīvotie gadi, nedz arī svešums nav spējis salauzt pulkveža možo garu. Savā svētku runā pulkvedis vispirms pakavējās pie citu tautu lomas cilvēces vēsturē. Mazā latviešu tauta savu vēsturi iesākusi veidot ar strēlnieku cīņām un kļuvusi pazīstama visā pasaulē. Manuprāt, Klīvlendas tautieši pirmo reizi dzirdēja tik atklātu runu, pulkvedis savā referātā nemeklēja kompromisa ne pa labi, ne pa kreisi, nedz arī peldēja pa tik populāro straumi; bet kā karavīrs iedams cīņās — gāja pretim savam mērķim.

Pēc referāta dziedātāja V. Aigars - Ūbelīte vakara dalībniekus iepriecināja ar jaukām tautas dziesmām. Pēc oficiālās daļas strēlnieki ar saviem viesiem pulcējās pie strēlnieku dāmu klātiem galdiem un piedalījās viesīgā sadzīvē. E.

PIEMIN STRĒLNIEKU ZIEMSVĒTKU KAUJAS

Latviešu tautas vēsturē, neapšaubāmi, izcila nozīme piekrīt latviešu strēlnieku cīņām, starp kurām viena no zīmīgākām bija, tā saucamās, Ziemsvētku kaujas. Arī šogad DV apvienība Minnesotā kopā ar strēlnieku kopu atzīmēja šo 46 gadu atceri ar svinīgu dievkalpojumu latviešu baznīcā, kurā, ērgelniecei E. Ponei atskaņojot Svētceļnieka dziesmu, aiz ASV, Latvijas un DV apvienības karogiem iesoļoja 10 latviešu strēlnieki. Pie karogiem goda sardzē stāvēja gaidas, skauti un DV apv. biedri. Dievkalpojumu vadīja draudzes māc. P. Langins, sprediķi teica prof. L. Ozoliņš. Dievkalpojumu kuplināja draudzes koris dir. E. Pones vadībā, pie ērģelēm pavadot Rutai Kalniņai. Pēc dievkalpojuma draudzes telpās DV apv. dāmu komiteja bija klājusi azaidu galdu, kurā par strēlnieku cīņām un to formēšanu stāstīja strēlnieku kopas pr-ks A. Kleistbergs.

ZIEMASSVĒTKU KAUJU ATCERE KATSKIĻU KALNOS

Latviešu cīņu vēsturē atzīmējamas divas Ziemassvētku kaujas — latviešu strēlnieku kaujas 1916. g. un Latviešu leģiona cīņas 1944. g. Kurzemes cietoksnī.

Latviešu kara invalidu apvienība pieminēja šīs kaujas 6. janvārī Veterānu atpūtas namā „Rota," Katskiļu kalnos. Bija sabraukuši viesi no Ņujorkas un Filadelfijas. Sarīkojuma prezidijā ievēlēja R. Ancānu, P. Līci, A. Bērziņu, A. Bāliņu un J. Boli. Par strēlnieku cīņām runāja P. Līcis un vecais strēlnieks A. Bāliņš, bet par leģiona cīņām — R. Ancāns. Aktu kuplināja deklamācijas.

Atpūtas nams sagādāja atbraukušiem viesiem nakts mājas un tie varēja izmantot izbraukumam kalnos arī nākošo dienu, kas pēc kalendāra izrādījās Rotas vārda diena.

Z.

Klīvlendā strēlnieki ar piederīgiem un draugiem Zvaigznes dienā atcerējās kauju dienas.

PROF. FR. MURĀNS ATVESEĻOJAS

Auto katastrofā smagi cietušais prof. Fr. Murāns pēc vairākām operācijām un asins pārliešanām izrādījis atveseļošanās pazīmes, lai gan sākumā ārsti cerēja, ka viņš dzīvos ilgāk par dažām dienām. Tagad ārsti domā, ka viņa dzīvību izdosies glābt, ja neradīsies komplikācijas. Krīze ir jau pāri, bet stāvoklis vēl joprojām ļoti nopietns. Profesoram dragāts galvas kauss, stipri cietis kakls un seja. Atveseļošanās prasīs vairākas nedēļas, vai pat mēnešus.

JAUNATNES SVĒTKU PIEMIŅAS MARKU SACENSĪBA

II Ziemeļamerikas latviešu jaunatnes svētku rīcības komiteja izsludina sacensību svētku piemiņas marku metam.

1. Sacensībā var piedalīties latvieši visā pasaulē, neraugoties uz to dzīves vietu, pavalstniecību vai vecumu.
2. Markas jāzīmē par temu: jaunatne — Latvijas pamats un spēks, rādot viņu uzskatāmi, vai simboliski latviskās jaunatnes sasniegumus trimdā.
3. Vajadzīgi zīmējumi 2 markām. Zīmējumiem jābūt tematiski saistītiem, jo tie tiks iespiesti uz divām savstarpēji saistītām markām.
4. Horizontālām un vertikālām dimensijām abās markās jābūt vienādām. Marku (katras) maksimālās dimensijas ir 1x1 5/16" (2.6 x 3.4 cm), bet minimālās — 11/16 x 13/16" (1.75 x 2.1 cm). Mākslinieks noteic zīmējumu secību divu marku sērijā, apzīmējot metus ar burtiem A un B.
5. Zīmējumi darināmi 2 vai 3 krāsās (melns pielīdzināms citām krāsām). Zīmējumos krāsas atšķiramas uz atsevišķām plātēm, offset iespiešanai. Iespiešanas metodes dēļ zīmējumi darināmi vēlami tušas, tušas mazgājuma, ogles vai citās offset iespiešanai piemērotās technikās.
6. Uz katra no abiem zīmējumiem jāparādās tekstam: II Ziemeļamerikas latviešu jaunatnes svētki, no 1962. gada 30. VI — 8. VII, Čikāgā.
7. Zīmējumi jāiesūta līdz 1962. gada 15. aprīlim Albertam Legzdiņam, 1425 S Grove Avenue, Berwyn, Illinois, USA.
8. Katram metam jābūt skaidri apzīmētam ar šifru. Šim šifram jābūt kopā ar mākslinieka vārdu un adresi slēgtā aploksnē.
9. Žūrijas komisijā darbosies Fr. Pange, K. Ķezbers, A. Legzdiņš un M. Zichmanis, un tās lēmums būs galīgs.
10. Uzvarētāju metu izmantos, lai iespiestu svētku piemiņas markas; tās pāries svētku rīcības komitejas īpašumā, un to izstādīs svētku pastmarku izstādē. Uzvarētājs mākslinieks saņems $ 50,- lielu naudas balvu.

NEPARASTAS TĀLRUŅA SARUNAS

Sarunām un pārrunām tālrunis kļuvis par ikdienas nepieciešamību, ko gan dažreiz garlaicības brīžos izlieto arī laika kavēšanai.

[illegible]

Ezītis.

„DZIESMU VAIROGS' GATAVOJAS 6 KONCERTIEM

EGLĪTES VAKARĀ KORIS PIEMIN BRĪDI PIRMS 16 GADIEM, KAD NOKRISTĪTS PAR „DZIESMU VAIROGU".

„1946. g. 6. janvārī toreizējais latviešu bēgļu, jeb kā arī saukts Firtas koris svinēja savu pirmo eglītes vakaru, un eglītes svecīšu gaismā, svinīgā ceremonijā to nokristīja par Dziesmu Vairogu. Mēs šo dienu turam par koŗa vārda dienu, bet dzimšanas diena paliek 2. septembris," uzrunājot apm. 150 koŗa viesu un koristu. 6. janvāŗa eglītes vakarā, Kalamazū latviešu b-bas namā, teica priekšniece Austra Sīle. „Pirmās uzstāšanās šajā zemē bija saistītas ar lielām grūtībām. Katra svētdiena iesākās ar mēģinājumu baznīcā pirms dievkalpojuma, tad dziedāšana dievkalpojumā, tad atkal mēģinājums, un pēc tam pa 7 un vairāk vienā mašīnā — un kādā vēl? — Nobraucām pat dažreiz vairāk kā 50 jūdžu, lai dziedātu atkal kādā baznīcā, daudzreiz ar to vēl nepietika — braucām vēl uz kādu baznīcu. Svētdiena izbeidzās ap 12 naktī, bet rītā sākās darba diena." Kaut šis laiks būtībā bijis smags, runātāja to pielīdzināja — „līdzenajam, ne grumbuļainajam ceļam", kad to ikviens korists gājis ar prieku. Pieskaņoties tagadnei, koŗa priekšniece teica: „Mums pavērtas durvis koncertēšanas iespējām, un nākamajam gadam sarunāti 5 koncerti ārpus Kalamazū." Viņa neminēja, kur tie notiks, bet ,kā zināms, tad Dziesmu Vairogam paredzēts jau šinī pašā gadā koncertēt Detroitā, Čikāgā, Indianapolē, Elhartā un arī Toronto. Noslēdzot uzrunu, A. Sīlis izteica cerību, ka tāpat kā visu pagājušo laiku dziesmu draugiem ir atlicis laiks mēģinājumiem un spēks koncertiem, tad arī nākotnē tas neapsīks.

Svētrunu eglītes vakaram teica māc. A. Piebalgs, bet koris dziedāja Ziemas svētku dziesmas, bez tam vēl tad, kad viesi un koristi cienājās pie galdiem. Notika pašapdāvināšanās, bet par ikviena viesa apdāvināšanu bija rūpējies Ziemas svētku vecītis (koris). Priekšnesumu daļā L. Muižnieces dialogu, vecmāmiņas un meitiņas sarunu, tēloja V. Rituma un Dz. Kupse, izpelnoties aplausus. Dejas cienītāji varēja tās „izgriest" pie A. Purmaļa — skaņu lentu atskaņotāja. Tradicionālais Dziesmu Vairoga eglītes vakars arī šoreiz, kaut ārā plosījās putenis un vējš bija norāvis elektriskos vadus, iemantoja sirsnīga, patīkama un jautra sarīkojuma noskaņu, kas noslēdzās pēc pusnakts. V. Boķis

Pārmaiņas Brīvo latviešu balss raidījumos Mičigenā

Grand Rapidi (Mič.) V. Z. Brīvo latviešu balss raidījumi ar š. g. 7. janvāri skan no modernākas raidstacijas W.L.A.V. un Grand Rapidos viļņa garums 1340, bet ārpusē 96,9. Grozīts arī raidījumu laiks, kas tagad iekārtots svētdienas vakaros no plkst. 7—7.30. Bez tam nākuši klāt jauni darbinieki un komitejas sastāvā mūzikālā daļā darbojās A. Pastars un V. Gaudzele, bet aktuālos jautājumos V. Jurģis. Aizvadītā gadā latviešu radio raidījumus financēja Seabord finanču sabiedrība, kuŗu vada Roberts Bauers. Saņemtas ziņas, ka Brīvās latviešu balss radio raidījumi bijuši labi dzirdami pāri lielajam ezeram Viskonsinā un arī Kanadā. V. Z

NODIBINĀTA LATVIEŠU KATOĻU BIEDRĪBA VĀCIJĀ

Pēc ilgāka laika sagatavošanās priekšdarbu veikšanas, 1961. gada 30. un 31. decembrī Kēnigšteinā pie Frankfurtes pulcējās latviešu katoļu pārstāvji no Vācijas, Beļģijas, Austrijas un Holandes biedrības dibināšanas pilnsapulcē. Pilnsapulcē piedalījās 29 dibinātāji, pārstāvot četru Eiropas valstu katoļus. Katrā valstī atsevišķi nav iespējams dibināt biedrību mazā biedru skaita dēļ. Tādēļ pārējo kontinenta valstu katoļi pievienosies Vācijas biedrībai. Biedrība dibināta visā kontinentā izklaidus esošo latviešu katoļu apzināšanai, vienošanai un arī garīgai un materiālai aprūpei. Ko nevar atsevišķs, tas kopīgiem spēkiem būs veicams. Kā biedrības iniciātori un statūtu izstrādātāji darbojās: Dr. K. Ručs, kpl. M. Lizdiks, Dr. A. Namsons, A. Koluzs un R. Začs.

Pilnsapulci iniciātoru vārdā atklāja kapl. M. Lizdiks. Lūgšanu un ievadvārdus teica garīgās aprūpes vad. direktors R. Mutulis. Kā sapulces vadītāju izraudzīja inž. Ati Homku. Pilnsapulce biedrībai deva nosaukumu: Latviešu katoļu biedrība Vācijā „Druva" (LKBV „DRUVA").

Pilnsapulce pieņēma biedrības statūtus, tos pēc latviešu garīgās vadības apstiprināšanas un reģistrēšanas vācu tiesā piesūtīs visiem interesentiem.

LKBV „Druva" ievēlēja vadību šādā sastāvā: priekšsēdis — inž. Atis Homka; valdē — Dr. Andrivs Namsons, Dr. Jūlija Indāne, Arturs Lizdiks, Ignāts Blaževičs un Alberts Spoģis; revīzijas komisijā — J. Lielbārdis, K. Ziberga un P. Začs. Par biedriem var iestāties visi Eiropas kontinenta valstīs dzīvojošie latviešu katoļi, sākot ar 18 gadu vecumu. Biedri var pieteikties un iegūt tuvāku informāciju pie priekšsēža: inž. Atis Homka, Bingen / Rhein, Museumstr. 4. -ģis.

Savienotās VALSTIS

ŅUJORKA

Daugavas Vanagu apvienības Ņujorkā biedru pilnsapulce 1962. gada 27. janvārī, pl. 7-os vakarā, Yorkville telpās, 157 E. 86. ielā, Manhatenā. Nepieciešamā biedru skaita neierašanās gadījumā, otra pilnsapulce, kuŗa būs tiesī ga izlemt visus darba kārtībā paredzētos punktus pie katra biedru skaita, notiks turpat, tajā pašā dienā, plkst. 8.00 vakarā.

● Svētdien, 18. februārī, Mineolas (Longailendā) Amer. Leģiona zālē Ņujorkas vanadzes rīko A. Brigaderes piemiņai veltītu pēcpusdienu ar referātu, deklamācijām, kādas viencēliena lugas uzvedumu u.c. Programmai sekos pēcpusdienas tēja ar dejām.

● Baltiešu šacha čempionātā, 14 dalībnieku konkurencē, pēc 7. kārtas vadībā izvirzījušies: P. Zirnis ar 6 punktiem, J. Pamiljens ar 5½ un A. Raņķis (1 atlikta spēle), kam tūlīt seko E. Staknys un G. Znotiņš ar ik 5 p. Tālākās vietās: J. Lācis, K. Bērziņš, M. Pagasts, A. Šukys, R. Adomaitis, E. Paala, S. Trojānas, A. Purmalis un O. Melstrads.

Spēlējot 2—3 partijas mēnesī, turnīru pabeigs līdz aprīlim. Iepriekšējos 5 gados kluba čempiona godā bijuši: Augusts Raņķis, Pēteris Zirnis un Jānis Pamiljens.

MILVOKI, Visk.

● Pag. gada decembra otrā pusē miruši trīs Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes locekļi, kuŗus ar sirsnīgiem atvadu vārdiem no Viskonsinas Piemiņas Parka kapsētas izvadīja māc. E. Putniņš. 27. decembrī — 86 gadus vecā Karlīne Krauze, dzimusi Zutis, pārpelnota 30. dec.; 17. dec. — 81. g. v. Katrīne Dumpis, dzim. Majevskis, pārpelnota 22. dec.; 17. dec. — 58. g. v. mākslinieks - vijolnieks Rūdolfs Mēters-Mētriņš, apbedīts 21. dec. Lai mūžīgs miers svešā zemē tēvzemes mīlestībā pukstējušām sirdīm.

● 23. dec. pag. g. māc. E. Putniņš baznīcā kristīja Daci Sandru Vanagu, Jāņa un Tijas meitiņu.

● Jānis un Marta Jaunzemi dāvājuši Milvoku latv. ev.-lut. draudzei divus sudraba trīszuburu svečturus un Pauline Ritsiks — dievgalda vīna trauku. Dāvātājiem mīļš draudzes paldies. Tāpat sirsnīga pateicība E. Krūminam par dāvāto biroja galda lampu, K. Tikmaņa ģimenei par 2 klubkrēsliem, J. Upeslejas ģimenei par klavierēm un Sv. Jāņa draudzes O. Lagzdiņa ģimenei par vairākiem galdiem.

● Milvoku latviešu ev. - lut. dr. vadība aizrāda, ka pārtrauc mēnešraksta kristīgai dzīvei „Ceļa Biedrs" izplatīšanu baznīcā pa numuram un ar šo gadu pāriet uz gada abonementa kārtību. Draudzē ir jau 41 abonents, un pārējos, kas vēlētos abonēt šo vienīgo kārtīgi iznākošo un vērtīgo mēnešrakstu, lūdz sazināties ar „Ceļa Biedrs" abonementu kārtotāju Olgu Liepiņu, tālr OS 9-0989. Gada abonements tikai $ 3.-.

● Milvoku latviešu ev. - lut. draudzes grāmatu galda vadītājs F. Pētersons darba apstākļu dēļ pienākumus ar 1. janvāri nodevis I. Burģelim ar ģimeni. Draudzes vadības sirsnīgākā pateicība F. Pētersonam ar ģimeni par pašaizliedzīgo darbu latviešu grāmatas druvā, tāpat labākie novēlējumi I. Burģelim ar ģimeni, jaunos pienākumus uzsākot.

● Milvoku latviešu ev. - lut. dr. valde stājusies pie draudzes archīva radīšanas. Šajā sakarībā valde pag. gada 31. decembŗa sēdē nolēma lūgt bijušos draudzes darbiniekus nodot viņu rīcībā un glābāšanā esošo sarakstīšanos, grāmatas un cita veida dokumentus draudzes archivāram J.Upeslejam pirms vai pēc 21. janvāra dievkalpojuma draudzes biroja telpā. Tāpat lūdz to darīt arī pašreizējos darbiniekus, kuŗu rīcībā esošie dokumenti nebūtu vajadzīgi pienākumu pildīšanā.

● Lielais dievlūdzēju pulks svētku laikā ar prieciīgu atziņu vērojā Sv. Jāņa un latviešu ev. - lut. draudžu kopīgās baznīcas ēkas ārpuses gaismas dekorāciju, par kuŗas iekārtošanu jāpateicas M. Balodim.

● Latviešu ev. - lut. draudzes padomes sēde notiks sestdien, 27. janvārī, plkst. 3.00 p. p., baznīcas sabiedriskās telpās, bet draudzes pilnsapulce — svētdien, 28. janvārī, tūlīt pēc dievkalpojuma, apmēram plkst. 12.00, turpat.

● Milvoku latviešu ev. - lut draudzes dievkalpojums svētdien, 21. janvārī, plkst. 11.00 rītā. Iesvētes klase plkst. 9.45 un svētdienas skola plkst. 11.00 rītā. Ls

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

21. janvārī pl. 2 Betlemes baznīcā māc. R. Zariņš; pl. 2 Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā māc. O. Gulbis, pēc tam kopas sapulce; pl. 6 vak. Bronksas Sv. Toma baznīcā bērnu dievkalpojums, māc. A. Ozols.

Dāmu komiteja rīko pēcpusdienas tēju svētdien, 21. janvārī Arlingtonas zālē, Manhatenā. Būs tērpu skate, koncerta programma, izloze.

Iesvētes mācība sāksies sestdien, 3. februārī pl. 10 draudzes namā. Jauniešiem jāpiesakās pie mācītājiem drīzumā.

KULTŪRAS DIENU SARĪKOJUMI MINEAPOLĒ

Latviešu organizācijas Mineapolē un St. Paulā šī gada Kultūras dienām iecerējušas plašu un vispusīgu programmu. Iecerēto sarīkojumu rinda iesāksies ar Margas Tetere 3 cēlienu komēdiju „Brīnumzālīte" pirmizrādi Mineapoles jaunatnes teātra kopas uzvedumā sestdien, 20. janvārī, plkst. 7.30 vakarā, „Women's" kluba telpās. Lugā darbojās 36 jaunieši un spēlē paredzētas arī dziesmas un dejas. Lugas režiju vada Edgars Šulcs, skatuves meistars būs Alb. Pakalns, mūzikas konsultante Inta Bloka, dejas iestudējis Harijs Saukants.

Svētdien, 21. janvārī, plkst. 6 vakarā draudzes nama lielajā zālē paredzēts prof. Jāņa Endzelīna piemiņai veltīts vakars. Referēs mag. phil. Valerija Baltiņa. Šo vakaru rīko Korporāciju kopa Minesotā.

Piektdien, 26. janvārī, plkst. 7 vakarā notiks paneļa diskusija draudzes nama lielajā zālē. Diskusiju rīko latviešu studentu klubs Minesotā.

Sestdien, 27. janvārī, plkst. 6 vakarā, draudzes nama mazajā zālē būs redzama latviešu grāmatu skate, draudzes bibliotēkāres cand. phil. M. Milenbachas sakārtojumā. Pēc grāmatu skates atklāšanas tajā pat vakarā, plkst. 6.30, draudzes nama lielajā zālē notiks latviešu rakstnieku vakars, kur savus darbus lasīs Mineapolē un St. Paulā dzīvojošie rakstnieki un dzejnieki. Pēc rakstnieku priekšnesumiem vakara viesus ar kafiju cienās draudzes jaunatnes pulciņš, un paši jaunieši uzstāsies ar mūzikāliem priekšnesumiem. Latviešu rakstnieku vakaru kopīgi rīko visas latviešu organizācijas Mineapolē. E. T.

AICINĀJUMS

Pagājušā gadā Ceļinieka apgāds sāka izdot jaunatnes žurnālu Mēs. Līdzekļus žurnāla izdošanai nodrošināja galvenokārt lielāki Daugavas Vanagu ASV valdes un vairāku tautiešu ziedojumi. Atsauksmes par pirmo numuru kā no vecākiem un audzinātājiem, tā arī no pašiem jauniešiem, kas ar žurnālu iepazinušies, bija ļoti labvēlīgas.

Diemžēl, līdz paredzētajam otra numura iznākšanas laikam pieteiktais abonementu skaits bija nepietiekams, lai apgāds varētu riskēt ar žurnāla izdošanu, tai pašā laikā neapdraudot bērnu žurnāla Mazputniņa materiālo bāzi. Daudzos gadījumos žurnāls jauniešus nav vēl sasniedzis, daudzos gadījumos jaunieši žurnālu paši nevar iegādāties.

Tāpēc apgāds nāk ar aicinājumu pie trimdas latviešu sabiedrības palīdzēt apgādam veikt ar jaunatnes žurnāla Mēs uzsākto darbu: sniegt interesantu un vērtīgu lasāmvielu latviešu jaunatnei trimdā. Tas darāms, iepazīstinot jauniešus ar žurnālu un palīdzot viņiem žurnālu pasūtināt. Pasūtinājums maksā $4.- par 6 numuriem. Pirmais numurs vēl dabūjams par 75 centiem un pasūtinājumi piesakāmi uz šādu adresi: Mrs. E. Šteinbachs, 2308 Drummond Road, Niagara Falls, Ontario, Canada.

Tikai latviešu sabiedrība var palīdzēt nodrošināt latviski runājošu jaunatni, nodrošinot jaunatnes žurnāla Mēs pastāvēšanu. Ja līdz 1962. gada 30. janvārim būs pieteicies pietiekams abonentu skaits, lai žurnālu varētu turpināt, latviešu sabiedrībai trimdā būs augstvērtīgs jaunatnes žurnāls.

Ceļinieka apgāds ir bezpeļņas organizācija, kas ziedo savu darbu latviešu sabiedrībai. Apgāda darbinieki šo darbu veic bez atlīdzības, no jums izlūdzamies tikai iespēju šo darbu veikt.

Jaunatnes apgāds Ceļinieks.

LAIKRAKSTA ABONEMENTU
jūs variet pieteikt arī pa tālruni. Toronto apgāda numurs ir
EM 80 792

LASĪTĀJU VĒSTULES

GRAUT IR VIEGLĀK NEKĀ CELT

Kanadas latviešu gaidu un skautu jendu vadītāju apspriedē 3. decembrī Toronto, v. v. I. Batraks u. c. ieskatījuši, ka mazskauti pāraugusi žurnāla Mazputniņš saturam.

Vai tiešām tas tā ir? Varbūt v. v. Batrakam ir zināmi tikai, izņēmuma kārtā, izcilus attīstīti 11 gadu vecuma zēni, kuŗi skatās uz augstākiem plauktiem. Bet kur paliek jaunākie mazskauti, kas ir 8, 9 un 10 gadus veci? Vai mums ir tik daudz latviešu grāmatu viņu vecumam, ka Mazputniņš ir lieks? Vai mazskautu mūsu valodas zināšanas ir tik labas, ka viņiem nav vajadzības pēc vairāk lasāmās vielas? Šaubos! Mana pieredze sen mani mācījusi, ka pārāk bieži gan mazskauti nav vēl tikuši līdz Mazputniņa līmenim ne valodas, ne atjautības rotaļu ziņā.

Tamdēļ ieteicu v. v. Batrakam vēlreiz, arī tiem citiem, pārdomāt šo savu uzskatu pareizību un atzīties, ka, ievietojot to laikrakstā, ir radies pārpratums.

Graut ir vieglāk nekā celt!

Vad. Dr. A. Stauere - Bone

ATBILDE ANDR. L. LASĪTĀJU VĒSTULEI

Paldies jums par mana raksta „sīknaudas skaitītāji" pareizības apstiprinājumu teikumā: „Cik bieži te nākās dzirdēt teicienus: „Te ir brīva zeme, e s darū, ko gribu, un neviens man nevar pavēlēt jeb aizrādīt", jeb, vienkārši — „Lieciet man mieru."

Redziet, un tieši šajos vai līdzīgos teicienos sākās mūsu izbijušās politiskās emigrācijas traģēdija. Ja kāds to vēl arvien nesaprot, tad tas ir apliecinājums, ka labs skaits mūsu tautiešu nemaz neapzinās, kādēļ viņi šeit atrodas.

Lai atvieglotu jums mana raksta izprašanu, vēlreiz atkārtošu tā divas rindkopas:

„Ir nenoliedzams fakts, ka arī šajos divdesmit gados latviešu tauta ir atstājusi ceļa zīmes, ko tik viegli nesagrauzīs laika zobs."

„Ir jājautā, vai vēl iespējam izlobīt svarīgākos trimdas uzdevumus no maznozīmīgiem vietēja rakstura un personīgās iegribas šķietami svarīgām lietām?"

Un tas, kas mums būtu jādara, rakstā ir skaidri pateikts.

Māris Olainietis

VAI NEVAR IZTIKT BEZ SVEŠVĀRDIEM?

Bieži laikrakstos parādās raksti, kuros, pēc manas saprašanas, nevajadzīgi tiek lietoti svešvārdi. Tā arī „L.A." š. g. 6. janvāra numurā, rakstā „Gadu maiņā" atrodami šādi sveši izteicieni: „inadekvātām formām, permanentu karu, pasaules dominācīju, subversīvas dabas, superbumbas eksplozija, ārējie simptomi.

Šiem svešvārdiem taču ir atrodams piemērots latvisks vārds, kas izteic to pašu jēdzienu tikpat labi.

Tā kā raksta autors ir cienījams zinātnieks, gribas ticēt, ka svešvārdu lietošanai ir kāds pamatojums, kas daudziem tomēr nav zināms. Vai tādēļ nebūtu vietā kāds plašāks apcerējums, kurā apskatītu svešvārdu lietošanas vajadzību jeb nevajadzību, un tā dotu arī nezinātājiem ieskatu mūsu valodas pārveidošanas norisē, kas tagad notiek jo plašos apmēros ar svešvārdu lietošanu.

Ja agrāk bez tiem varēja iztikt, kādēļ tos lietot tagad?

Derētu arī pie reizes noskaidrot, cik tālu ar svešvārdu lietošanu var iet, lai mūsu valodā paliktu vēl pietiekami daudz vārdu, ka to varētu saukt par latviešu.

V. Andersons

ZEMĀKS GRADS

Daudzi trimdinieki pasākuši tulkot amerikāņu master gradus par maģistra gradiem. Tā kā latvju valodā ar maģistra gradu saprot Latvijas Universitātes, tāpat Tērbatas u.c. Eiropas universitāšu gradus, kuŗu kursi daudzkārt augstāki kā šeit mācības iestāžu, kas piešķir master gradus, — tāpēc loģiski, ka masters un maģistrs ir pavisam kas cits.

Patiesībā Latv. Univ. maģistra grada iegūšanai, kā sirsnīgi savā referātā Latv. juristu b-bā Eslingenā savā laikā kollēga Grīnbergs pierādīja, bija vajadzīgas plašākas zināšanas kā vācu doktorgradam. Latvijas universitātes sekretāriāts gan, izrakstot diploma tulkojumu angļu valodā, arī maģistra vietā rakstīja master, uz ko pie šāda noraksta saņemšanas savā laikā iebildu, ja franču, vācu u.c. valodās negroza, kāpēc angļu valodā groza šo vārdu, noteiktu atbildi nesaņēmu, tā pieņemts esot, man vēl piebilda kāds no sekretāriāta darbiniekiem, ka man taču esot tulkojums latīņu valodā un šo valodu katrs inteliģents anglis resp. amerikānis arī zināšot un tamdēļ nesvarīgi angļu tulkojums, — praktiska nozīme maza, bet izrādās, — jaunajā pasaulē ar „masteriem" apzīmē apmēram tādas zināšanas, kā piem. Latv. Universitātes 2. līdz 3. kursa studentiem, — starpība liela.

Tiesību zinātņu maģistrs
Edg. Lapiņš.

KARNEVĀLS
„VAKARS UZ EZERA"
1962. g. 3. febuārī, plkst. 8 vak. PALACE PIER telpās.
Spēlēs: T. DAVIDSONA DEJU ORĶESTRIS.
PILNA BUFETE. ■ PĀRSTEIGUMI.
MASKU GODALGOŠANA.
Ieeja: Dāmām $ 2.00, kungiem $ 2.50. Maskām $ 1.50.
Visus laipni ielūdz
DV TORONTO SAIME.

TRANSPORTA FIRMA
KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

DRUMSTALAS SMAIDAM

Divas laulenes:
„Iedomājies tikai, es sava vīra svārku kabatā atradu sieviešu matu sprādzi!" uztraukta stāsta pirmā.
„Tas ir ļoti aizdomīgi," pēc īsa klusuma brīža apdomāti atbild otrā. „Es tās nelietoju."

☆

Smaidošs kā pilnais mēness Džonijs paziņo savai ģimenei:
„Es saderinājos ar Ainu!"
„Ko, ar Ainu?" uztraucies jautā tēvs. „Ar to izstīdzējušo žagaru!"
„Un kura neprot pat pogu kārtīgi piešūt," piemetina norūpējusies māte.
„To, kurai matu krāsa mainās biežāk kā gada laiki!" uzpūtīgi piemet māsa.
„Un kura pat kārtīgi dejot neprot!" iedzeļ vecākais brālis.
„Jā, jā, to pašu," mierīgi atbild Džonijs. „Bet viņai ir arī dažas labas īpašības."
„Un tās būtu?" ziņkārīgi jautā māte.
„Viņai nav neviena tuvinieka, kas maisītos starpā ar saviem labajiem padomiem."

☆

Dzemdību klīnikas gaitenī jau divas stundas topošais tēvs mirkst baiļu sviedros.
Beidzot durvīs parādās māsiņa:
„Apsveicu, kā meitas tēvu."
„Paldies Dievam," atvieglots nopūšas jaunais tēvs. „Ne par ko nebūtu gribējis dēlu."
„Kādēļ tad tā?" izbrīnījusies jautā māsiņa.
„Vienkārši tādēļ, ka kādā dienā viņam būtu jāpārdzīvo tās pašas sāpes un bailes kā man šodien."

☆

Mazais Jānītis pārrodas mājās ļoti vēlu.
„Kur tad tu tik vēlu?" uz traukusies baŗas māte. „Skola taču beidzās jau pirms stundas."
„Tiesa, māt, bet pie viena stūŗa kāda kundze pazaudēja sudraba dolaru," taisnojas mazais.
„Un kas tad tev par daļu? Vai nevarēji nākt mājās?" vēl arvien baŗas māte.
„Nevarēju, jo nedrīkstēju ņemt kāju ātrāk no dolara, pirms nebija izklīduši pēdējie meklētāji."

☆

Māte negaidot atveŗ dzīvojamās istabas durvis un pārsteigta ierauga savu septiņpadsmit gadus veco meitu sēžam vecāka gada gājuma ģimenes drauga klēpī.
„Vai tu tūlīt rausīsies nost no viņa ceļiem, vai nē?" tā pikti uzbrēc pēcnākamai.
„Atvaino, mamma," atbild uzrunātā, „bet viņam labāk patīk jaunākas!"

☆

Ķocis ar savu Duksi pastaigājas parkā. Suns, protams, joņo pāri visām dobēm, ka smiltis vien put. Pēc brīža Ķocim piesienās kārtībnieks.
„Vai tas jūsu suns, kas te brīvi skraida apkārt un posta dēstījumus?"
„Nē!" noteikti atbild Ķocis.
„Jūs taču negribēsit noliegt, ka suns pieder jums, jo visu laiku viņš tekalē jums pakaļ?" neatstājas kārtībnieks.
„Tas vēl neko nenozīmē," atbild Ķocis. „Jūs arī visu laiku man tekalējiet pakaļ!"

☆

Norvēģijas ārlietu ministrs Lange nesenajā Parīzes apmeklējumā apliecinājis, ka Franciju un Norvēģiju jau ļoti sen saistot draudzības saites. Tās sniedzoties līdz tiem laikiem, kad uz Franciju devušies pirmie norvēģu tūristi, kuŗi toreiz saukti par normāņiem un vikingiem. Tos francūži pārāk labi gan neesot uzņēmuši, jo arī vikingi ne vienmēr esot uzvedušies tā, kā tūristiem klājās . . .

☆

Jānītis zooloģiskajā dārzā:
„Mamma, tas lielais gorilla izskatās gluži kā krusttēvs Pauls!"
„Jānīt, tā taču nedrīkst sacīt."
„Es taču to teicu pavisam klusu. Mērkaķis to noteikti nedzirdēja."

☆

Pensionētais Bambergas finanču pārvaldes ierēdnis — 69 gadus vecais Vilhelms Štēmans kā kaislīgs kāršu spēlmanis visu mūžu vienmēr sirdīgi pukojies par slikti sajauktām spēļu kārtīm. Tagad viņš izgudrojis spēļu kāršu jaucamo mašīnu, kas kārtis jaucot tiešām nevainojami. Izgudrojums pieteikts Rietumvācijas patentu valdē ar Nr. 1841892, un tam paredz spožu nākotni.

☆

Pēc 40 gadu darbošanās kādā Krakvūkas (Anglijā) pārtikas preču tirgotavā no darba nesen atlaists 54 gadus vecais Bobs Gracs. Atlaišanas iemesls: Bobs vinnējis loterijā 54.000 angļu mārciņas, un veikala vadība domā, ka viņš nākotnē darbā vairs nebūšot pietiekami centīgs.

☆

Trauksmes saukti, nesen itāļu Palermo brīvprātīgie ugunsdzēsēji devušies uz kādu degošu māju, kuras tuvumā pār ielu bijusi pārvilkta aukla veļas žāvēšanai. Ugunsdzēsēju mašīna auklu pārrāvusi un zemē nokrituši arī daudzi, tikko mazgāti, veļas gabali. Tas veļas īpašnieci tā saniknojis, ka viņa sākusi skaļi lamāties. Tā kā viņai talkā devušās ar citas sievas, tad starp brīvprātīgajiem ugunsdzēsējiem un sievu baru beidzot izcēlies kautiņš. Kļviņa laikā degošā ēka nodegusi, policija apcietinājusi divas sevišķi niknas sievas un astoņi ugunsdzēsēji novesti slimnīcā.

ONTARIO VALDĪBAS ZIŅOJUMU SERIJAS TURPINĀJUMS

VISPIRMS DROŠĪBA ONTARIO RAKTUVĒS

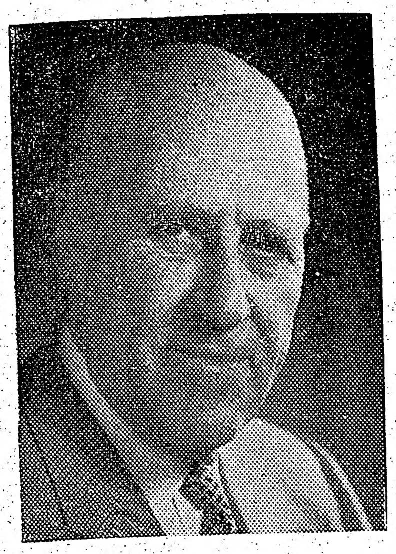

HON. G. C. WARDROPE

Raktuvju strādnieku veselība un drošība vienmēr ir bijis viens no galvenajiem faktoriem, apspriežot raktuvju darbību Ontario provincē.

Formulējot nelaimes gadījumu apkaŗošanas noteikumus, ievēro arī paredzamo nelaimes gadījumu daudzumu.

Valdības izraudzītajiem raktuvju inspektoriem darbu ļoti atvieglo laba sadarbība darba devēju un nodarbināto starpā.

Pētniecības programma, kas nepārtraukti turpinās, ir paveikusi to, ka samazinājušās slimības riska iespējas, kā arī var rēķināties, ka raktuvēs nedrošība vēl vairāk tiks ierobežota. Speciālas glābšanas stacijas, ko apkalpo darbinieki, kuŗus apmāca, sagatavo un uzrauga Ontario raktuvju departaments, vienmēr gatavi sniegt palīdzību vajadzības gadījumos.

Ontario raktuvju departaments un tā inženieŗi sniedz visāda veida padomus tehniskos jautājumos Ontario provinces raktuvēs, kā arī rūpējas par raktuvju strādnieku drošību.

THE ONTARIO DEPARTMENT OF MINES
ONTARIO HON. GEORGE C. WARDROPE, Minister D. P. DOUGLASS, Deputy Minister

Dr. ROMAN PNEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 8—9 vakarā.

MARKU KRĀJĒJAM

BALVAS JAUNAJIEM FILATELISTIEM

Detroitā 30. decembrī skautu un gaidu gadskārtējā eglītes vakarā Latviešu apvienības Detroitā priekšsēdis Zigurds Rudzītis pasniedza 3 jaunajiem pastmarku krājējiem piesūtītos atzinības rakstus par piedalīšanos filatelijas izstādē Toronto, 3. latviešu dziesmu svētku laikā. Mazskauts E. Bērziņš ieguva arī filatelijas žurnāla „Kollekcionārs" ceļojošo balvu par labāko klāstu zem 10 g. vecuma grupā Latviešu filatelistu apvienības rīkotās jauniešu sacensībās. Ceļojošo balvu no Latviešu apvienības Detroitā 1960. g. ieguvējs J. Johansons nodeva 1961. g. ieguvējam A. Rēvaldam. abi tagad jau pārgājuši skautu kārtā.

VALODA LATVIEŠU FILATELIJAS IZDEVUMOS

Pastmarku krājējiem ir pieejami 3 periodiski izdevumi latviešu valodā. Divi no tiem iznāk šajā kontinentā un 1 Vācijā. Valodas ziņā tie ir ļoti dažādi un kādā no tiem arī atzīmēta svarīgā prasība pēc pareizas un pieņemamas latviešu valodas. Nupat par vienu no šiem izdevumiem kāds filatelists raksta: „. . . . bieži nostāda filatelijas jautājumus mazbērna līmenī un kādai latviešu jaunai paaudzei gan var ieteikt žurnālus, kas iespiež šādus teikumus: „Monetas [illegible] cariem un kņaziem no sudraba drāts."

ZVIEDRIJA — PASTMARKA VĒSTUĻU IZNĒSĀTĀJU 100 GADU ATZĪMEI

1962. gadā paiet 100 gadu kopš sāka nodarbināt pastniekus Zviedrijas pastā. Šo atzīmējot, 29. janvārī izdos 2 markas — 30 ore violētā un 1.70 kronas sarkanā krāsā. 1961. gada novembrī, uz pasta pārvaldes lūgumu, valdība atļāva lielākās pilsētās nodarbināt vēstuļu iznēsātājus, un pirmie tika pieņemti darbā 1862. g., bet jau 1864. g. tādi bija 48 pilsētās. Pirms tam pasta iestādes izkāra ārpusē sarakstu ar to vārdiem, kuŗiem bija pienākušas vēstules. Stokholmā gan vēstules iznēsāja jau pirms 1861. g., bet ierobežotā apmērā.

JAUNA SAV.VALSTU MARKA

Atzīmējot Arizonas valsts 50 gadu atceri, 14. februārī Phoenix pilsētā pārdos jaunu 4 centu marku. Zīmējumā attēlots naktī ziedošais milzīgais kaktuss ar zīmējuma aizmuguri zilā krāsā, augs un pumpuri zaļā krāsā, bet ziedu vidus un uzraksti sarkanā krāsā.

KANADAS JAUNĀS MARKAS 1962. GADĀ

Pēc pasta ministra W. Hamiltona paziņojuma, paredzēts izdot 7 jaunas markas 1962. gadā. Šis gads atzīmēts kā Izglītības gads, un tajā paredzēti dažādi izglītības nozīmi pasvītrojoši sarīkojumi. Tā arī 4 no jaunajām markām būšot sevišķas piemiņas markas 5 centu vērtībā, kas rādīs Kanadas vēsturi. Viena marka būs veltīta lordam Selkirkam, Sarkanās upes novietnes (Red River Settlement), kur tagad atrodas Vinipega, dibinātājam. Otra marka atzīmēs šīs vietas 150 gadus un norādīs uz visa šī apgabala nozīmi. Nākošā marka būs veltīta Jaunfrancijas apgabala pirmam intendantam Jean Talon, un tā iederēsies atklājēju un dibinātāju sērijā. Ceturtā marka atzīmēs Britu Kolumbijas galvas pilsētas Viktorijas 100 gadus. Paredzēts izdot arī jaunu 1 dolara marku, kuras zīmējums izteikšot Kanadu kā tirdzniecības zemi. Tāpat paredzēts izdot arī divas jaunas markas, parasto mazo vērtību serijā (no 1 līdz 5 centu vērtībā), ar jaunu karalienes attēlu zīmējumā. Viens no Kanadas vadošiem pastmarku lietpratējiem norādījis, ka karalienes attēls šo mazo vērtību marku zīmējumā nekad neesot bijis sevišķi izdevies. Tagad četri labākie Kanadas marku zīmētāji iesaistīti jauno marku zīmējumu radīšanā.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

K. Valters — TICĪBAS MĀCĪBA (Vecās derības stāsti)	$2.25
V. Strēlerte — ŽĒLASTĪBAS GADI, dzejoļi	$3.25
LATVIJAS KAŖA ATBRĪVOŠANAS VĒSTURE	$6.00
A. Dziļuma — CILVĒKI VĒTRĀ, romāns	$4.50
E. M. Remarka — DEBESĪM NAV LUTEKĻU, romāns	$3.80
F. Ķezbera — RĪGAS MOZAĪKA, stāsti	$2.80
J. Miesnieka — DZĪVĪBAS SAPNIS, romāns	$3.60
A. Voitkus — BET ES JUMS SAKU — romāns	$4.00
A. Niedra — SIEVIETE AR SARKANIEM ERKŠĶIEM — romāns	$3.60
J. Plaudis — ĢIMNĀZISTI — romāns	$3.60
J. P. Mierkalns — MILAS UNIVERSS — dzejoļi	$3.50
A. Dziļuma — NOKALTIS ZARS — romāns	$3.20
J. Ziemeļnieka — KOPOTI STĀSTI	$4.50
T. Zeltiņa — DRUPU REPUBLIKA — romāns	$5.20
KALEVALA — Somu tautas eps	$8.40
V. Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE — sonetu izlase	$2.95
Māc. A. Ozols STĀSTI PAR JĒZU	0.90
Māc. A. Ozols TICĪBAS MĀCĪBA, 3.—4. kl.	1.50
MAZAIS KATECHISMS	$0.50
J. Ezergailis — ANDRIEVS NIEDRA	$4.80
L. Pērļupe — ZAĻOJOŠAIS ZARS — romāns	$3.60
T. Vesoss MELNIE ZIRGI — romāns	$3.60
K. Zariņš — KAUGURIEŠI — romāns	$4.00
A. Simsone — ATMIŅAS, atmiņas	$4.50
Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE — dzejoļi	$4.00
Velta Sniķere — NEMITAS MINAMAIS — dzejoļi	$2.80
TEODORS REITERS UN VIŅA KORI — J. Rudzīša redakcijā	$6.00
Prof. P. Jurēvičs — KULTŪRAS SEJAS — esejas	$5.75
S. Lazdiņš — ŠADEGUSIE SPĀRNI — romāns	$3.90
H. Kreicers — CEĻI UN GĀJĒJI — atmiņas	$5.50
M. Zeberiņš — ZELTA LIELCEĻI — romāns	$5.50
T. Zeltiņš — SKUMJĀ PASE — dzejoļi	$3.00
Z. Mauriņa — DZELZS AIZBIDNI LŪST	$5.00
Z. Mauriņa — DIVAS KULTŪRAS SAKNES	$2.40
Dr. T. Dūlija — DEGOŠAIS KALNS — romāns	$4.50
Kristīne Arnoti — DIEVS IR AIZKAVĒJIES — romāns	$2.95
Aleksandrs — ZILĀ APLOKSNE — spiegu gaitas	$3.75
Ed. Freimanis — DAIGAS ROTAĻAS, stāsti un noveles	$3.20
A. Brigadere — KVĒLOŠĀ LOKĀ — romāns I-II	$6.00
Z. Zono — PASAULES DZIESMA — romāns	$3.80
F. E. Sillanpē — VĪRA CEĻŠ — romāns	$3.20
K. Hamsuns — SIEVAS PIE AKAS — romāns	$3.80
J. Ciruls — MUZIKANTA PIEZĪMES — atmiņas	$3.60

DV GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron Street, Toronto 2-B, Ontario.

Suņa karbonādi? - paldies, nē!

AIZLIEGTĀ PĀRTIKA UN IZSALKUMS

Tajā pašā laikā, kad cilvēce lauza galvas, kā katru gadu pabarot miljoniem jaunas mutes, daudz labu pārtikas vielu katru dienu aizspriedumu dēļ netiek lietots.

Gvens Šulcs šajā jautājumā apskata profesora Frederika Simona pētījumus un atziņas par dažādām Afrikas tautām, kur iedzimtie cieš trūkumu, badu vai vismaz lieto pārāk vienpusīgu uzturu. Šis Viskonsinas profesors blakus Afrikas tautām salīdzina arī citas zemes vai tautas, kas atraida vai noliedz sev dažas pieejamas pārtikas vielas, un atzīst, ka šāda nostāja nav tikai kāda lokāla rakstura parādība, bet gan visas pasaules traģēdija.

Profesors jautā, kādēļ gan cilvēki — vai nu atsevišķas tautas, vai arī veselas cilvēku grupas — aizliedz sev to, ko viņiem pati daba bagātīgi piedāvā un kas viņu organismiem ir nepieciešams? Kādēļ viņi nelieto veselīgo un garšīgo barību, kas tik viegli pieejama? Kādēļ Dienvidaustrumāzijas un Austrumāzijas plašos apgabalos un tropiskajā Afrikā ļaudis atsakās dzert pienu, ieskatot to atbaidošu un pretīgu kā urīnu?

Kādēļ dažas Afrikas ciltis olas ieskaita nelietojamas barības kategorijā un atsakās no cāļu gaļas? Kādēļ dzīvniekus, kas varētu sagādāt derīgu barību, glabā un kopj tikai kā mīluļus? Pretēji tam, ka šie dzīvnieki sagādātu viņu īpašniekiem pārtiku, dzīvnieku īpašnieki izlieto savas jau tā trūcīgās barības krājumus šo dzīvnieku ēdināšanai.

Profesors Simons šo jautājumu ir rūpīgi pētījis un nācis klajā ar atzinumiem savā publicētajā grāmatā „Neēd šo gaļu!"

Dzīvnieku gaļa un viņu produkti pieder pie tām barības vielām, ko visvairāk nonicina, un no tās novēršas. Profesors Simons vispirms pievēršas tādēļ vecai pasaulei, kur pirmā kārtā šīs paražas izceļas un spilgti parādās.

Ja cilvēks ir nabags, profesors saka, tad viņš nevar atļauties nopirkt sev gaļu vai izaudzināt gaļas dzīvniekus. Ne vienmēr nabadzība ir pamatā apstāklim, ka ļaudis ēd ļoti mazā mērā gaļu, vai arī to neēd nemaz. Viegli būtu novērsts cilvēka organismam vajadzīgā proteīna trūkums, ja tikai cilvēki izmantotu viņiem pieejamo dzīvnieku gaļu, kas ir koncentrēts proteīna avots. Lai iegūtu vajadzīgo proteīna daudzumu no augu barības, augi jāpatērē daudz lielākos daudzumos nekā gaļa, pie tam vēl rūpīgi jāizvēlas piemērotie augļi.

Esot ar nožēlu jākonstatē, ka taisni jaunas sievietes visvairāk ciešot no dzīvnieku gaļas trūkuma, jo daudzās ciltīs tikai vīriešiem esot atļauts ēst zināmas gaļas šķirnes. Tā Sibirijas čukču ciltij pat esot pazīstams teiciens, — ja esi sieviete, pārtiec no druskām. Dažās ciltīs sievietes esot gan dzīvnieku audzētājas, bet viņām esot noliegta šo dzīvnieku gaļas ēšana, izņemot atsevišķus retus gadījumus, kad viņu vīri izrādot savām sievām sevišķu labvēlību.

Personas uztura izvēle neesot pamatota uz viņa instinktu vai rūpīgiem apsvērumiem, kā to varētu domāt. Neskatoties uz to, saka profesors Simons, ka rietumu pasaules cilvēks uzsveŗ, ka viņa uztura izvēle ir pamatota uz saprātīgiem apsvērumiem, šādiem apgalvojumiem trūkstot attaisnojuma, jo citiem atkal varot būt līdzīgi, bet pretēji apsvērumi. Tikpat jēgas varot būt ieskatos par atteikšanos ēst barojošo suņu, zirgu, sienāžu vai dažādu rāpuļu gaļu, kā noraidīt vērša vai cāļa gaļu.

Daudzām primitīvām tautām pārtika esot daļa no pasaules, kas esot mistēriju un briesmu pilna. It sevišķi to varot teikt par gaļas ēdieniem, jo, lai tos baudītu, tad vispirms jānogalina dzīvnieks. Šis apstāklis zināmā mērā varot radīt sajūtu par eventuālu atriebību. Vēl vairāk, ar apēsto gaļu varot ieēst kādu ļaunu garu vai arī iegūt šī dzīvnieka īpašības. Šis ticējums izpaužoties Singapūras malajiešos, kas ēdot tīģerus un Afrikas hotentotos, kas ēdot lauvu gaļu, lai iegūtu tīģeŗu vai lauvu drosmi un spēku, bet Borneo ciltis neēdot stirnu gaļu, lai nekļūtu lēni un bailīgi kā stirnas.

Bet arī kultūras tautu piederīgie atsakoties no gaļas ēšanas līdzīgi primitīvajām tautām. Tas parasti esot zināmās kastās, ciltīs, šķirās vai reliģijās, lai diferencētos un paceltos it kā augstāk no citām grupām, ko viņi ieskatot par zemākām. Ar atsacīšanos no zināma uztura, šī persona vai grupa pieskaitot sevi pie kādas augstākās šķiras un distancējoties no zemākiem un nesatītajiem. Ēšanas parašas arvien stiprinot zināmu grupu saites. Tā, piemēram, vidusaustrumu moslēmi ēdot kamieļa gaļu, pasvītrodami savas ticības saites.

Kults esot viens no visiespaidīgākajiem likumu diktētājiem zināmu uztura vielu noraidīšanā. Muhameds, piemēram, esot uz stingrāko noliedzis cūkgaļas ēšanu, un līdz pēdējai dienai šis liekums raksturojot ikvienu muhamedāni pasaulē. Tāpat no cūkgaļas norobežojoties ebrēji un citas mazākas reliģiskas grupas.

Kā radusies šī cūkgaļas nonicināšana? Patiesībā cūka kādreiz bijusi svēts dzīvnieks daudzām vidusaustrumu tautām. Cūka tur pieskaitīta pie agrikultūras dieviem un bijusi ar likumu aizsargāta. Senajā Ēģiptē cūka vesta templos, barota karaļu pilīs un tai izrādīta liela ciena. Kāds tad nu varētu būt iemesls cūkas tādai degradēšanai? Ir minējumi, ka cūkgaļas ēšanas noliegšana cēlusies sakarā ar bailēm no trichīnu slimības, bet šī slimība nebija pazīstama līdz 19. gadu simtam. Vai varbūt tas noticis tādēļ, ka cūka ir netīrs dzīvnieks, ēd netīrumus? Bet vistas un citi dzīvnieki dara to pašu, un tomēr tos ēd. Ja cūka ēd netīrumus, tad līdz ar to viņa aptīra cilvēku apkārtni un atkritumus pārvērš cilvēkam baudāmā un proteīniem bagātā uzturvielā.

Cūkas krišana no svētās netīrā dzīvnieka stāvoklī drīzāk, varbūt, izprotama no mūžam vecā konflikta starp klejotāju un uz vietas dzīvojošām ciltīm un tautām. Tāpat kā tagad, arī senatnē cūkas kopa uz vietas dzīvojošie, jo nomadu tautām tās nebija piemērots ganāmpulks. Uz zemkopjiem nomadi lūkojās kā uz zemākiem, kas visu mūžu dzīvo uz vietas, rušina savus laukus un ir bez īsta cīņu gara. Tāpēc arī viņu audzētā cūciņa tiem izlikās par zemu un nožēlojamu radījumu. Iespējams, ka šāda nostāja cūku ierindoja netīrā un nicināmā dzīvnieka kategorijā. Šo uzskatu pastiprina tas apstāklis, ka pret cūku nepastāv tik krasa nostāja tajos apgabalos, kur nomadiem nav tik noteicošs iespaids.

Atturībā no dzīvnieku gaļas vēl tālāk par muhamedāņiem iet hinduisms. Saskaņā ar hindusu dzīvības neaizkaramības un svētuma filozofiju katra dzīva radība ir aizsargājama pret jebkādu pārestības nodarīšanu. Dzīvnieku var gan ēst, bet tikai dabīgā nāvē mirušu, pie kam to parasti atļaujas tikai zemāku kastu piederīgie. Kādas citas grupas piederīgam liekas tīrā ironija, ka hindusu apdzīvotajos apgabalos Indijā, kur iedzīvotāju biezības dēļ bads ir sasniedzis kritisku pakāpi, viena piektā daļa no visas pasaules ragu lopiem ēd un barojas no zemes augļiem, bet cilvēki turpat mirst badā. Indijas svētais dzīvnieks ir govs, un viņas stāvoklis un neaizkaramība ir dažkārt augstāki nekā valsts pilsonim.

Šādu apstākli mēs gan varam atzīt kā traģisku uzturvielas izšķērdēšanu, bet nevaram iejaukties citu tautu reliģiskos uzskatos. Jāpiezīmē, ka dogma par atteikšanos no gaļas kādreiz nevaldīja hindusu vai citu reliģijās, kas nozīmē, ka arī reliģijas un viņu dogmas mainās līdz ar laikiem.

Izprotot tautu ticības, mēs kādreiz varam palīdzēt palielināt viņu rīcībā esošos pārtikas krājumus. Piemēram, Indijas tautas ir iepazīstinātas ar „veģetāriešu olām", kas dažiem hindusiem ir pieņemamas. Šīs ir neapauglotās olas. Ēdot tās, dzīvību nenomaitā.

Afrikā un Dienvidaustrumāzijā ir parasta parādība atteikšanās no olām un cāļu gaļas. Vistas tur gan audzē kā laika rādītājus (gaiļu dziedāšana rītos), viņu dekorātīvo astes spalvu dēļ, kaulus un olas izlietojot paregošanas izdarībās, gaiļu cīņām, bet nekad uzturam.

Dažos Arābijas apgabalos olas ieskata kā nabagu barību. Dažās Afrikas ciltīs sievietes, kas ēd mājputnu gaļu, pataisa par verdzenēm, bet ja to dara vīrietis, to ieskata par tādu, kam trūkst vīrišķības un pieskaita sievietēm. Bieži vien par cāļa gaļas ēšanu un šī aizlieguma pārkāpšanu draud nāves sods.

Vai ir iespējams kaut ko darīt, lai panāktu šādu striktu aizliegumu mīkstināšanu un aizkavētu pirmklasīgu pārtikas produktu nevajadzīgu izšķērdēšanu? Kaut gan dažkārt iebildumi pret zināma veida pārtikas produktiem mīkstinājas sakarā ar reliģisko tradiciju pavājināšanos, tas tomēr šī jautājuma atrisināšanā nespēlē ievērojamu lomu. No otras puses skatoties, šie iebildumi vietām vēl paplašinās. Tā, piemēram, moslēma reliģijai joprojām rodas jauni piekritēji Āzijā, Afrikā un Klusā okeana apgabalos. To pašu cenšas darīt arī pārējās reliģijas, līdz ar to izplatot arī savus pārtikas lietošanas noteikumus.

Indijas zemāko kastu piederīgiem ir jāēd gaļa, lai saglabātu dzīvību, bet, uzņemoties šo kauna traipu, viņi nemitīgi arī cenšas uzlabot savu stāvokli kastu struktūrā un tikt augstākā kastā. Lai to panāktu, viņi labprātīgi atsakās no pieejamā gaļas produkta. Tas viss jau tā trūcīgās augu pārtikas krājumu rezerves vēl vairāk samazina.

Zirga gaļas patērēšana cilvēku uzturam bijusi ļoti plaši izplatīta Āzijas stepēs un arī zināmā piegulošā Eiropas daļā, bet šī zona tagad ir kļuvusi pavisam maza.

Varētu domāt, ka rietumnieku iespaidā šie iebildumi pret zināmu pārtikas vielu lietošanu samazinātos. Savā ziņā tas tā arī ir. No otras puses rietumnieki nes sev līdzi varbūt vēl vairāk citāda veida savus iebildumus. Rietumnieki noraida daudzus tādus ēdienus, kādi ir ļoti populāri pie citām tautām. Viena no tādām pārtikas vielām ir suņa gaļa. Mēs suņi audzējam mūsu atzītajām vajadzībām, bet nevaram iedomāties tā gaļu izlietot pārtikai. Turpretī Āzijā un plašos Afrikas apgabalos kopš ilgiem laikiem suņa gaļa ir plaši iecienīts ēdiens. Tur labprāt ēd suņa šķiņķus, karbonādes un desas.

Neskatoties uz vietējo varas orgānu noraidošu nostāju šajos jautājumos, austrumu zemju restorānos vēl arvien pasniedz suņu gaļu kā „smaržīgu cepeti", kaut tas arī būtu jādara slepeni. Nepārtrauktā rietumnieku spiediena iespaidā izbeigt suņa gaļas lietošanu cilvēku pārtikai, suņa gaļa var arī drīzi vien nozust no pusdienu galdiem šajās ar pārtiku trūcīgajās zemēs. Kādas pārtikas vielas tad to atvietos un kas tās sagādās?

Profesors Simons atzīst, ka līdz šim tikai nedaudz zinātnieku pieskārušies jautājumam par pārtikas vielu dabu, nozīmi un izplatīšanu, dažādu tautu nostāju pret pārtiku, kas ir tik kopīga kultūras cilvēku grupām. G.

SMAIDAM

suns pieder jums, jo visu laiku viņš tekalē jums pakaļ?" neatstājas kārtībnieks.

„Tas vēl neko nenozīmē," atbild Kocis. „Jūs arī visu laiku man tekalējiet pakaļ!"

☆

Norvēģijas ārlietu ministrs Lange nesenajā Parīzes apmeklējumā apliecinājis, ka Franciju un Norvēģiju jau ļoti sen saistot draudzības saites. Tās sniedzoties līdz tiem laikiem, kad uz Franciju devušies pirmie norvēģu tūristi, kuŗi toreiz saukti par normāņiem un vikingiem. Tos francūži pārāk labi gan neesot uzņēmuši, jo arī vikingi ne vienmēr esot uzvedušies tā, kā tūristiem klājās . . .

☆

Jānītis zooloģiskajā dārzā: „Mamma, tas lielais gorilla izskatās gluži kā krusttēvs Pauls!"

„Jānīt, tā taču nedrīkst sacīt."

„Es taču to teicu pavisam klusu. Mērkaķis to noteikti nedzirdēja."

☆

Pensionētais Bambergas finanču pārvaldes ierēdnis — 69 gadus vecais Vilhelms Štēmans kā kaislīgs kāršu spēlmanis visu mūžu vienmēr sirdīgi pukojies par slikti sajauktām spēļu kārtīm. Tagad viņš izgudrojis spēļu kāršu jaucamo mašīnu, kas kārtis jaucot tiešām nevainojami. Izgudrojums pieteikts Rietumvācijas patentu valdē ar Nr. 1841892, un tam paredz spožu nākotni.

☆

Pēc 40 gadu darbošanās kādā Krakvukas (Anglijā) pārtikas preču tirgotavā no darba nesen atlaists 54 gadus vecais Bobs Gracs. Atlaišanas iemesls: Bobs vinnējis loterijā 54.000 angļu mārciņas, un veikala vadība domā, ka viņš nākotnē darbā vairs nebūšot pietiekami centīgs.

★

Trauksmes saukti, nesen itāļu Palermo brīvprātīgie ugunsdzēsēji devušies uz kādu degošu māju, kuras tuvumā pār ielu bijusi pārvilkta aukla veļas žāvēšanai. Ugunsdzēsēju mašīna auklu pārrāvusi un zemē nokrituši arī daudzi, tikko mazgāti, veļas gabali. Tas veļas īpašnieci tā saniknojis, ka viņa sākusi skaļi lamāties. Tā kā viņai talkā devušās ar citas sievas, tad starp brīvprātīgajiem ugunsdzēsējiem un sievu baru beidzot izcēlies kautiņš. Ķīviņa laikā degošā ēka nodegusi, policija apcietinājusi divas sevišķi niknas sievas un astoņi ugunsdzēsēji novesti slimnīcā.

ROMAN PNEWSKY

e slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveice.

īgās, sieviešu un veneriskās slimībās.

ONTREAL, P.Q., tel. VI 5-7623, Montreal.

eviski. Pieņem no pl. 8—9 vakarā.

gan dažkārt iebildumi pret zināma veida pārtikas produktiem mīkstinājas sakarā ar reliģisko tradiciju pavājināšanos, tas tomēr šī jautājuma atrisināšanā nespēlē ievērojamu lomu. No otras puses skatoties, šie iebildumi vietām vēl paplašinās. Tā, piemēram, moslēma reliģijai joprojām rodas jauni piekritēji Āzijā, Afrikā un Klusā okeana apgabalos. To pašu cenšas darīt arī pārējās reliģijas, līdz ar to izplatot arī savus pārtikas lietošanas noteikumus.

Indijas zemāko kastu piederīgiem ir jāēd gaļa, lai saglabātu dzīvību, bet, uzņemoties šo kauna traipu, viņi nemitīgi arī cenšas uzlabot savu stāvokli kastu struktūrā un tikt augstākā kastā. Lai to panāktu, viņi labprātīgi atsakās no pieejamā gaļas produkta. Tas viss jau tā trūcīgās augu pārtikas krājumu rezerves vēl vairāk samazina.

Zirga gaļas patērēšana cilvēku uzturam bijusi ļoti plaši izplatīta Āzijas stepēs un arī zināmā piegulošā Eiropas daļā, bet šī zona tagad ir kļuvusi pavisam maza.

Varētu domāt, ka rietumnieku iespaidā šie iebildumi pret zināmu pārtikas vielu lietošanu samazinātos. Savā ziņā tas tā arī ir. No otras puses rietumnieki nes sev līdzi varbūt vēl vairāk citāda veida savus iebildumus. Rietumnieki noraida daudzus tādus ēdienus, kādi ir ļoti populāri pie citām tautām. Viena no tādām pārtikas vielām ir suņa gaļa. Mēs suni audzējam mūsu atzītajām vajadzībām, bet nevaram iedomāties tā gaļu izlietot pārtikai. Turpretī Āzijā un plašos Afrikas apgabalos kopš ilgiem laikiem suņa gaļa ir plaši iecienīts ēdiens. Tur labprāt ēd suņa šķiņķus, karbonādes un desas.

Neskatoties uz vietējo varas orgānu noraidošu nostāju šajos jautājumos, austrumu zemju restorānos vēl arvien pasniedz suņu gaļu kā „smaržīgu cepeti", kaut tas arī būtu jādara slepeni. Nepārtrauktā rietumnieku spiediena iespaidā izbeigt suņa gaļas lietošanu cilvēku pārtikai, suņa gaļa var arī drīzi vien nozust no pusdienu galdiem šajās ar pārtiku trūcīgajās zemēs. Kādas pārtikas vielas tad to atvietos un kas tās sagādās?

Profesors Simons atzīst, ka līdz šim tikai nedaudz zinātnieku pieskārušies jautājumam par pārtikas vielu dabu, nozīmi un izplatīšanu, dažādu tautu nostāju pret pārtiku, kas ir tik kopīga kultūras cilvēku grupām. G.

T-D KRĀJKONTS PELNA JUMS NAUDU

Krājkonts ir taisni tas, kas katram ir nepieciešams — tas jums palīdz uzkrāt naudu. Krājkonts ir visizplatītākais. Statistika rāda, ka gandrīz 100% no visiem bankas klientiem ir atvēruši krājkontus.

Ja jūs pareizi iekārtojaties un izdariet regulārus noguldījumus — jūsu krājkonts strādā jūsu labā. Tas ir tīri dabīgi, jo banka maksās jums procentus par jūsu noguldījumiem. Šī sistēma darbojās šādi — četras reize gadā — janvāŗa, aprīļa, jūlija un oktobŗa mēnešu beigās banka aprēķina 2¾% no noguldītās summas, kas atradusies bankā pēdējos 3 mēnešus. Procenti divas reizes gadā tiek pieskaitīti jūsu noguldījumiem, to izdara 30. aprīlī un 31. oktobrī. Līdz ar to, jo lielāks būs jūsu noguldījums, jo būs lielāks procentu aprēķins.

Miljoni kanadiešu ir pārliecinājušies, ka drošākais uzkrāšanas veids ir — no katras algas izmaksas atlicināt zināmu summu un to noguldīt bankā. Krāšana ir jādara pastāvīgi. Nekad nav par vēlu likt uzkrāt līdzekļus.

Vienalga, kādi ir jūsu ienākumi, jums ir jāizšķiras, cik lielu summu variet atlicināt noguldīšanai bankā. Tas jādara sistēmatiski — katru nedēļu, vai katru mēnesi, pēc paša izvēles. Paši neticēsit, cik ātri noguldījums aug. Krājkontu jūs variet atvērt kaut vai ar vienu dolaru.

Ieteicams atvērt krājkontu, bet gadījumos, ja ir interese, pie krājkonta variet atvērt arī t. s. personīgo čeku kontu.

Tuvākus paskaidrojumus par noguldījumu un uzkrāšanas iespējām jums ar labpatiku sniegs Toronto — Dominion bankas jūsu dzīves vietai tuvumā esošās nodaļas vadītājs.

Vienalga, vai jums ir nodoms uzkrāt līdzekļus vēlākām vajadzībām, vai arī esat nodomājuši uzkrātos līdzekļus izlietot kādos saimnieciskos vai veikalnieciskos pasākumos, „T - D" krājkonts aizvien ir noderīgs. Tas ir fakts, ka ir vērts kārtot lietas jūsu dzīves vietai tuvumā esošajā Toronto - Dominion bankas nodaļā, tāpēc, ka mūsu darbinieki aizvien ar laipnību jums pakalpos. Iegriežaties pēc iespējas drīz. Paši redzēsit to pretimnākšanu, tāpēc ne jau par velti ļaudis runā . . .

Ļaudis redz starpību.

THE TORONTO-DOMINION BANK

BANKA, KAS LŪKOJAS NĀKOTNĒ.

ZILĀ APLOKSNE

Stāstījums par Latvijas pretizlūkošanas aģentu bīstamajām gaitām.

280 lapas puses, glīti iesieta, cena $ 3.75.

Pieprasiet savā grāmatnīcā vai pasūtiniet apgādā

TĒVIJAS SARGS,

10 Widmer St., Toronto 2-B, Ont. Canada.

OPTIĶIS LUNSKY

470 COLLEGE St., Toronto

WA 1-3924.

SPADINA AT DUNDAS · EM. 8-5006

VICTORY THEATRE · EXOTIC GIRLESK

DOORS OPEN DAILY 1:00 P.M.

STAGE SHOWS AT 1:30 · 4:30 · 7:30 · 10:30 AND ALWAYS ON SUNDAY!

GIRLESK · EXOTIC GIRLESK

IK NEDĒĻAS UZSTĀJAS

SLAVENĀKĀS REVIJU ZVAIGZNES.

Katru piektdienu jauna programma un filma.

Uzrādot šo sludijumu, d i v ā m personām ieeja ar v i e n u biļeti.

THE UNDEFEATED NATION

Grāmata par Latviju — angļu valodā dāvināšanai kanadiešiem un amerikāņiem.

(NEUZVARĒTA TAUTA)

Sarakstījis *Ādolfs Bļodnieks.*

310 lpp. Glīti iesieta.

Cena $ 4.00.

P a s ū t i n ā m a

DV GRAMATNICĀ,

123 Huron St., Toronto 2-B, Ontario, Canada.

CANADA

Vairāk kā PUSMILJONS personu ir kļuvuši KANADAS PILSOŅI

kopš Kanadas pavalstniecības likuma spēkā stāšanās 1947. gadā.

1960. gadā vien vairāk kā 60.000 jaunieceļotāji nodeva uzticības zvērestu un kļuva pilntiesīgi locekļi Kanadas sabiedrībā.

Šis ir sirsnīgs aicinājums visiem jaunieceļotājiem, kas likumīgi uzņemti šinī zemē pirms četriem gadiem un deviņiem mēnešiem, pieprasīt **tagad Kanadas pavalstniecību.**

Baudi visas tiesības un priekšrocības kā pilntiesīgs Kanadas loceklis:

- — tiesības vēlēt,
- — tiesības uz Kanadas pasi,
- — tiesības uz sabiedrisku amatu,
- — pilnīgas balstiesības Kanadas publisku jautājumu izšķiršanā.

Veidlapu pavalstniecības pieprasīšanai var saņemt no tuvākā pavalstniecības nodaļas ierēdņa (Clerk of the Citizenship, County or District Court or Registrar of Canadian Citizenship, Ottawa) vai apagabala tiesā, kā arī Pavalstniecības departamentā Otavā.

52 - 16

ELLEN L. FAIRCLOUGH,

Pavalstniecības un Immigrācijas Ministrs

✝

EDA EMILIJA OZOLIŅA,

dzim. BRŪZIS,

dzimusi 1879. gadā 21. martā Latvijā, Bulduros, aizgājusi mūžīgā mierā 1961. gada 20. decembrī, Latvijā, Bulduros. Apbedīta 24. decembrī Jaundubultu kapos.

Pēc viņas sēro: BĒRNI, MAZBĒRNI, MAZMAZBĒRNI UN CITI TUVINIEKI KANADĀ UN LATVIJĀ.

Saldu dusu, mīlā māmuliņa.

✝

Mūsu biedrības padomes un rev. kom. bij. loceklis

GEDARTS STŪRITIS

aizgāja Dieva mierā 1961. gada 7. decembrī, Vankuverā, Britu Kolumbijā.

Mīlā pieminā viņu paturēs VANKUVERAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS VALDE UN BIEDRI.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,

123 Huron St., Toronto, Ont.. Canada.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Adrese: ....

Mr., Mrs., Miss ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai (Nevajadzīgo svītrot).

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn, $ 8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar pārstāvjiem:

SAV. VALSTĪS:

A. Lāci, 101 Brigthtwater Court, Brooklyn 35, N.Y.

J. Lāci, 611 Argyle Rd., Brooklyn 30, N. Y.

V. Zuti, 32 Dayton St., Newark 14, N. J.

A. Lībieti, 2528 W Becher St., Milwaukee 15, Wisc.

J. Ezergaili, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio.

V. Hermani - Daly, 368 Heine St., Elgin, Ill.

A. Ozoliņu, 1643 N. Orchard St., Chicago 14, Ill.

O. Krollu, Hull House, 800 S. Halsted St., Chicago 7, Ill.

V. Miķelsonu, 426 N. Prairie Ave., Kalamazoo, Mich.

V. Zirnīti, 138 Barklay N. E., Grand Rapids, Mich.

V. Irbi, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y.

KANADĀ:

J. Gailīti, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont.

H. Grebli, 85 Maple St., St. Catharines, Ont.

J. Liģeri, 2325 Dunn St., Niagara Falls, Ont.

A. Cauku, 350 Maitland St., London, Ont.

J. Roni, 57 David St., Brampton, Ont.,

M. Ķīviti, 236 First Ave., Ottawa, Ont.

ANGLIJĀ:

DVF Grmatnīcu, 72 Queensborough Terrace, London.

J. Turciņu, 64 Sholebroke Ave., Leeds.

ZVIEDRIJĀ:

DV Stokholmas nodaļu, P. O. 220, Stockholm.

DĀMU FRIZIEŖSALONS VENTA'

3 Westmoreland Ave. (Bloor - Dovercourt),

Tel. LE 6-9544, Toronto.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT **KĀRTĪGI?**

Vai esat nokārtojuši abonementu?

NOSŪTĀM DĀVANU SAIŅUS

uz

PADOMJU LATVIJU un CITĀM ZEMĒM.

(PARASTIE NOTEIKUMI)

PIEPRASIET CENRĀŽUS.

DV SAIŅIŠU NODAĻA,

123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.

TEL. EM 8-0792 no plkst. 9.00 — plkst. 18.00.

DAŽĀDAS KRĀSU FILMAS

ATTĪSTĪŠANAI UN KOPĒŠANAI.

ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APDARE DAŽĀDOS LIELUMOS.

PIEŅEM:

DV. GRĀMATNICA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B,

Darba laiks no pl. 9—6, sestdienās no pl. 9—1 dienā.

Bloor - Dovercourt raj.

IZĪRĒJAMAS

2 atsevišķas mēb. istabas ar virtuves lietošanu un ledusskapi vieniniekam -cei.

Zvanīt pēc plkst. 6.00 vakarā.

Tel. LE 3-0758, Toronto.

IZĪRĒJAMA

saulaina mēbelēta istaba ar vai bez garāžas. Vārīšanas iespējas.

Zvanīt pēc plkst. 6.00 vakarā.

Tel. 461 - 8727, Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.

Tel. LE 4-1403.

Atsaucies — jūs meklē!

Amerikas Latviešu Apvienības sekretariāts lūdz atsaukties ziņu saņemšanai no piederīgiem sekojošas personas — tās ir:

Ansis Auders, dzim. 1909. g., dzīvojis Vācijā, meklē sieva Alma, Saldū; Jāzeps Birulis no Ludzas apriņķa, dzīvojis Vācijā; Oskars Butkevičs un viņa sieva Veronika, meklē Veronikas māte Latvijā; Jānis Gulbis un viņa sieva Margarete un dēls Kārlis, 1945. g. dzīvojuši Liepājā, viņus meklē dēls Alberts Gulbis, Skotijā; Ēriks Kepss, dzim. 1910. g., Liepājā, meklē brālis Helmuts Kepss, Latvijā; Sigismunds Laizāns, dzim. 1919. g., Rīgā, izceļojis uz ASV, meklē piederīgie Latvijā; Aina Ernesta m. Mats-Bienkovskis, dzim. 1926. g. Balvu pag.; Fricis Paupe, ap 50 g. vecs, dzīvojis Ņujorkas apkārtnē; Valija Riekstiņš dzim. Pallo; Francis Semaško, 63 g. v., ar dēliem Olzin Semaško un Franc Semaško; Arja Velta Swikulis - Kimens no Rīgas; Valdis Alberts Kārla d. Taris, dzim. 1913. g., meklē sieva; Konstants Jāņa d. V..ols, dzim. 1903. g., 1950. g. izceļojis uz ASV.

Ziņas pieprasīt un adreses paziņot ALA's kartotēkai uz šādu adresi: American Latvian Assoc. Inc., 917 15th St., N.W., Edmonds Bldg., Washington 5, D.C., U.S.A. (Telef. District 7-8064.). Adrešu paziņojumiem kartotēka piesūta meklētāja vēstuli vai adresi tieša kontakta nodibināšanai, bet meklējamā adresi nekur tālāk nesūta. Pieprasījumiem un adrešu paziņojumiem pievienojams labprātīgs ziedojums meklēšanas izdevumu segšanai un no ārzemēm pievienojami International Reply kuponi.

CHRUŠČEVA DRAUDI NEISTENOJAS

PADOMJU SAVIENĪBA NEUZDROŠINAS SLĒGT RIETUMU PIEVADCEĻUS UZ RIETUMBERLĪNI. ATSEVIŠĶAIS MIERA LĪGUMS AR AUSTRUMVĀCIJU VĒL NAV PARAKSTĪTS. ULBRICHTS ATKLĀJ BERLĪNES SIENAS PATIESO NOZĪMI.

Maskavā Sav. Valstu sūtnis Tomsons, reprezentējot Vašingtonu, Parīzi un Londonu, uzsācis sarunas ar Padomju Savienības ārlietu ministru Gromiko par eventuālu Berlīnes konferenci. Ar to Padomju Savienība tagad atklāti pierādījusi, ka tā neuzdrošinās savus Berlīnes draudus istenot; tā pārliecinājusies par sabiedroto stājas nopietnību un nākusi pie atziņas, ka visnieciīgākā pārsteigšanās var izsaukt momentānu Rietumu atbildi.

Berlīnes aukstā kaŗa gaitā Padomju Savienība līdz šim piedzīvojusi galīgu sakāvi. Sakāvi tādā ziņā, ka tā nav uzdrošinājusies istenot savus draudus — noslēgt pievadceļus uz Rietumberlīni vai to pārraudzību nodot vācu komūnistu rokās. Padomju Savienība nav parakstījusi solīto miera līgumu ar Austrumvāciju, nav palielinājusi Pankovas valdības pilnvaras Austrumvācijas pārvaldīšanā un rīcības brīvībā Berlīnē.

Smagākā komūnistu sakāve Berlīnē, protams, bija nepieciešamība būvēt tagad visā pasaulē pazīstamo kauna sienu. Austrumvācijas komūnistu galva Ulbrichts, kas ilgu laiku centās iestāstīt, ka siena būvēta, lai pasargātu Austrumvāciju no spiegiem un sabotieŗiem, tagad atzinies, pie tam vēl Maskavas Pravdā, ka tā celta, lai sag...du Austrumvācijas saimniecību. Bēgļu skaits, 1961. gadā vien 200.000 pārgājušu austrumvāciešu uz Rietumiem, sasniedzis tādus apmērus, kur Austrumvācijai draudējusi galīga saimnieciska bojā eja.

INDONĒZIJ BRIEST . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Tāpat Ķīna piedāvājusi arī savus brīvprātīgos Indonēzijas armijai, liekot saprast, ka brīvprātīgos varētu dabūt no citām Āzijas komūnistu zemēm, kā, piemēram, Ziemeļkorejas un Ziemeļvietnamas.

Līdz ar komūnistu Ķīnas palīdzības solījumu Indonēzijai un Holandes cerībām uz palīdzību no Austrālijas, Jaungvinejas disputs no vietēja rakstura jau pārgājis starptautiskā plāksnē un var radīt visai nopietnas sekas.

Indonēzija kaŗam gatavojas ļoti nopietni. Tās diplomāti ved sarunas ar Čechoslovakiju un Dienvidslaviju, kur paredzēts iepirkt kaŗa kuģus un lidmašīnas. Zemūdenes, ieročus un kaŗa materiālus, bez maksas, prezidentam Sukarno dos Pekinga. Komūnistu Ķīnas piedāvātos brīvprātīgos Sukarno pagaidām noraidījis, gan uzsverot, ka, tiklīdz kāda cita valsts nāks talkā Holandei, viņš komūnistu Ķīnas piedāvājumu nekavējoties akceptēs. Līdz tam Indonēzija iztiks pati saviem spēkiem. Republikas austrumu daļā prezidents Sukarno izsludinājis vispārēju mobilizāciju. Tūkstošiem indonēziešu visā valstī armijas rindās stājas brīvprātīgi. Indonēzijas militārā vadība uzsākusi masveidīgu iedzīvotāju apmācīšanu.

Lielākā Indonēzijas pasažieŗlidmašīnu sabiedrība nodota kaŗa aviācijas rokās.

Par tikpat aktīvu gatavošanos ziņo arī no Holandes, kas palielinājusi savu Jaungvinejā stacionēto armiju un aviāciju. Gandrīz visa Holandes kaŗa flote tagad kreisē Jaungvinejas ūdeņos, gaidot Indonēzijas invāziju.

Pagājušās nedēļas sākumā prezidents Sukarno nosprauda desmit dienu laika robežu, deklarējot, ka, ja šai periodā Apvienotām Nācijām neizdosies piespiest Holandi izvākties no Jaungvinejas, viņš uzsāks kaŗu. Desmit dienu laika robeža paiet šīs nedēļas vidū, un pagaidām nav ne mazāko cerību, ka Indonēzijas un Holandes disputu izdosies nokārtot miera ceļā.

KAŖŠ KATANGĀ UN MĒS

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ”

Kad Eiropas valstis agrākajos gadsimteņos Afrikā ieguva kolonijas un veidoja to robežas, tad tās to darīja, neliekoties zinis ne par Afrikas cilšu un tautu etniskajām robežām, ne arī par iegūto zemju vēsturisko pagātni.

Tagad kolonijas Afrikā viena pēc otras top par neatkarīgām valstīm, bet, parasti, katra jaunā valsts tiek iespiesta agrākās kolonijas robežās.

Tā bieži vienā otrā jaunajā neatkarīgajā valstī nokļūst savā starpā svešas pēc izcelsmes, valodas, paražām, attīstības un pagātnes, bieži arī savā starpā naidīgas ciltis, tautas un to daļas.

No svešzemju virskundzības brīvas tapušas, dažas no šīm ciltīm un tautām jaundibinātajās valstīs cenšas sagrābt savās rokās to materiālo un politisko varu, kas agrāk piederēja koloniju pārvaldei. Citas ciltis un tautas tam cīnās pretim, jo pašas grib kārtot lietas savas etniskās vienības robežās. Tautas un ciltis, kuŗu etnisko territoriju robežas sadala gabalu gabalos, sāk cīnīties par apvienošanos.

Pārkārtošanās un cīņas turienes apstākļos ir dabīgas. Tās tur var turpināties ilgi, ja pasaulē neradīsies kāds augstāks starptautisks iestādījums, kas Afrikas cilšu un tautu cīņas spētu izšķirt saskaņā ar labākiem taisnības principiem.

Pēdējos mēnešos laikraksti visbiežāk ziņo par Apvienoto Nāciju kaŗu Kongo zemē pret Katangu.

Kongo ir ļoti plaša zeme tropiskajā Afrikā. Tās daba un bagātības dažādos apgabalos ir visai atšķirīgas. Kongo zemi apdzīvo vairākas ciltis, kuŗas bieži savā starpā ir pilnīgi svešas pēc izcelsmes, valodas un attīstības. Visbagātākā un rūpnieciski attīstītākā Kongo daļa ir dienvidrietumu province Katanga, galvas pilsēta Elizabetville.

Kad 1960. gadā beļģu Kongo kolonija kļuva par neatkarīgu valsti, tad tur centrālās valdības priekšgalā Leopoldvillē par ministru prezidentu nāca Lumumba. Lumumba un viņa vietnieks Gizenga lietas jaunajā valstī virzīja tā, ka Kongo valsts drīz varēja tapt par 1. Maskavas satelitu Afrikā.

Ātri visā plašajā zemē, izņemot tikai Katangu, sākās „koloniālisma atlieku” iznīdēšana: briesmīga eiropiešu aplaupīšana, sišana, slepkavošana, sieviešu izvarošana, nesaudzējot pat ne bērnus. Sākās arī cīņas un laupīšanas pašu iedzimto starpā, cilšu kaŗi. Saimnieciskā dzīve apstājās, radās bezdarbs un vispārējas jukas.

Katangas provinces valdības priekšgalā tajā laikā bija mērens un saprātīgs iedzimto vīrs Čombe. Čombes valdības ietekmē Katangas provincē nekādas jukas, varmācības un posts neizcēlās. Eiropiešus tur nevajāja, bet aicināja palikt savās agrākajās vietās un turpināt darbu iestādēs, tirdzniecībā un rūpniecībā.

Čombes valdība, vērodama notikumus citās Kongo provincēs un saprazdama, kāds posts draud Katangai, ja pakļausies Leopoldvilles šaubīgās nokrāsas kungu varai, pasludināja Katangu par neatkarīgu valsti.

Jau 1960. gadā pēc lielo Kongo zemes juku sākšanās Apvienotās Nācijas nosūtīja turp savus ierēdņus un kaŗaspēku miera un kārtības radīšanai. Likās, ka tas ir labi darīts, tikai cerības nav piepildījušās. Apvienoto Nāciju pārstāvju un kaŗaspēka darbība Kongo zemē visu laiku ir bijusi aizdomīgi divējāda. Tagad, kad komūnista Gizengas vadītā austrumu provinces valdība nepakļaujas Leopoldvilles valdībai, vai, kad Gizengas valdības kaŗaspēks nesen vienā reizē sagūsta, nokauj un apēd 13 itāļu lidotājus, kas kalpo Apvienotajām Nācijām, tad nedara nekā, lai separātismu izbeigtu, vai dabūtu rokā briesmoņus un tos sodītu.

Aiz Gizengas, lūk, stāv Maskava. Gizengu nedrīkst aiztikt, lai nesakaitinātu Maskavu.

Turpretim tad, kad mierīgi plaukstošo un rietumiem draudzīgo Katangu Leopoldvilles valdība, visādi izmēģinājušies, nespēj dabūt atpakaļ savā varā, Apvienoto Nāciju rīcība ir asa un barga.

Katangā sākas asins - pirts: Apvienoto Nāciju kaŗaspēks uzbrūk no zemes un gaisa, grauj pilsētas un ciemus, slimnīcas, skolas un rūpniecības, nāvē lielus un mazus, baltos un melnos, gūsta un vajā eiropiešus, kas kalpo Katangas valdībai.

Apvienoto Nāciju soda ekspedīcija Katangā darbojas sekmīgi. Maskavas avīzes priecīgi ziņo, ka nu reiz Katangā tiek izravētas „koloniālisma atliekas”.

Atceroties Drošības Padomes 24. novembŗa lēmumu, rodas nesaprašana un jautājumi: Kāds ir tas augstākais starptautiskās morāles princips, kas spieda Apvienoto Nāciju Drošības Padomi, īpaši tās rietumnieku delegācijas atzīt, ka Katangas separātisms ir nelikumīgs? Vai kādai varai ir tiesības, neprasot Katangas iedzīvotāju brīvi izteikto gribu, nolemt, ka Katangai uz mūžīgiem laikiem ir jāpaliek bijušās beļģu Kongo kolonijas robežās? Vai Apvienoto Nāciju rīcība šajā gadījumā ir saskaņā ar Apvienoto Nāciju statūtu burtu un, vissvarīgākais — garu?

Pirmie prieki par Apvienoto Nāciju kaŗaspēka uzvarām Katangā rietumniekos jau ir pārgājuši. Rietumnieki viens pēc otra ir sākuši attapties un apjēgt, ka Katangā viņi ir gājuši netaisnā kaŗā. Rietumnieku starpā nu ir sākušās ķildas, savstarpēji pārmetumi un šķelšanās.

Ir iespējams, ka par rietumnieku muļķību, strīdiem un šķelšanos Maskavā ir vairāk prieka, nekā par Katangas uzvarēšanu. Gar strīdu un šķelšanās radīšanu rietumnieku starpā Maskava jau ilgi bija pūlējusies.

J. Kursis.

BASKETBOLS TORONTO

TLSK VIENLĪDZĪGĀ CĪŅĀ PIEVEIC „ROYAL CANADIAN AIRFORCE” VIENĪBU AR 53:48

TLSK, kas pagājušā gadā „Intermediate” līgā palika pēdējā vietā, šogad kļuvis par vienību, kas cer iekļūt spēļu finālos. Pēdējā spēlē TLSK pretinieks bija „Royal Canadian Airforce” vienība. Šī sacensība ritēja ļoti vienlīdzīgi un uzvarētājs izšķīrās tikai ar beigu svilpi. Spēles sākumā TLSK izdevās gūt pāris punktu pārsvaru, bet lidotāju precīzie „tālie” un „pustālie” nosvēra šo sākuma pārsvaru viņu labā. Puslaiks tomēr beidzās neizšķirti — 25:25. Otrā puslaikā turpinājās vienlīdzīga cīņa, kaut ar pāris punktiem, lidotāji veda gandrīz līdz spēles beigām, kad TLSK izdevās aiziet kanadiešiem priekšā. Pēdējās spēles minūtēs TLSK centās paturēt bumbu savās rokās, kas tiem arī izdevās, un spēle beidzās TLSK labā ar 53:48 punktiem.

TLSK spēlēja: L. Timmermanis — 30, J. Zvanītājs — 10, J. Prieditis — 5, V. Prieditis — 4, J. Cīrulis — 2, J. Grīnbergs — 2, V. Dreimanis un V. Zvanītājs.
ly kuponi.

LATVIEŠU GALDA TENISISTI 2. VIETĀ

Toronto meistarības cīņas galda tenisā pamazām ievirzās 2. pusē. Kopš zaudējuma West-End YMCA's vienībai, latviešu vienība uz brīdi noslīdēja 3. vietā. Otrās kārtas spēlēm sākoties, vienlīdzīgā cīņā tika uzvarēta spēcīgā čechu Masarika vienība ar 6:4 rezultātu. Nākošā spēlē samērā viegli tika pieveikta lietuviešu Vytis ar 9:1, kas latviešu vienību ar vienu zaudētu un vienu neizšķirtu pret 5 uzvarētām spēlēm ierindo 2. vietā. Vadībā ar 13 punktiem vēl arvien ir West - End YMCA, kas pārliecinoši priekšgalā ir arī 2. līgas vienību starpā. Trešajā līgā sīva cīņa vadībā noris Ošavas, West - End Y un vācu Harmonijas klubu starpā. Piektajā līgā par vadību sīvi cīnās Broadview YMCA's vienība, kuras sastāvā spēlē arī Laimonis Bundža un Gvido Kārkliņš. Pēdējā 1. kārtas spēlē tā negaidīti zaudēja spēcīgai vācu Black Bears vienībai 4:6.

Pagājušā sestdienā galda tenisa turnīrā Ošavā latviešu spēlētāji gan izcīnījās līdz finālam, tomēr galīgo uzvaru iegūt nespēja. Vīriešu A klases vienspēlē Modris Žulps negaidīti zaudēja jau pirmajā kārtā, toties laimīgāks bija Laimonis Eichvalds, izcīnoties līdz finālam. Mūžīgais fināla spēlētājs, Ontario Nr. 1, Maksis Marenko Eichvaldu pieveica 4 setos.

Vīriešu dubultspēlē latviešu pāris Žulps - Eichvalds pusfinālā pieveica Melašenko - Scullionu, bet izšķirējā spēlē bija spiesti liekties čechu pāŗa Marenko - Salpetera priekšā.

Vērojot latviešu galda tenisistu gaitas, jājautā, kur gaidāmi aizstājēji un atvietotāji Žulpam, Eichvaldam, Kūlītim, Ādminei un Marenko - Kāpostiņai? Dienā, kad viņi atstās aktīvo gaitas, būs laikam arī pielikts punkts latviešu galda tenisam Kanadā, kas pagājušā laikā devis plašu latviešu vārda preses publikāciju. Lietuvieši šajā gadā dažādās līgās pieteikuši 6 vienības, spēlēs rūdot pat pašus savus jaunākos spēlētājus. Kurš uzņemsies latviešu jauno spēlētāju organizēšanu, apmācīšanu un ievadīšanu turnīru gaitās?

M. O.

KANADAS HOKEJA IZLASE UN PASAULES MEISTARSACĪKSTES

Kanada joprojām ar pilnām tiesībām var sevi uzskatīt par spēcīgāko hokeja valsti pasaulē. Hokejs ir kanadiešu nacionālais sports un aktīvo spēlētāju skaits sniedzas pāri skaitlim 100.000. Un tomēr, tuvojoties meistarsacīkstēm, kanadieši ne bez bažām raugās, kas būs tā vienība, kas reprezentēs Kanadu. Pārējās valstis parasti izrauga sastādīto vienību un rūpējas, lai viņu zvaigznes speciālos koptreniņos kļūtu par vienu vienību.

Kanada līdz šim arvien savas krāsas uzdevusi aizstāvēt iepriekšējā gada Allan kausa uzvarētājam un labākā gadījumā to papildina ar pāris citiem spēlētājiem. Nelaimīgā kārtā bieži vien gadās, ka tad, kad pienācis laiks aut kājas uz meistarsacīkstēm, vienība ir tālu no tās formas, kāda tai bija iepriekšējā gadā un citas vienības spēlē labāk.

Šogad Kanadu reprezentēs Ontario Senior A grupas vienība — „Galt Terriors.” Pēdējā spēlē Terriors cieta smagu sakāvi 11:3, spēlējot ar Chatton Maroon vienību. Jādomā, ka vienība tiks pastiprināta ar vairākiem citiem spēlētājiem un Kanada spēs apliecināt, ka ir joprojām pasaules meistars. Visumā jāatzīst, ka daudzu valšķu izlases, seviški Padomju Savienības, ir patiesībā valsts profesionāļi, un ja Kanada varētu šajās sacensībās reprezentēties ar kādu no savas Nacionālās līgas vienībām, tad pārējām valstīm nebūtu ne mazākās izredzes uzvarēt.

Pasaules meistarsacīkstes notiks šogad Kolorado Spring'ā marta mēnesī.

SLALOMS ŠVEICES GRINDEVALĒ

Šogad pasaules meistarsacīkstes slalomā notiks Francijā Chamonix. Gatavojoties šīm sacīkstēm daudzi slalomisti piedalījās sacīkstēs, kas notika 10. janvārī Šveices Grindevalē. Sieviešu slalomā, kuŗā bija pārstāvēta arī Kanada, labus panākumus guva amerikānietes, izcīnot pirmo un sesto vietu. 1.100 metru garajā slaloma distancē uzvarēja Linda Meier no Kalifornijas ar laiku 1 min. 33,1 sek. Otrās un trešās vietas ieguvējas austrietes C. Haas un T. Hecher bija uzvarētājai cieši uz pēdām, laiki. 1 min. 33,3 sek. un 1 min. 33,8 sek. Labākā kanadiete Linda Chrutchfield beidza distanci kā 38. ar laiku 1 min. 42,3 sek.

Toronto DV Sporta kluba gadskārtējā pilnsapulce

Valde sasauc biedru pilnsapulci 28. janvārī, plkst. 15.30, 123 Huron St., Toronto. Kvoruma nesanākšanas gadījumā pilnsapulce būs likumīga plkst. 16.00 pie katra ieradušos skaita. Darba kārtībā: 1. Sapulces vadības vēlēšanas. 2. Iepriekšējās pilnsapulces protokola nolasīšana un pieņemšana. 3. Valdes ziņojumi: a) priekšnieka, b) sekretāra, c) kasieŗa, d) biedrziņa. 4. Revīzijas komisijas ziņojums. 5. Debates un ziņojumu pieņemšana. 6. Jaunas valdes vēlēšanas. 7. Dažādi jautājumi.

Toronto DV Sporta kluba valde.

LATVIEŠU ŠACHISTI AUGSTU VĒRTĒTI

Savienoto Valstu šacha federācijas žurnāls „Chess Life” nupat publicējis pāri par 5500 klasificētu šachistu vārdus, kas pagājušā gadā piedalījušies kopskaitā 270 dažādos amerikāņu turnīros. Spēlētāju vidū atrodami 73 latviešu vārdi. Visi aktīvie šachisti iegūst īpašu vērtējuma skaitli. Augstākā kategorijā (Senioru meistari) ierindoti 19 šachisti, ar lielmeistariem Robertu Fišeri, Viljemu Lombardiju, Samueli Reševski un Pauli Benko priekšgalā un 9. vietā šeit atrodam mūsu Ivaru Kalmi, latviešu 22. g. v. studentu, kas nesen pārnāca no Filadelfijas uz Ņujorku studiju turpināšanai. Šinī senioru grupā ietilpināti tie, kam vērtējumā 2400 un vairāk punktu. Normāli, teicamas spējas nepieciešamas arī, lai iekļūtu meistaru (2201-2399 punkti) un ekspertu (2000-2199 p.) kategorijās. Lielā spēlētāju masa veido „A” klasi (1800-1999 p.) un daļēji arī „B” (1600-1799 p.) un „C” zem 1600). Protams, spēlētāju vērtējuma cīpari allaž mainās, kaut gan daļa šachistu paliek gadiem ilgi tajā pašā grupā, turpretim citi mainās pat vairākkārt uz augšu un leju . . .

Skaitļi rāda, ka latviešu meistaru, resp. ekspertu ir kopā aptuveni tikpat daudz kā pārējo visu tautību pēckaŗa bēgļu, resp. emigrantu. Ja veidojam mūsu reprezentējošo vienību, tad, vadoties no amerikāņu šacha federācijas vērtējuma skaitļiem, tā varētu izskatīties šāda (pirmie 10 galdiņi): 1. Ivars Kalme-2454 p., 2. Edmārs Mednis 2365 p., 3. inž. Leonīds Dreibergs 2254 p., 4. Augusts Raņķis 2235 p., 5. inž. Jānis Tums 2209 p., 6. Edgārs Šneiders 2176 p., 7. Pēteris Zirnis 2169 p., 8. Ivars Dālbergs 2161 p., 9. Jānis Pamiljens 2133 p. un 10. Heinrichs Kalniņš 2107 p. Un kur tad rezerves, kuŗu vidū atrodam veselu rindu ievērojamu spēku, kas arī guvuši izcilas sekmes: V. Pūpols 2101, R. Rupeiks 2096, V. Tums 2094, J. Galviņš 2091, N. Kampers 2084, red. A. Liepnieks 2083, G. Znotiņš 2058, E. Stepāns 2043, O. Celle 2033, R. Ditrichs 2027, L. Ratermanis 2023, J. Lācis 2019, V. Segliņš 2018, G. Olte 2009, E. Leitis 2000 p.

Tālāk sekmju kārtībā „A” klasē: Dr. V. Bērzzariņš, G. Baumanis, A. Strazdiņš, L. Gailis, G. Knofs, K. Bērziņš, A. Purmalis, J. Jurēvics, A. Meņģelis, J. Salna, H. Cimermanis, A. Dindonis, G. Vēveris, A. Doniņš, A. Trucis, L. Celmiņš, adv. J. Kalniņš, O. Fengers, rakstnieks Anšlavs Eglītis, A. Kļaviņš, E. Gūtmanis, Dr. E. Rudzītis, V. Ratnieks, V. Liepaskalns, A. Tramdachs, Č. Ādams, A. Juntaks, J. Zvērs, O. Tamužs, H. Jancis, V. Ezeriņš, L. Eichentāls, L. Erkmanis, P. Lāde, E. Oliņš, V. Šmits, E. Ādminis un G. Zvaigzne. „B” kl. ierindoti: J. Celle, D. Luters, R. Cimermanis, V. Ādamsons, M. Pagasts, A. Ozols, U. Grava, L. Zvaigzne, O. Melstrads un J. Tupesis. Kā redzams, Sav. Valstu turnīros ir piedalījušies arī daži Kanadas latviešu šachisti.

Austrālijas skautu un gaidu lielā nometnē.

Austrālijas latviešu skautu un gaidu 13. darbības gadā Austrālijā 5. Lielā nometne — MĀRAS ZEME — piedaloties 151 dalībniekiem, notika no 1.-6. janvārim ap 30 jūdzes no Adelaides kalnu gravā, jendas skautu priekšnieka vadītāja Jāņa Liepiņa un jendas gaidu priekšnieces vadītājas Annas Kliešmetes vadībā. Notika nodarbības, sacensības un ekskursijas uz jauko Dienvidaustrālijas jūrmalas kurortu Victor Harbour, pa Adelaides skaistākām vietām. Brīvā dabā noturēja arī svētbrīžus, kur pie skautu celtiem altāriem runāja māc. V. Voitkus un prāv. Dr. P. Grieniņš. Ik vakarus notika ugunskurs, kas 4. janvārī bija veltīts Latviešu gaidu 40. g. darbības atcerei. Ugunskuru vadīja vad. A. Kliešmete, uzrunājot gaidas atceres gadījumā. Ar Latvijas gaidu pr-ces vad. E. Lauferes atsūtīto bērza tāsi aizdedzināja ugunskuru vad. R. Freidenfelde. Vijolīšu kopa nolasīja latviešu gaidisma vēsturi, kad 1922. g. martā Rīgas apgabaltiesa reģistrējusi Latvijas gaidu centrālās organizācijas statūtus un par pirmo gaidu pr-ci ievēlēta Vilhelmine Vilks, bet prezidenti — Justīne Čakste, līdz 1940. g., stāstu noslēdza vad. Klišmete. Jsp. vad. J. Liepiņš sveica gaidas viņu jubilejā. Vad. R. Ruza stāstīja atmiņas par pēdējo nometni Latvijā, bet vad. R. Freidenfelde — par A. Brigaderi. Saimnieks vad. v. F. Strods salīdzināja tagadējo skautu ar brīvās Latvijas skautu. Vakaru kuplināja skautu priekšnesumi un noslēdza ar gaidu himnu. 5. janvāris bija apmeklētāju diena, un vakarā pie lielā ugunskura ar daudzpusīgiem priekšnesumiem bija pulcējušies ap 200 ciemiņu. Jendas skautu priekšnieks vad. J. Liepiņš piesprauda skautu pateicības zīmi „Saulīti” O. Grantskalnam, J. Jurēvičiusam un V. Ruzam, bet austrāliešu biedru- veicinātāju nozīmes (Supporter's Badge) Ainai un Alisei Liepiņām, O Strautam un A. Auzānam. Bez tam rakstiska pateicība izteikta 29 personām, kuŗas bijušas palīdzīgas pie skautu saimniecības ēku uzcelšanas un nometnes vietas izveidošanas, kas norentēta uz 10 gadiem. Nākošā — 6. Lielā nometne paredzēta pēc 2 gadiem — Sidnejā.

Z. R.

LATVIEŠU UZŅĒMUMAM WEST TORONTO

TV RENTALS

VAJADZĪGS TELEVIZIJAS TECHNIĶIS.

Pieteikties lūdz personīgi — 924 College St., Toronto, vai pa tālruni LE 5-9646.

KOMŪNISTU ANTISEMITISMS

„THE JEWISH PROBLEM IN THE SOVIET UNION” by B. Z. Goldberg, Crown Publishers, Inc. (Kanadā - Ambassador Books, Ltd.) izdevums, 374 l. p. Cena — $ 5.95.

Tā kā žīdu tauta visā savā vēsturē ir bijusi tauta, kam tās lielākā daļa dzīvoja permanentā trimdā, ārpus savas dzimtās zemes, tad mums, kas esam tikai jauni iesācēji trimdas dzīvē, būtu daudz kas ko mācīties no žīdiem, lai pakalpotu savai tautai tikpat labi, kā to dara žīdu darbinieki, neatkarīgi no viņu politiskās pārliecības. Viņiem ir pieredze un tā, ja tā varētu teikt, izstrādāta īpatnēja trimdas apstākļiem, kas atļauj tiem iegūt cieņu un mantu tajās zemēs, kur tie dzīvo, tanī pašā laikā nezaudējot savas pašu paražas un kultūru.

Autors savā apskatāmā darbā mēģinājis analizēt žīdu problēmu Padomju Savienībā un pat raudzījis atrast tam atrisinājumu. Savas valdības sākumā komūnisti izdeva īpašu dekrētu pret antisemitismu, un žīdiem gandrīz trīsdesmit gadus bija ne tikai līdzīgas tiesības ar citām Padomju Savienības tautām, bet tie pat zināmā mērā bija izvirzījušies privilēģētā stāvoklī, pateicoties savām iedzimtām spējām un inteliģences trūkumam komūnistu varas vīru aprindās. Sakarā ar to pat kādu laiku tie lepni teica, ka „žīdi ir krievu inteliģence”, un pa daļai tiem bija taisnība, jo visās kultūras dzīves nozarēs tie bija pratuši izvirzīties pirmajās vietās. Tomēr pakāpeniski attīstījās krievu tautas tradicionālais antisemitisms, kas savus ziedu laikus sasniedza pēc otrā pasaules kaŗa, kad lielākā žīdu vajāšana Pad. Savienībā notika laikā no 1948. līdz 1953. gadam. Chruščevs gan mazliet mīkstināja antisemitismu, bet pavisam to nav izbeidzis, un autors apgalvo, ka Ch., ja viņš to vēlētos, ar vienu vienīgu runu varētu izbeigt antisemitismu, bet tas to nedarot. Tālāk žīdu problēmas atrisināšanai autors ieteic atļaut tiem lielāku ticības un kultūras brīvību, kā arī atļaut izceļot uz Izraēlu. Tomēr jāšaubās, vai Ch. autora padomus gribēs uzklausīt.

Katrā ziņā Padomju Savienība ierindojusies to valstu starpā, kam var dibināti pārmest antisemitismu, un, varbūt, būtu labi, ja šo faktu izmantotu arī pretkomūnistu propagandā, jo žīdiem visā pasaules presē, kā zināms, ir liela ietekme. Saistot mūsu pretkomūnistisko cīņu ar to, mēs, varbūt, arī savai lietai varētu pakalpot . . .

A. Kalns.

Namīpašniece Taupīgā kundze: „Kamēr māja nebūs galīgi izmaksāta, es uz balli un karnevāliem šogad neiešu.”

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

21. janvārī, plkst. 3.00 p. p. dievkalpojums. Svētdienas skola.

28. janvārī, plkst. 10.00 no rīta, dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma, plkst. 11.00 draudzes gadskārtējā pilnsapulce.

Māc. A. Lūsis, 50 Dowson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

21. janvārī, plkst. 2.00 p. p., Trīsvienības baznīcā dievkalpojums. Svētdienas skola.

28. janvārī, plkst. 2.00 p. p., Jāņa baznīcā dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

4. martā Oskara Kalpaka piemiņas dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

28. janvārī, plkst. 2.30 p. p. dievkalpojums un svētdienas skola.

Bramptonā, 21. janvārī, plkst. 1.30 p. p., dievkalpojums Grace United baznīcā.

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

21. janvārī, plkst. 3.30 p. p., dievkalpojums ar dievgaldu, māc. J. Prauliņš.

Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējā zālē draudzes gada sapulce.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

14. janvārī, plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums ar dievgaldu. Dziesmu lapiņas.

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzē, anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 N. Portage Rd.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

21. janvārī, plkst. 10.30 pr. p. dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu; plkst. 11 pr. u. dievkalpojums pieaugušiem.

Otrdien, 23. janvārī, plkst. 7.00 vakarā jaunatnes jautājumu stunda baznīcā.

VIRDŽINIJTAUNA

Virdžinijtaunas latviešu draudzes dievkalpojums 21. janvārī, plkst. 1.00 p. p. Prāv. A. Skrodelis. (Anglikāņu baznīcā). Svētdienas skola 21. janvārī, plkst. 10.30 no rīta.

NORANDA

Norandas latviešu draudzes dievkalpojums 21. janvārī, plkst. 4.00 p. p., United Church baznīcā. Prāv. A. Skrodelis. Svētdienas skola sestdien, 20. janvārī, plkst. 2.00 p. p.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel HU 9-3224.

Māc Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

21. janvārī, plkst. 2.00 p. p. jaunatnes dievkalpojums.

28. janvārī, plkst. 2.00 p. p. dievkalpojums.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.